

Easo

Riktlinjer om mottagningsvillkor för ensamkommande barn: operativa standarder och indikatorer

Praktiska vägledningar från Easo

December 2018

Easo Riktlinjer om mottagningsvillkor för ensamkommande barn: operativa standarder och indikatorer

Praktiska vägledningar från Easo

December 2018

Manuset färdigställdes den 27 augusti 2018.

Varken Easo eller någon person som agerar på Easos vägnar är ansvarig för hur nedanstående uppgifter används.

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2019

Print	ISBN 978-92-9476-002-9	doi:10.2847/712822	BZ-01-18-726-SV-C
PDF	ISBN 978-92-9494-977-6	doi:10.2847/959224	BZ-01-18-726-SV-N

© Europeiska stödkontoret för asylfrågor, 2019

Kopiering tillåten med angivande av källan.

För spridning eller användning av foton eller annat material som inte omfattas av Easos bestämmelser om upphovsrätt måste tillstånd sökas direkt från upphovsrättsinnehavarna.

Innehåll

Förteckning över förkortningar	5
Inledning	6
Inledande anmärkningar	6
Ensamkommande barns utsatthet	7
Principen om barnets bästa	7
Riktlinjernas omfattning	10
Rättslig ram och allmänna principer	12
Struktur och format	13
Hur riktlinjerna används	15
1. Information till och deltagande för ensamkommande barn samt deras rätt att företrädas	17
1.1 Information.....	18
1.2 Deltagande	20
1.3 Företrädare	20
2. Särskilda behov och säkerhetsrisker	22
2.1 Särskilda behov	23
2.2 Säkerhetsrisker	25
3. Anvisning	27
4. Daglig omvårdnad	30
5. Personal	34
6. Hälso- och sjukvård	38
7. Utbildning – förberedande undervisning och yrkesutbildning	41
7.1 Tillträde till utbildningssystemet och andra utbildningsarrangemang	42
7.2 Förberedande undervisning.....	43
7.3 Tillträde till yrkesutbildning	44
8. Mat, kläder och andra artiklar än mat samt ersättningar	45
8.1 Mat	46
8.2 Kläder och andra artiklar än mat	47
8.3 Dagersättning.....	49
9. Boende	50
9.1. Plats	50
9.2. Infrastruktur	51
9.3. Säkerhet.....	54
9.4. Gemensamma utrymmen	55
9.5. Renhållning	57
9.6. Underhåll.....	58
9.7. Kommunikationsutrustning och kommunikationstjänster	59
Bilaga – Översiktstabell	60

Förteckning över förkortningar

barnkonventionen	FN:s konvention om barnets rättigheter (1989)
Ceas	Det gemensamma europeiska asylsystemet
COM	Europeiska kommissionen
Easo	Europeiska stödkontoret för asylfrågor
EU	Europeiska unionen
EU+-staterna	EU-medlemsstaterna plus Norge och Schweiz
EU-stadgan	Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna
FRA	Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter
mottagandedirektivet	Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/33/EU av den 26 juni 2013 om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd (omarbetning)
UNHCR	FN:s flyktingkommissariat

Inledning

Inledande anmärkningar

I det omarbetade **direktivet om mottagningsvillkor** (Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/33/EU av den 26 juni 2013, nedan kallat *mottagandedirektivet*) fastställs normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd. Direktivet syftar till att säkerställa en värdig levnadsstandard och jämförbara levnadsvillkor i alla medlemsstater i Europeiska unionen.

Mottagandedirektivet ger stort utrymme för fri bedömning av vad som är en värdig levnadsstandard och hur den ska uppnås. Samtidigt har de nationella mottagningsystemen mycket olika utformning och bestämmelser om mottagningsvillkor. Följaktligen varierar fortfarande normerna för mottagningsvillkor i hög grad mellan EU-medlemsstaterna samt Norge och Schweiz (EU+-staterna) (*).

I den europeiska migrationsagendan (²) betonas det hur viktigt det är med ett tydligt system för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd som en del av en stark gemensam europeisk asylpolitik. I agendan hänvisas särskilt till behovet av ytterligare riktlinjer för att förbättra normerna för mottagningsvillkor i alla medlemsstater.

Ankomsten av utsatta migranter till EU, särskilt barn, inklusive ensamkommande barn, utgör en stor utmaning för de nationella systemen och förvaltningarna, även systemen för skydd av barn. Systemen ställs under allt större press, eftersom de bland annat måste kunna tillhandahålla utbildad personal för att hantera och tillgodose särskilda behov, lämpliga bostäder, ytterligare utbildningsresurser och resurser för att förhindra att barn försvinner.

Easos riktlinjer om mottagningsvillkor: operativa standarder och indikatorer (2016) är tillämpliga på alla personer som söker internationellt skydd, medan dessa riktlinjer fokuserar på aspekter kring de särskilda mottagningsvillkoren för ensamkommande barn (³) och deras särskilda behov. På grund av sin **utsatthet** behöver barn i migration, och särskilt ensamkommande barn, särskilt och lämpligt skydd. De standarder och indikatorer som fastställs i dessa riktlinjer behandlar därför ensamkommande barns särskilda behov (⁴). De standarder och indikatorer som anges i dessa riktlinjer kan dock även vara tillämpliga på barn med medföljande vuxen, till exempel identifieringen av särskilda mottagandebehov för barn, hälso- och sjukvård, utbildning samt fritids- och gruppaktiviteter. Behoven hos barn med medföljande vuxen behandlas också i viss utsträckning i *Easos riktlinjer om mottagningsvillkor (2016)*.

Riktlinjernas **allmänna syfte** är att hjälpa EU+-staterna att genomföra centrala bestämmelser i mottagandedirektivet och se till att ensamkommande barn får en rimlig levnadsstandard med hänsyn till deras särskilda mottagandebehov.

Dessa riktlinjer har utformats för **flera ändamål**:

- På *politisk nivå* fungerar de som ett verktyg till stöd för reformer eller utveckling och som ram för att fastställa/vidareutveckla mottagningsvillkoren.
- På *operativ nivå* kan de användas av mottagningsmyndigheter/verksamhetsutövare och i synnerhet av personer som arbetar med ensamkommande barn för att stödja planering/drift av mottagningsanläggningar, för att tillhandahålla omsorg anpassad till särskilda behov och/eller som stöd till personalen och deras utbildning.

Målgruppen för dessa riktlinjer om mottagningsvillkor för ensamkommande barn är således dels personer som arbetar med ensamkommande barn, dels beslutsfattare. Riktlinjerna fokuserar på mottagningsmyndigheterna och är skrivna med mottagande personal i åtanke. Det finns emellertid inslag som är tillämpliga på ett stort antal anställda, oberoende av befattning och yrke. **Personer som arbetar med ensamkommande barn** är därför alla personer som har direkt kontakt med ensamkommande barn i mottagningsssammanhang, oavsett dessa personers arbetsgivare (staten eller en kommun, mellanstatliga organisationer, icke-statliga organisationer, privata leverantörer osv.). Det kan

(¹) Jfr med EU:s byrå för de grundläggande rättigheterna, [Current migration situation in the EU: Oversight of reception facilities with reference to oversight of reception facilities for children](#), s. 4.

(²) Europeiska kommissionen, meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: *En europeisk migrationsagenda*, 13 maj 2015, COM(2015) 240. När det gäller skydd av barn, se Europeiska kommissionen, meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: *Att skydda migrerande barn*, 12 april 2017, COM(2017) 211 final, avsnitt 4, s. 8 ff.

(³) En definition av "ensamkommande barn" anges på s. 12.

(⁴) Baserat på diskussioner i Easos nätverk för mottagningsmyndigheter och i linje med Europeiska kommissionen, meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: *Att skydda migrerande barn*, 12 april 2017, COM(2017) 211 final, har utformningen av riktlinjer om operativa standarder och indikatorer för mottagande av ensamkommande barn fastställts som en prioritering för nätverkets arbete 2017.

särskilt röra sig om socialarbetare, utbildnings- och vårdpersonal, registreringsansvariga, tolkar, anläggningschefer, administrations-/samordningspersonal samt företrädare.

Dessutom kan riktlinjerna fungera som **utgångspunkt för utarbetande av ramar för uppföljning** för att bedöma de nationella mottagningsystemens kvalitet.

Dokumentet är strukturerat enligt Easos etablerade kvalitetsmatrismetod. Dokumentet har utarbetats av en arbetsgrupp bestående av experter från medlemsstaterna, med hänsyn till inledande synpunkter från och samråd med en referensgrupp på området för mottagande och grundläggande rättigheter, däribland Europeiska kommissionen, Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA), FN:s flyktingkommissariat (UNHCR), Europeiska rådet för flyktingar och fördrivna (ECRE) och Internationella organisationen för migration (IOM). Innan riktlinjerna antogs formellt rådfrågades medlemmar i Easos nätverk för mottagningsmyndigheter, som består av EU+-staterna, och riktlinjerna har antagits formellt av Easos styrelse.

Ensamkommande barns utsatthet

Ensamkommande barn i migration kräver ett särskilt och lämpligt skydd⁽⁵⁾. De befinner sig i ett särskilt utsatt läge på grund av sin ålder, för att de är långt hemifrån och eftersom de har skilts från sina föräldrar eller omsorgsgivare. De är utsatta för risker och kan ha bevittnat extrema former av våld, exploatering, människohandel, fysiska, psykiska och sexuella övergrepp, både innan och/eller efter det att de ankom till EU:s territorium. De kan riskera att marginaliseras och dras in i brottsliga aktiviteter eller radikaliserings. Eftersom ensamkommande barn är en särskilt utsatt grupp påverkas de också lättare av sin omgivning. Ensamkommande flickor löper särskilt risk att hamna i tvångsäktenskap och tidiga äktenskap om deras familj lever under mycket knappa omständigheter eller om familjerna vill att döttrarna ska gifta sig för att skydda dem från ytterligare sexuellt våld. Ensamkommande flickor kan dessutom redan ha ansvar för omsorgen av egna barn. Ensamkommande barn med funktionsnedsättningar är dessutom särskilt utsatta, eftersom de löper hög risk för att falla offer för våld. Ensamkommande barn kan också vara särskilt utsatta på grund av sin sexuella identitet, sexuella läggning eller sitt könsuttryck. Därför är det en prioritet för EU att skydda alla migrerande barn, i synnerhet ensamkommande barn, och säkerställa att deras bästa respekteras oavsett deras rättsliga status eller vilket skede av migrationen de befinner sig i⁽⁶⁾.

Att bedöma ensamkommande barns utsatthet och tillgodose deras behov innebär inte att deras styrkor inte ska vägas in i sammanhanget. Det är nödvändigt att ta hänsyn till ensamkommande barns utsatthet, men detta får inte begränsa framtagandet av lämpliga politiska åtgärder, stöd och omsorg som är anpassade till deras behov och förmågor, samtidigt som deras återhämtningsförmåga erkänns⁽⁷⁾.

Principen om barnets bästa

Oavsett ensamkommande barns migrations- eller flyktingstatus omfattas de först och främst av alla de rättigheter som anges i FN-konventionen om barnets rättigheter från 1989 (även kallad barnkonventionen). Följande anges i artikel 3 i barnkonventionen: "Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa." FN:s kommitté för barnets rättigheter har utfärdat allmänna kommentarer för att ge kompetent vägledning till staterna om hur barnkonventionen ska tolkas och genomföras. Allmänna kommentarer från kommittén för barnets rättigheter som är relevanta för ensamkommande barn när det gäller principen om barnets bästa är bland annat:

- allmän kommentar nr 12 (2009) om barnets rätt att bli hörd,
- allmän kommentar nr 14 (2013) om barnets rätt att få sitt bästa satt i främsta rummet,
- allmän kommentar nr 22 (2017) om allmänna principer för barns mänskliga rättigheter inom ramen för internationell migration⁽⁸⁾.

⁽⁵⁾ Europeiska kommissionen, meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: *Att skydda migrerande barn*, 12 april 2017, COM(2017) 211 final.

⁽⁶⁾ Europeiska kommissionen, meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: *Att skydda migrerande barn*, 12 april 2017, COM(2017) 211 final.

⁽⁷⁾ Jfr med Björklund, *Unaccompanied refugee minors in Finland – Challenges and good practices in a Nordic context*, 2015 (hämtad den 24 juli 2018); Vervliet, *The trajectories of unaccompanied refugee minors: Aspirations, agency and psychosocial wellbeing*, 2013.

⁽⁸⁾ FN:s internationella konvention om skydd av alla migrerande arbetares och deras familjers rättigheter (CMW), *gemensam allmän kommentar nr 3 (2017) från kommittén för skydd av migrerande arbetstagar och deras familjemedlemmars rättigheter*, allmän kommentar nr 22 (2017) från kommittén för barnets rättigheter om de allmänna principerna för barns mänskliga rättigheter inom ramen för internationell migration, 16 november 2017, CMW/C/GC/3-CRC/C/GC/22.

Principen om barnets bästa ingår dessutom i alla rättsliga instrument i det gemensamma europeiska asylsystemet. Enligt artikel 23 i mottagandedirektivet ska medlemsstaterna i första hand se till barnets bästa vid genomförandet av de bestämmelser i direktivet som rör barn. I artikel 24 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna anges att "vid alla åtgärder som rör barn, oavsett om de vidtas av offentliga myndigheter eller privata institutioner, ska barnets bästa komma i främsta rummet". När medlemsstaterna tillämpar mottagandedirektivet bör de därför sträva efter att säkerställa att principen om barnets bästa följs fullt ut, i enlighet med barnkonventionen och EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna ⁽⁹⁾.

Vid bedömningen av ett barns bästa ska EU+-staterna särskilt ta vederbörlig hänsyn till följande faktorer:

- möjligheterna till familjåterförening,
- barnets välbefinnande och sociala utveckling, med särskild hänsyn till barnets bakgrund,
- säkerhets- och trygghetshänsyn, särskilt om det finns risk för att barnet kan falla offer för människohandel,
- barnets åsikter, beroende på hans eller hennes ålder och mognad ⁽¹⁰⁾.

För ytterligare riktlinjer innehåller Easos kommande vägledning *Practical guide on the best interests of the child in asylum procedures* ("praktisk vägledning om barnets bästa i asylförfaranden") en översikt av principen om barnets bästa, med relevant terminologi, grundläggande förutsättningar och garantier, utsatthets- och riskindikatorer samt riktlinjer för hur barnets bästa ska bedömas ⁽¹¹⁾.

Tillämpningen av principen om barnets bästa är väsentlig för standarderna och indikatorerna i dessa riktlinjer och bör följas vid beviljandet av mottagningsvillkor i nationella system. I praktiken innebär principen om barnets bästa att ett antal faktorer bedöms. Denna bedömning ingår i den allmänna processen för **bedömning av barnets bästa**. Nödvändiga och rekommenderade överväganden som bör ingå i bedömningen av barnets bästa diskuteras mer i detalj i kapitlet om deltagande, särskilda behov och risker och anvisning samt daglig omvårdnad och hälsovård.

Bedömningarna görs av de personer som har direkt kontakt med ensamkommande barn i mottagningsssammanhang. Här är det viktigt att ta hänsyn till den tvärvetenskapliga karaktären hos bedömningar av barnets bästa. Den tvärvetenskapliga karaktären innebär att det är viktigt att väga in olika yrkesutövarers perspektiv och synpunkter (t.ex. ombud, vårdgivare, socialassistenter, psykologer, läkare, utbildare), vars åsikter är viktiga för beslut i den aktuella frågan.

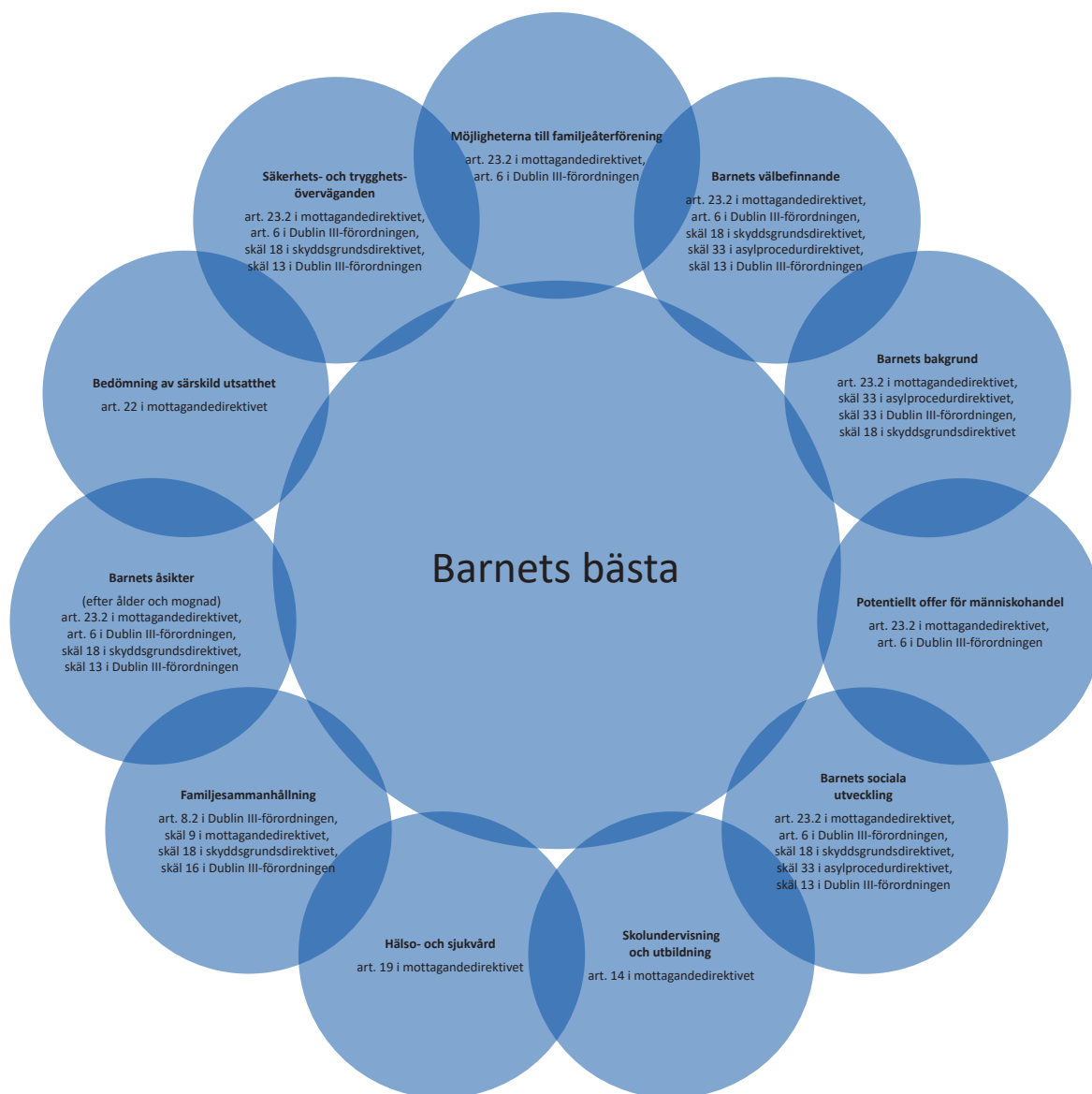
Bedömningarna görs i olika faser efter ankomsten. Enligt artikel 22 i mottagandedirektivet ska bedömningen av särskilda mottagandebehov inledas inom rimlig tid efter det att en person har ansökt om internationellt skydd. Medlemsstaterna ska dessutom se till att dessa särskilda mottagandebehov också tillgodoses, i enlighet med mottagandedirektivet, om de framkommer i ett senare skede av asylprocessen. När det gäller personer som ansöker om internationellt skydd ska medlemsstaterna se till att det i stödet som ges till sökande med särskilda mottagandebehov tas hänsyn till deras särskilda mottagandebehov under hela asylprocessen.

Därför ska en omedelbar preliminär bedömning av utsatthet, särskilda behov och risker (jfr med kapitel 2: Särskilda behov och säkerhetsrisker) utföras i varje fall och bedömningen av barnets bästa inleds också i detta skede. Dessa bedömningar ska vara omfattande, göras regelbundet och kopplas till fortlöpande bedömningar av barnets bästa för alla åtgärder och beslut som rör barn.

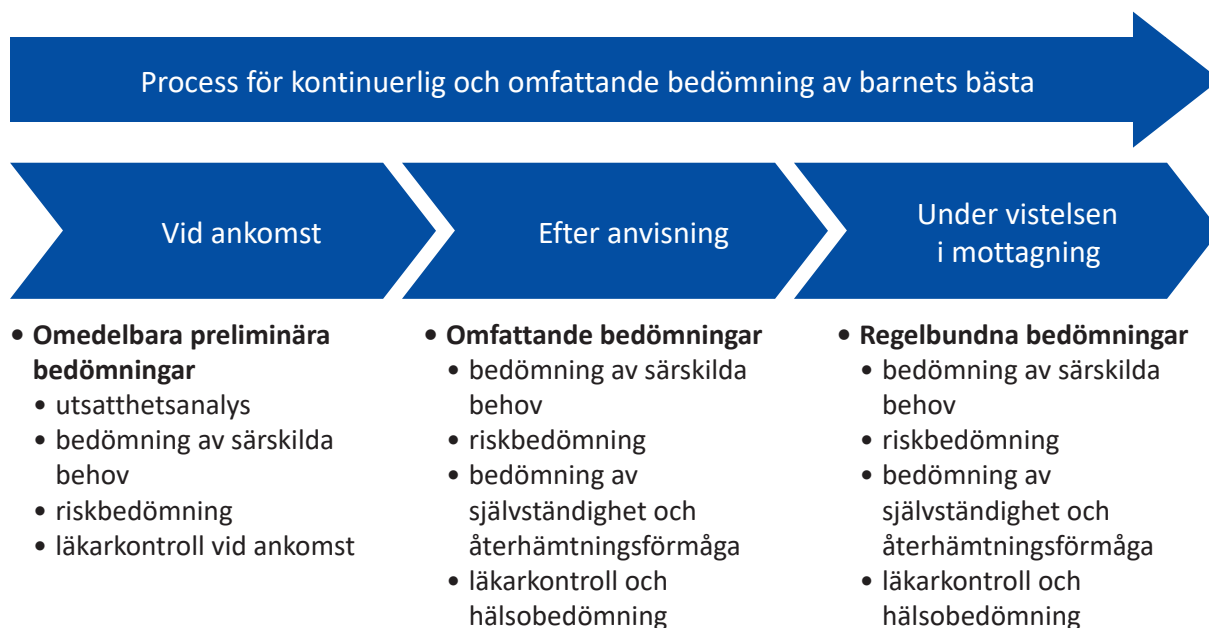
⁽⁹⁾ Skäl 9 i mottagandedirektivet.

⁽¹⁰⁾ Artikel 23 i mottagandedirektivet.

⁽¹¹⁾ Närmare vägledning om principen om barnets bästa finns i UNHCR, *Safe and Sound*, 2014, *UNHCR/International Rescue Committee, Field Handbook for the Implementation of UNHCR BID Guidelines*, 2011, *UNHCR, Guidelines on Determining the Best Interests of the Child*, 2008.

Figur 1. Barnets bästa. Anpassning av Easo, Practical guide on the best interests of the child in asylum procedures (kommande).

Figur 2. Bedömningssteg.

Riktlinjernas omfattning

I linje med mottagandedirektivet är syftet med detta dokument att tillhandahålla riktlinjer om mottagningsvillkor för

ensamkommande barn som ansöker om internationellt skydd, och/eller vistas i mottagningsanläggningar.

Trots att ensamkommande barn som vistas i mottagningsanläggningar men inte har ansökt om internationellt skydd inte omfattas av mottagandedirektivet, bör dessa riktlinjer även gälla för dessa barn för att vederbörligen beakta rätten till icke-diskriminering (artikel 2 i barnkonventionen).

I de följande underavsnitten behandlas dessa tre delar av riktlinjerna (dvs. ensamkommande barn, ansökan om internationellt skydd samt plats och anläggningar).

Ensamkommande barn

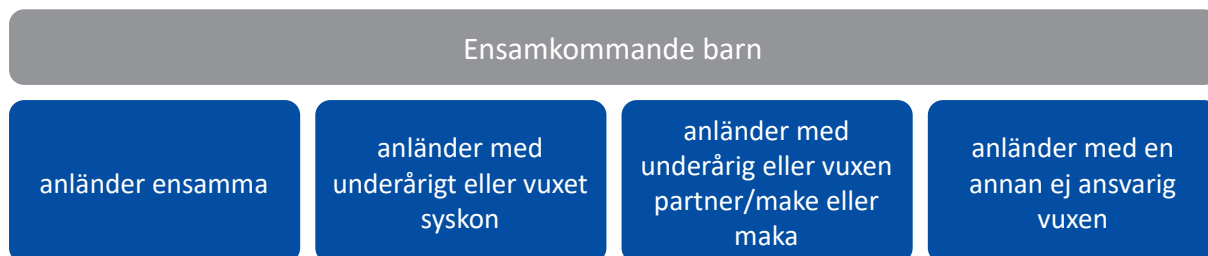
I dessa riktlinjer och enligt artikel 2 e i mottagandedirektivet avser begreppet ensamkommande barn

en underårig som anländer till medlemsstaternas territorium utan att vara i sällskap med en vuxen som enligt den berörda medlemsstatens lag eller praxis ansvarar för honom eller henne, och så länge den underåriga inte faktiskt tas om hand av en sådan person. Begreppet omfattar också underåriga som lämnas ensamma utan medföljande vuxen efter det att de rest in på en medlemsstats territorium ⁽¹²⁾.

I denna vägledning omfattas "separerade barn" av definitionen av ensamkommande barn ⁽¹³⁾.

Förutsättningen för att barn anses vara ensamkommande enligt mottagandedirektivet ändras inte om barnet anländer till medlemsstatens territorium i sällskap med:

- ett underårigt eller vuxet syskon,
- en underårig partner/make eller maka, och/eller
- familjemedlemmar, släktingar eller vuxna som inte är släkt med barnet och inte ansvarar för dem varken enligt lag eller enligt praxis i den berörda medlemsstaten.

Figur 3. Ensamkommande barn (omfattning).

Barn som anländer ensamma

Barn som anländer ensamma till medlemsstatens territorium, dvs. inte åtföljs av en vuxen som ansvarar för dem, varken enligt lag eller enligt praxis i den berörda medlemsstaten, omfattas av dessa riktlinjer.

Barn som anländer med underårigt eller vuxet syskon

Två underåriga syskon utgör två ensamkommande barn som anländer tillsammans. Ett vuxet syskon är inte en vuxen som ansvarar för ett annat underårigt syskon. Barn som anländer tillsammans med ett vuxet syskon utgör därför ensamkommande barn, dvs. de åtföljs inte av en vuxen som ansvarar för dem, varken enligt lag eller enligt praxis i den berörda medlemsstaten, och omfattas av dessa riktlinjer.

⁽¹²⁾ Enligt artikel 2 d i det ursprungliga mottagandedirektivet avser ett "barn" en tredjelandsmedborgare eller statslös person under 18 år. Begreppen "barn" och "underårig" anses vara synonyma (som omfattar alla personer under 18 år), och båda begreppen används i detta dokument. Det föredragna begreppet är dock "barn". Begreppet "underårig" används när det uttryckligen anges i en rättsakt eller en viss artikel (t.ex. bestämmelserna i EU:s asyllagstiftning).

⁽¹³⁾ EU:s asyllagstiftning innehåller ingen definition av barn som skilts från föräldrarna. Enligt FN:s kommitté för barnets rättigheter, [allmän kommentar nr 6 \(2005\) om behandlingen av ensamkommande barn och barn som har skilts från föräldrarna utanför ursprungslandet](#), punkt 8, är ett barn som skilts från föräldrarna en underårig som anländer till medlemsstaternas territorium utan att vara i sällskap med en vuxen som enligt den berörda medlemsstatens lag eller praxis ansvarar för honom eller henne (och således har skilts från en ansvarig vuxen), men som inte nödvändigtvis anländer skild från andra släktingar.

Barn som anländer med underårig eller vuxen partner/make eller maka

En vuxen partner/make eller maka till ett barn är inte en vuxen som ansvarar för den underåriga partnern/maken eller maken. Barn som anländer tillsammans med en vuxen partner/make eller maka utgör därför ensamkommande barn, dvs. de åtföljs inte av en vuxen som ansvarar för dem, varken enligt lag eller enligt praxis i den berörda medlemsstaten, och omfattas av dessa riktlinjer.

Barn som anländer tillsammans med andra vuxna än föräldrar

Barn som anländer tillsammans med andra vuxna än föräldrar utgör ensamkommande barn vid ankomsten, dvs. de åtföljs inte av en vuxen som ansvarar för dem, varken enligt lag eller enligt praxis i den berörda medlemsstaten, och omfattas av dessa riktlinjer.

Ansökan om internationellt skydd

Enligt mottagandedirektivet är dessa riktlinjer tillämpliga på ensamkommande barn under alla stadier och på alla typer av förfaranden som avser ansökningar om internationellt skydd. Detta omfattar ensamkommande barn som är tredjelandsmedborgare eller statslösa personer och har ansökt om internationellt skydd där inget slutligt beslut ännu har fattats om ansökan. Det gäller även ensamkommande barn vars ansökan om internationellt skydd har avslagits, så länge de omfattas av mottagningsprocessen.

Figur 4. Personer som ansöker om internationellt skydd (omfattning).

Personer som inte har ansökt om internationellt skydd: såsom nämns ovan bör dessa riktlinjer även beaktas i samband med mottagande av ensamkommande barn som inte har ansökt om internationellt skydd men omfattas av mottagningsprocessen.

Mottagningsanläggningar för ensamkommande barn

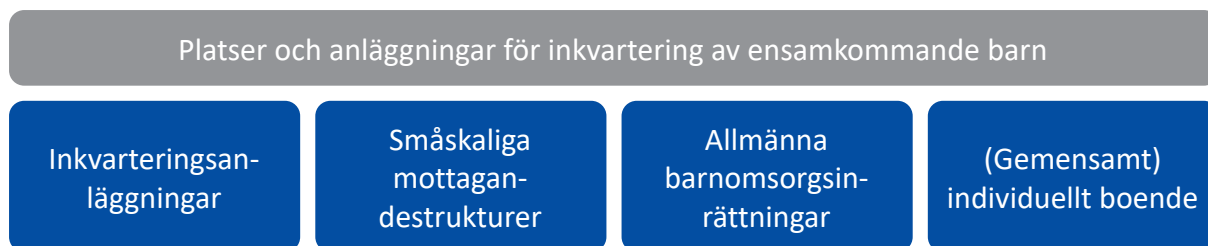
För att säkerställa att personer som ansöker om internationellt skydd behandlas lika i hela EU bör mottagandedirektivet vara tillämpligt under alla stadier och på alla typer av förfaranden som avser ansökningar om internationellt skydd, på alla platser och anläggningar där sökande tas emot ⁽¹⁴⁾. Riktlinjerna omfattar därför alla platser och anläggningar där ensamkommande barn tas emot.

Familjevård ⁽¹⁵⁾ är en lämplig miljö och ett kostnadseffektivt alternativ som ofta är att föredra för ensamkommande barn. Observera dock att standarder för familjevård inte omfattas av dessa riktlinjer. Det beror på att de personliga och strukturella förutsättningarna för fosterfamiljer skiljer sig från de platser och anläggningar för ensamkommande barn som omfattas av riktlinjerna.

De flesta EU+-staterna inkvarterar ensamkommande barn i separata mottagningsanläggningar som är särskilt avsedda för dem, särskilda lokaler för ensamkommande barn inom allmänna mottagningsanläggningar, allmänna vårdinrättningar eller fosterfamiljer. I dessa riktlinjer föreskrivs standarder och indikatorer för ensamkommande barn i mottagnings- och vårdanläggningar, vilket omfattar inkvarteringsanläggningar, småskaliga mottagningsstrukturer, allmänna barnomsorgsinrättningar och (gemensamt) individuellt boende. Riktlinjerna är tillämpliga på mottagningsprocessen enligt mottagandedirektivet.

⁽¹⁴⁾ Skäl 8 i mottagandedirektivet.

⁽¹⁵⁾ När det gäller mottagandefrågor och barn som bor hos fosterfamiljer hänvisas till NIDOS, [Reception and Living in Families \(RLF\)](#), Final report, 2015; För alternativ familjevård [Alternative Family Care \(ALFACA\)](#), projekt och verktyg, se European Network of Guardianship Institutions (ENGI), [Alternative Family Care \(ALFACA\)](#).

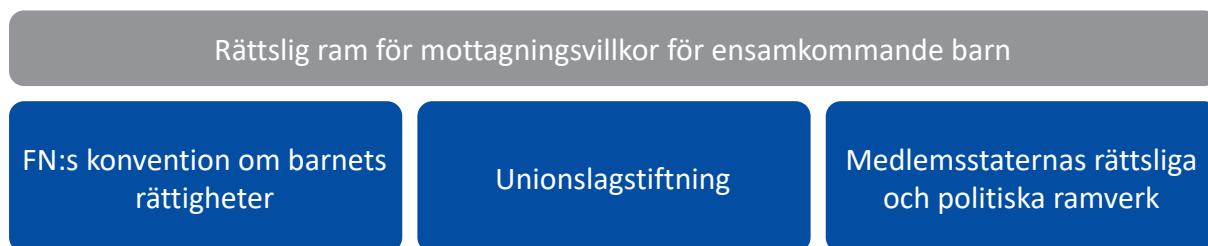
Figur 5. Platser och anläggningar (omfattning).

Utan att det påverkar befintliga nationella system för jämn fördelning av personer som ansöker om internationellt skydd över medlemsstaternas territorium bör det som sägs om fördelning i dessa riktlinjer tolkas och genomföras helt i linje med de ovannämnda principerna om barnets bästa och familjens enhet samt med hänsyn till eventuella särskilda mottagandebehov som ensamkommande barn kan ha. Om ensamkommande barn inkvarteras i institutioner ska sådana anläggningar vara anpassade till barnens särskilda behov, med utbildad personal som vet hur ensamkommande barns behov ska hanteras. Detaljerad vägledning om anvisning ges i kapitel VI.

När det gäller lämpliga mottagningsvillkor syftar riktlinjerna inte till att föreskriva en metod för beviljandet av mottagningsvillkor. Om inte annat anges är standarderna och indikatorerna i detta dokument tillämpliga på beviljandet av mottagningsvillkor, oavsett om de tillhandahålls in natura eller i form av ekonomiskt bidrag eller kuponger. Detta tillvägagångssätt är i linje med artikel 2 g i mottagandedirektivet, i vilket olika sätt att bevilja mottagningsvillkor anges.

Rättslig ram och allmänna principer

Skyddet av ensamkommande barn omfattas av en rad rättigheter på internationell, regional och nationell nivå.

Figur 6. Rättslig ram.

I den internationella rätten är FN:s konvention om barnets rättigheter det huvudsakliga rättsinstrumentet för skydd av barn. Allmänna kommentarer från kommittén för barnets rättigheter som är relevanta för ensamkommande barn när det gäller principen om barnets bästa är bland annat de som nämns ovan när det gäller principen om barnets bästa:

- Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 6 (2005) om behandlingen av ensamkommande barn och barn som har skilts från föräldrarna utanför ursprungslandet.
- Allmän kommentar nr 13 (2011) om barnets rätt till frihet från alla former av våld.

Europeiska unionens råd och företrädarna för medlemsstaternas regeringar antog slutsatser om skydd av migrerande barn ⁽¹⁶⁾ i syfte att bekräfta att barn i migration har rätt till skydd enligt relevanta bestämmelser i EU-lagstiftningen, inklusive EU-stadgan, och internationell lagstiftning om barnets rättigheter.

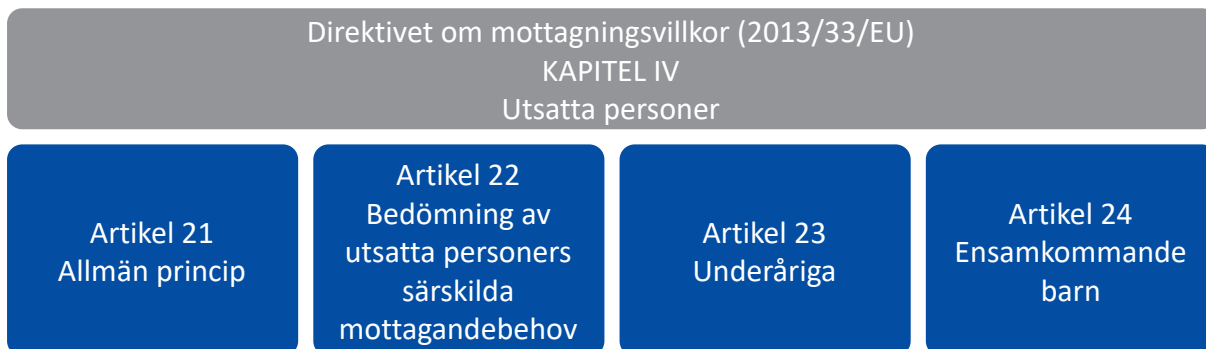
I sitt meddelande *Att skydda migrerande barn* anger kommissionen ett antal åtgärder som EU bör ta hänsyn till eller genomföra bättre för att säkerställa ett effektivt skydd av alla migrerande barn. Kommissionen betonar likaså behovet av att intensivifiera övergripande åtgärder i alla skeden av migrationen ⁽¹⁷⁾. Medlemsstaterna uppmanas bland annat att göra följande:

- Säkerställa att individuella köns- och åldersanpassade sårbarhets- och behovsbedömningar av barn utförs vid ankomst och beaktas i alla efterföljande förfaranden.
- Se till att alla barn inom rimlig tid har tillgång till hälso- och sjukvård (inklusive förebyggande vård) och psykosocialt stöd, samt till inkluderande formell utbildning, oavsett rättslig status.

⁽¹⁶⁾ Europeiska unionens råd, rådets slutsatser om främjande och skydd av barnets rättigheter, 3 april 2017, dok. 7775/17, Europeiska unionens råd, slutsatser från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar om skydd av migrerande barn, 8 juni 2017, dok. 10085/17.

⁽¹⁷⁾ Europeiska kommissionen, meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: *Att skydda migrerande barn*, 12 april 2017, COM(2017) 211 final, avsnitt 4, s. 8 ff.

- Sörja för en rad alternativa omsorgsmöjligheter för ensamkommande barn, bland annat fosterhem/familjebaserad vård.
- Integrera barnskyddsstrategier vid alla mottagningsanläggningar där det finns barn, bland annat genom att utse en person som ansvarar för skydd av barn.
- Sörja för att det finns ett lämpligt och effektivt övervakningssystem avseende mottagning av migrerande barn.

Figur 7. Rättslig ram enligt mottagandedirektivet.

Mottagandedirektivet säkerställer att alla barn garanteras en standardnivå för mottagningsvillkoren. I artikel 21 i direktivet definieras särskilda kategorier av utsatta personer som ansöker om internationellt skydd (inklusive ensamkommande barn). Enligt denna artikel ska medlemsstaterna beakta den speciella situationen för dessa utsatta personer. Enligt artikel 22 i direktivet ska en bedömning göras av utsatta personers särskilda mottagandebehov. Syftet med artikel 23 är att säkerställa att barnets bästa är en fråga av största vikt för medlemsstaterna i detta sammanhang. I artikel 24 fastställs regler för hur ensamkommande barn ska tas emot och behandlas.

Förutom principen om barnets bästa är följande principer väsentliga för standarderna och indikatorerna i detta dokument och bör följas vid beviljandet av mottagningsvillkor i nationella system:

- **Öppenhet och ansvarsskyldighet:** Beviljandet av mottagningsvillkor bör bygga på öppna och rättvisa regler och beslutsförfaranden. Utan att det påverkar betydelsen av att ytterligare aktörer deltar i genomförandet av bestämda uppgifter i de nationella mottagningsystemen (t.ex. icke-statliga organisationer, den privata sektorn osv.) har respektive mottagningsmyndighet det övergripande ansvaret för att största möjliga öppenhet och ansvarighet uppnås.
- **Sekretess:** När standarderna och indikatorerna i dessa riktlinjer tillämpas ska sekretessregler enligt nationell och internationell lagstiftning respekteras med avseende på all information som personer som arbetar med ensamkommande barn tar del av.
- **Deltagande:** Enligt artikel 18.8 i mottagandedirektivet, och för att respektera barns deltaganderättigheter enligt EU-stadgan och barnkonventionen, uppmanas mottagningsmyndigheterna starkt att låta alla ensamkommande barn delta och engagera sig i förvaltningen av de materiella resurserna och de icke-materiella aspekterna av mottagningsvillkoren.
- **Icke-diskriminering:** Alla ensamkommande barn ska utan åtskillnad ges lika tillgång till mottagningsvillkor.

Struktur och format

Dokumentet är inriktat på vägledning, identifiering, bedömning och tillgodoseende av särskilda mottagandebehov och tillhandahållande av mottagningsvillkor för ensamkommande barn i nationella mottagningsystem. Samtliga standarder i dessa avsnitt betraktas som viktiga för att garantera mottagningsvillkor i linje med mottagandedirektivet.

Efter inledningen börjar riktlinjerna med det korta avsnittet ”Hur riktlinjerna används”, vars syfte är att förklara de använda begreppen. Därefter är riktlinjerna indelade i nio avsnitt med följande kapitel:

1. Information till, deltagande för och företrädande av ensamkommande barn.
2. Särskilda behov och risker.
3. Anvisning.
4. Daglig omvårdnad.
5. Personal.
6. Hälso- och sjukvård.

7. Utbildning.
8. Mat, kläder och andra artiklar än mat samt ersättningar.
9. Boende.

Varje avsnitt omfattar särskilda gemensamma standarder för de nationella mottagningssystemen i samtliga EU+-stater. Varje standard är knuten till relevanta indikatorer som underlättar bedömningen av om kraven är uppfyllda. Alla avsnitt i riktlinjerna innehåller indikatorer så att man kan avgöra om tillräckliga åtgärder har vidtagits för att sörja för särskilda behov inom det nationella mottagningssystemet. Vid behov förklaras indikatorerna ytterligare under "ytterligare anmärkningar".

Det är EU+-staternas myndigheter som har det yttersta ansvaret för tillämpningen av dessa standarder. De flesta av standarderna i dessa riktlinjer omfattas i synnerhet av de nationella mottagningsmyndigheternas behörighet. I praktiken deltar dock ofta andra aktörer i tillhandahållandet av materiella och icke-materiella mottagningsvillkor, bland annat statliga, regionala eller lokala myndigheter och mellanstatliga eller icke-statliga organisationer.

I linje med andan i artikel 4 i mottagandedirektivet får EU+-staterna framför allt införa eller bibehålla **bestämmelser** om mottagningsvillkor för personer som ansöker om internationellt skydd **som är förmånligare** än de som anges i dessa riktlinjer. Under inga omständigheter får detta dokument tolkas som en uppmaning att sänka befintliga standarder, utan snarare som en uppmaning att åtminstone uppnå dess riktmärken.

Hur riktlinjerna används

Alla standarder och indikatorer i riktlinjerna bör tolkas och genomföras med beaktande av **principen om barnets bästa** som beskrivs ovan (jfr med s. 7).

Riktlinjerna är inte ett försök att skapa en modell för det perfekta mottagningssystemet. Snarare är syftet att sammanställa vedertagna normer, indikatorer och bästa praxis som är tillämpliga och möjliga att genomföra i samtliga medlemsstater.

Standarderna i detta dokument återspeglar EU-medlemsstaternas befintliga praxis, dvs. de motsvarar vedertagen praxis, och medlemsstaterna bör säkerställa att dessa standarder följs i de nationella mottagningssystemen.

Indikatorerna fungerar som ett verktyg för att se om standarderna följs. **Alternativa indikatorer** används i situationer då olika alternativ kan användas för att mäta överensstämmelsen med standarden. De indikatorer som anges för varje standard bör ses som kumulativa utan inbördes rangordning.

De **ytterligare anmärkningarna** ger vägledning om hur en indikator kan tillgodoses. I ljuset av att de nationella förhållandena är olika kan också de "ytterligare anmärkningarnas" tillämplighet variera mellan medlemsstaterna.

Termen "bästa praxis" är inte resultatet av en formell utvärdering och bedömning, utan bygger på vissa medlemsstaters nuvarande praxis. I detta skede rör det sig inte om någon vedertagen standard, men medlemsstaterna uppmanas ändå att överväga ett införande av denna bästa praxis i sina nationella system. Exemplet på god praxis i riktlinjerna avser högre befintliga standarder i EU+-staterna och syftar till att främja sådan praxis.

STANDARD (vedertagen praxis och överensstämmelse bör "säkerställas" genomgående i de nationella mottagningssystemen)	STANDARD 16: Säkerställa daglig omvårdnad av ensamkommande barn i inkvarteringsanläggningar (16.1) eller individuellt boende (16.2).
INDIKATOR (fungerar som ett verktyg för att se om standarderna följs)	Indikator 16.1 a: Inkvarteringsanläggningen är bemannad med utbildad personal dygnet runt.
ALTERNATIVA INDIKATORER (används i situationer då olika alternativ kan användas för att mäta överensstämmelsen med standarden)	Indikator 16.1 a: Inkvarteringsanläggningen är bemannad med personal dygnet runt. ELLER Indikator 16.2 a: Om ensamkommande barn bor i individuellt boende kan utbildad personal kontaktas dygnet runt.
YTTERLIGARE ANMÄRKNINGAR (indikation på vad som kan utgöra överensstämmelse, kan variera mellan medlemsstaterna)	Ytterligare anmärkningar: Ensamkommande barn som inkvarteras i individuellt boende är minst 16 år och har bedömts vara tillräckligt mogna och självständiga för att bo i denna typ av mottagningsanläggning.
BÄSTA PRAxis (högre befintliga standarder i EU+-staterna som syftar till att främja sådan praxis)	Bästa praxis: Alla mottagningsanläggningar har en handbok avsedd för ensamkommande barn. Handboken omfattar alla förfaranden och regler för mottagande av ensamkommande barn och har tagits fram i samarbete med de myndigheter som företräder ensamkommande barn. Kraven på samråd med ensamkommande barn samt registrering och samordning med andra myndigheter och organisationer beskrivs tydligt i handboken.

Figur 8. Exempel på standarder, indikatorer, anmärkningar, ytterligare anmärkningar och god praxis.

Bilaga I innehåller en tabell som sammanfattar alla standarder och indikatorer i dokumentet. Tabellen bör dock användas tillsammans med huvuddokumentet, som innehåller ytterligare förklaringar (ytterligare anmärkningar, bästa praxis) som underlättar tolkningen av riktlinjerna.

Easos uppdrag är att stödja medlemsstaterna och de associerade länderna i genomförandet av det gemensamma europeiska asylsystemet (Ceas) inom territoriet för EU+ (EU+-staterna plus Island och Liechtenstein), genom bland

annat gemensam utbildning, gemensamma kvalitetsstandarder och gemensam information om ursprungsländer. Precis som alla **Easos stödverktyg** bygger dessa riktlinjer på de gemensamma standarderna i Ceas. Riktlinjerna bör ses som ett komplement till andra tillgängliga verktyg, särskilt

- *Easos praktiska vägledning om beaktande av barnets bästa i asylförfaranden,*
- *Easos riktlinjer om mottagningsvillkor: operativa standarder och indikatorer,*
- *Easos praktiska vägledning om åldersbedömning,*
- *Easos praktiska verktyg om spårande av familjemedlemmar,*
- *Easos utbildningsmodul om intervjuer av barn, och*
- *Easos verktyg för identifiering av personer med särskilda behov (Easo IPSN-verktyget).*

Riktlinjerna har tagits fram för mottagningssystemets verksamhet. Nödsituationer **omfattas inte av riktlinjerna**. Sådana situationer behandlas i *Easos riktlinjer om beredskapsplanering i mottagandesammanhang*. Dessa riktlinjer och de standarder och indikatorer som anges här bör dock beaktas så långt det är möjligt även i nödsituationer. Såsom anges i *Easos riktlinjer om beredskapsplanering i mottagningssammanhang* värderas och respekteras alla människor, även i nödsituationer. Dessa riktlinjer ska tillämpas i enlighet med barnkonventionen och EU-stadgan, med beaktande av mottagandedirektivet.

1. Information till och deltagande för ensamkommande barn samt deras rätt att företrädas

Inledande anmärkningar

”Tillhandahållande av information” avser i detta dokument information inom ramen för mottagandedirektivet. Enligt artikel 5 i mottagandedirektivet ska medlemsstaterna inom en rimlig tid, som inte får vara längre än 15 dagar, efter det att de som ansöker om internationellt skydd har lämnat in sina ansökningar informera ensamkommande barn åtminstone om fastställda förmåner och vilka skyldigheter de ska fullgöra för att komma i åtnjutande av mottagningsvillkoren.

I vissa medlemsstater kan det vara mottagningsmyndigheternas ansvar att även lämna sådan information. Enligt den tematiska omfattningen av dessa riktlinjer fokuseras de därför på standarder för tillhandahållande av information om mottagandevillkor.

För att undvika språkhinder och kommunikationsproblem ska informationen lämnas på ett språk som det ensamkommande barnet kan förstå. För att inte belasta ensamkommande barn med för mycket information vid mottagandet kan informationen lämnas vid bestämda tidpunkter och skeden, alltefter barnets behov och mognad. Beroende på de särskilda mottagningsbehov som har identifierats bör ensamkommande barn informeras om hur mottagningen går till (t.ex. ordningsregler, vem som gör vad, nyckelpersonal, möjligheter att klaga) samt tillgängliga stödåtgärder. Dessa åtgärder rör bland annat psykosocial rådgivning och olika typer av stöd, från information till ensamkommande barn om utnyttjande av samhällsservice, kulturmedling och kulturorientering och konfliktlösning till vägledning om hur man hanterar vissa situationer och de kommande stegen i förfarandet. Medlemsstaterna får gärna fastställa ett tidsschema för den typ av information som ska lämnas till ensamkommande barn på nationell nivå, med beaktande av den allmänna tidsfristen på 15 dagar som föreskrivs i artikel 5 i mottagandedirektivet.

Enligt artikel 12 i barnkonventionen och artikel 24 i EU-stadgan ska barns åsikter beaktas i frågor som rör dem i förhållande till deras ålder och mognad. I barnkonventionen uppmuntras vuxna att lyssna till barns åsikter och göra dem delaktiga i beslutsfattandet. Rätten att bli hörd gäller alla barn som har förmåga att bilda sig egna åsikter, oavsett ålder. Att lyssna till barnets åsikter begränsas därför inte till en viss ålder, eftersom barnens förmåga att forma och uttrycka sina åsikter inte alltid sammanfaller med deras kronologiska ålder. Ensamkommande barns mognad måste bedömas individuellt av en barnpsykolog eller socialarbetare som har erfarenhet av att arbeta med barn⁽¹⁸⁾. Denna bedömning är till hjälp för att anpassa språknivån för tillhandahållandet av information till ensamkommande barn och bekräfta att de förstår informationen. Dessutom är det nödvändigt att anpassa förfarandena så att barnen får möjlighet att uttrycka sina åsikter.

Även om man lägger stor vikt vid barnens åsikter i alla beslut som rör dem innebär det inte att besluten alltid överensstämmer med barnets åsikter. När sådana situationer uppstår är det viktigt att man tar sig tid att förklara skälen för barnen så att de förstår.

Ensamkommande barn är utsatta och en av de viktigaste åtgärder som ska vidtas för att skydda dem är därför att snabbt utse en företrädare. Företrädare spelar en avgörande roll för att garantera att barnet kan utöva sina rättigheter och för att tillvarata alla ensamkommande barns intressen, även dem som inte ansöker om asyl. I samarbete med andra aktörer kan företrädarna hjälpa till att bygga upp barnens förtroende och säkerställa deras välbefinnande, även i integrationsssammanhang.

Hittills finns det ingen enhetlig definition av begreppet ”företrädare” mellan medlemsstaterna. Företrädarnas roll, kvalifikationer och befogenheter kan variera mellan medlemsstaterna⁽¹⁹⁾. I en del medlemsstater används begreppet ”förmyndare”, som kan ha en liknande eller annorlunda roll, i andra medlemsstater kan båda begreppen samexistera, med olika roller. I artikel 2 j i mottagandedirektivet definieras en företrädare som ”en person eller organisation som av behöriga organ utsetts för att bistå och företräda ett ensamkommande barn i förfarandena enligt detta direktiv, för att tillgodose barnets bästa och vid behov företräda barnet rättsligt”.

⁽¹⁸⁾ FN:s kommitté för barnets rättigheter, allmän kommentar nr 12 (2009) om barnets rätt att bli hörd.

⁽¹⁹⁾ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: *EU:s strategi för utrotande av människohandel 2012–2016*, 19 juni 2012, COM(2012) 286 final.

Enligt artikel 24 i mottagandedirektivet ska medlemsstaterna så snart som möjligt vidta åtgärder för att se till att ensamkommande barn har en företrädare som biträder och hjälper dem att ta tillvara sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter enligt detta direktiv. Företrädaren ska fullgöra sina uppgifter utifrån principen om barnets bästa enligt artikel 23.2 i mottagandedirektivet och ska besitta nödvändiga kunskaper för detta.

EU:s asylstiftning föreskriver att en av medlemsstaternas viktigaste ansvarsuppgifter för att hantera ensamkommande barns utsatthet och garantera rätten till familjesammanhållning är att vidta nödvändiga åtgärder för att spåra familjemedlemmar till ensamkommande barn och återföreina barnen med familjemedlemmarna om detta anses vara för barnets bästa.

Förutom företrädare är det också viktigt att välja lämplig personal (vårdpersonal, socialarbetare osv.) som ansvarar för mottagande och vård av ensamkommande barn, så att deras bästa skyddas. Såsom rekommenderas i meddelandet om skydd av barn i migration bör alla organisationer (inklusive mottagningsanläggningar) som arbetar med barn ha inrättat interna strategier för skydd av barn (dvs. interna regler om hur personal som kommer i kontakt med barn ska prövas, rekryteras och utbildas, hur deras samvaro med barnen ska övervakas, hur klagomål ska hanteras samt disciplinära påföljder vid behov).

Rättsliga hänvisningar – Information till och deltagande för ensamkommande barn samt deras rätt att företrädas

- Artikel 2 j i mottagandedirektivet: Företrädare
- Artikel 5 i mottagandedirektivet: Information
- Artikel 23 i mottagandedirektivet: Underåriga
- Artikel 24.1 i mottagandedirektivet: Ensamkommande barn
- Artikel 12 i barnkonventionen: Barnets åsiktsfrihet och rätt att bli hörd

Standarder och indikatorer

1.1 Information

STANDARD 1: Säkerställa att ensamkommande barn får relevant information.

Indikator 1.1: Informationen ska ges inom en rimlig tid, som inte får vara längre än 15 dagar, efter det att de som ansöker om internationellt skydd har lämnat in sina ansökningar informera ensamkommande barn åtminstone om fastställda förmåner och vilka skyldigheter de ska fullgöra för att komma i åtnjutande av mottagningsvillkoren.

- **Ytterligare anmärkning:** Informationen ges i lämplig form efter ålder, som skriven text, broschyrer, bilder, videofilmer osv. Information till ensamkommande barn bör främst ges muntligen.

Indikator 1.2: Informationen ska tillhandahållas utan kostnad.

Indikator 1.3: Den information som ges ska besvara de ensamkommande barnens eller deras företrädares frågor.

Indikator 1.4: Informationen omfattar alla aspekter av mottagningsvillkoren i fråga om ensamkommande barn, åtminstone rätten till mottagande, hur de materiella mottagningsvillkoren kommer att tillhandahållas (boende, mat, kläder och dagersättning), tillgång till hälso- och sjukvård, utbildning, fritidsaktiviteter, samt i förekommande fall särskilda arrangemang för personer med särskilda behov som ansöker om internationellt skydd.

- **Ytterligare anmärkning:** Informationen bör förmedlas till de ensamkommande barnen på ett tydligt och barnvänligt sätt, och bör även avse tillgången till extra psykosocialt stöd, information om sociala normer i medlemsstaten samt råd om det dagliga livet, däribland konflikthantering.

Indikator 1.5: Information lämnas i enlighet med det ensamkommande barnets särskilda behov och individuella omständigheter.

Indikator 1.6: Information ges om rollerna för personal som arbetar med ensamkommande barn.

Indikator 1.7: Information om skyldigheten att utse en företrädare som bistår ensamkommande barn i förfarandefrågor och i deras vardag.

- **Ytterligare anmärkningar:** Ensamkommande barn bör informeras om vilka roller som företrädarna och personalen har, i synnerhet socialarbetare, som kommer att ge dem sitt fulla stöd under deras vistelse i mottagningsanläggningen.

Indikator 1.8: Informationen omfattar de viktigaste aspekterna i förfarandet för internationellt skydd, inklusive tillträde till asylprocessen, tillgänglig rättshjälp och hur barnen kan få tillgång till den samt möjligheter till familjespårande, familjeåterförening, frivilligt återvändande och överklagandeprocessen som är relevanta för deras ärende.

- **Ytterligare anmärkningar:** Informationen lämnas i första hand av företrädaren och mottagningsmyndigheterna. Andra aktörer deltar dock ofta i tillhandahållandet av materiella och icke-materiella mottagningsvillkor, bland annat regionala eller lokala myndigheter och mellanstatliga eller icke-statliga organisationer.
- Den information som lämnas kan även handla om aspekter som könsrelaterat våld, risker för människohandel och människosmuggling, åldersbedömningsförfarandet, sexuell läggning och könsidentitet, om de är relevanta för de särskilda behov som identifierats.

STANDARD 2: Säkerställa att ensamkommande barn förstår den information som lämnas.

Indikator 2.1: Informationen lämnas på ett barnvänligt sätt och är ålders- och kulturanpassad.

- **Ytterligare anmärkningar:** Barnvänlig information avser alla kommunikationsmetoder som är anpassade till ensamkommande barns ålder och mognad, och innebär att informationen ges på ett språk som de kan förstå och är köns- och kulturanpassad.
- Barnvänlig information kan ges av alla personer som arbetar med ensamkommande barn (mottagningspersonal, socialarbetare, företrädare och andra aktörer) genom olika metoder och i olika format, bland annat muntlig kommunikation, visuella material, elektroniska multimedieguider osv.
- Användning av barnvänligt material eller material som har anpassats till ensamkommande barns särskilda behov kan hjälpa barnen att förstå processen och hantera kommunikationssvårigheter, exempelvis analfabetism. I praktiken är dock kompetens och en empatisk och stödjande inställning hos den person som lämnar informationen en avgörande aspekt för bra kommunikation.

Indikator 2.2: Informationen ska ges systematiskt under processen och uppgifter om tillhandahållandet bör dokumenteras (när informationen lämnades, av vem osv.).

- **Ytterligare anmärkningar:** De personer som har ansvaret för att informera ensamkommande barn kontrollerar att barnen verkligen har förstått den information de fått. Information om asylprocessen, spårande av familjemedlemmar, familjeåterförening, frivilligt återvändande och identifierade särskilda behov lämnas igen i ett senare skede och vid flera tillfällen.

Indikator 2.3: Tolkar och/eller språkmedlare måste finnas tillgängliga vid mottagningsanläggningarna så att de ensamkommande barnen kan kommunicera på sitt modersmål.

- **Ytterligare anmärkningar:** Utbildade tolkar finns tillgängliga för viktiga samtal om asylrelaterade frågor eller om det ensamkommande barnet uttrycker ett behov av detta.

Bästa praxis för tillhandahållande av information

Det betraktas som bästa praxis

- ✓ att tillhandahålla barnvänligt och åldersanpassat informationsmaterial i form av informationsbroschyrer, broschyrer i fickformat, målarböcker och/eller digitala informationsverktyg för att informera ensamkommande barn om asylprocessen, mottagning, integration och frivilligt återvändande,
- ✓ att ge muntlig information och föra en dialog med ensamkommande barn för att identifiera deras behov av ytterligare information via kulturmedlare, under uppsyn,
- ✓ att anordna informationsmöten i grupp och individuellt för att tillhandahålla socialt och rättsligt bistånd till personer som ansöker om internationellt skydd (t.ex. om asylprocessen och deras rättigheter och skyldigheter).

1.2 Deltagande

STANDARD 3: Säkerställa att barnens synpunkter och åsikter beaktas i frågor som rör dem i förhållande till deras ålder och mognad.

Indikator 3.1: Ensamkommande barn ges möjlighet att uttrycka sina synpunkter och åsikter under trygga och inkluderande förhållanden och deras åsikter beaktas efter ålder och mognad.

- **Ytterligare anmärkning:** Åsikterna beaktas enligt en avvägning mellan ålder och mognad. Personal som arbetar med barn på mottagningsanläggningar kan uppmuntra ensamkommande barn att fritt uttrycka sina åsikter genom att anordna personliga möten och gruppmöten. I förekommande fall utarbetas en mötesrapport som uppföljning. Det är viktigt att personalen månar om en barnvänlig inställning för att skapa lämpliga förutsättningar för barnens deltagande.

Indikator 3.2: Ett konfidentiellt och lättillgängligt internt klagomålsförfarande för ensamkommande barn inrättas och kommuniceras inom mottagningsanläggningen.

- **Ytterligare anmärkning:** Det finns ett förenklat klagomålsförfarande för ensamkommande barn som rör alla mottagningsvillkor, bland annat daglig omvårdnad, boende, mat, personal, fritidsaktiviteter osv. De ensamkommande barnen och/eller deras företrädare kan framföra klagomål muntligt eller skriftligt. Barnen och deras företrädare informeras om resultatet.

Indikator 3.3: Ensamkommande barn får återkoppling minst en gång i månaden, där de får veta hur deras åsikter beaktades och hur detta påverkade åtgärderna.

- **Ytterligare anmärkning:** Positiv uppföljningsinformation eller en förklaring om varför barnets klagomål inte har kunnat lösas (och hur man kan gå vidare med problemet på andra sätt) kan bidra till att förebygga konflikter.

Bästa praxis för deltagande/kommunikation

Det betraktas som bästa praxis

- ✓ att hålla regelbundna möten med ensamkommande barn för att lyssna till deras åsikter och önskemål och ge återkoppling om vidtagna åtgärder.

1.3 Företrädare

STANDARD 4: Se till att en företrädare utses så snabbt som möjligt, men senast 15 arbetsdagar efter det att ansökan om internationellt skydd lämnades in, och att företrädarna kan bistå ensamkommande barn i åtgärder gällande deras rättsliga skyldigheter.

Indikator 4.1: Se till att företrädarna kan kontrollera att boendet och omsorgen är lämpliga för barnens fysiska, psykologiska, andliga, moraliska och sociala utveckling.

Indikator 4.2: Se till att företrädarna kan rapportera eventuella problem till personalen vid mottagningsanläggningar där ensamkommande barn vistas. I förekommande fall bör kulturmedlare delta och rådfrågas.

Indikator 4.3: Se till att företrädarna ges möjlighet att informera ensamkommande barn om deras rättigheter och skyldigheter i fråga om boende och materiellt stöd, och att de kan hjälpa barnen att klaga om det behövs.

Indikator 4.4: Se till att företrädarna kan kontrollera att ensamkommande barn informeras om personalens och vårdgivarnas roll och ansvar vid mottagningsanläggningar.

Indikator 4.5: Se till att företrädarna kan kontrollera att ensamkommande barn ges verklig tillgång till utbildningssystemet och att de går till skolan varje dag.

Indikator 4.6: Se till att företrädarna kan värna om barnens tillgång till fritidsaktiviteter och att lek- och fritidsaktiviteterna är anpassade till barnens ålder, mognad och intressen.

STANDARD 5: *Se till att juridiska ombud eller rådgivare samt personer som företräder internationella organisationer och relevanta icke-statliga organisationer som har erkänts av de berörda EU+-staterna ges tillräckligt tillträde till mottagningsstrukturerna för att bistå ensamkommande barn.*

Indikator 5.1: Tillträdet för ovanstående aktörer får endast begränsas med hänsyn till säkerheten vid anläggningarna och för de ensamkommande barnen, förutsatt att tillträdet inte begränsas mycket kraftigt eller omöjliggörs helt.

Indikator 5.2: Ovanstående aktörer har möjlighet att träffa och prata med ensamkommande barn i lämplig avskildhet.

STANDARD 6: *Se till att det finns ett förfarande för att börja spåra ⁽²⁰⁾ familjemedlemmar till ensamkommande barn så snabbt som möjligt efter ankomst och identifiering, vid behov med bistånd från internationella organisationer och andra relevanta organisationer, samtidigt som barnets bästa skyddas.*

Indikator 6.1: Tillsammans med företrädaren inleder mottagningsmyndigheter och/eller annan ansvarig personal spårandet av familjemedlemmar utifrån de uppgifter som de ensamkommande barnen har gett och i deras bästa intresse.

- **Ytterligare anmärkningar:** *Om det ensamkommande barnets eller dennes familjs liv eller fysiska säkerhet är hotade, särskilt om familjen har stannat i ursprungslandet, ska medlemsstaten vidta nödvändiga åtgärder för att garantera att insamling, behandling och spridning av information om dessa personer sker konfidentiellt, för att inte riskera deras säkerhet. Den ansvariga handläggaren ges tillräckligt med tid för att bygga upp en förtroendefull relation till barnen, så att han eller hon kan förklara processen, inhämta det minimum av information som behövs för att inleda förfarandet och göra en bedömning av barnets bästa.*
- *En bredare definition av familjemedlemmar används för spårningsändamål, med hänsyn till barnens bakgrund, särskilda beroendeständigheter och barnets bästa.*
- *Alla aktörer som kommer i kontakt med barnen under processen, även företrädaren, bör lämna liknande information till barnen om spårningsprocessen. Det är viktigt att barnen uppfattar informationen som konsekvent och att de förstår att det främsta syftet med spårande av familjemedlemmar är att återknyta familjebanden om detta ligger i deras bästa intresse.*
- *Processen bör vara sekretessbelagd, och det är särskilt viktigt att barnets status som en person som ansöker om eller har beviljats internationellt skydd inte avslöjas under spårandet av familjemedlemmar. Ensamkommande barn som kan vara eller har identifierats som offer för människohandel bör ägnas särskild uppmärksamhet.*

⁽²⁰⁾ EASO, Praktisk vägledning om spårande av familjemedlemmar, 2016.

2. Särskilda behov och säkerhetsrisker

Inledande anmärkningar

Ensamkommande barn är en kategori av sökande som har särskilda behov på grund av sin utsatthet, vilket innebär att de är i behov av specifika och lämpliga arrangemang för vård, stöd och skydd. Alla ensamkommande barn har rätt att skyddas mot alla former av fysiskt eller psykologiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp. Mottagandet av och stödet till ensamkommande barn bör organiseras så att särskilda behov tillgodoses, såsom intensivstöd (dygnet runt), barnvänlig medicinsk och psykologisk vård eller särskilda mottagningsanläggningar beroende på ålder, kön och typ av risk, samtidigt som säkerhetsrisker hanteras och begränsas till ett minimum (artikel 19.1 i barnkonventionen).

På grundval av direktivet om mottagningsvillkor ska medlemsstaterna bland annat genomföra individuella bedömningar i olika faser efter ankomsten för att kunna identifiera och täcka de särskilda behoven och säkerhetsriskerna för utsatta personer.

Vissa ensamkommande barn kan behöva mer specialiserat stöd på grund av särskilda behov, så att de kan utnyttja sina rättigheter och förmåner enligt mottagandedirektivet på lika villkor.

Ensamkommande barn är särskilt utsatta i osäkra situationer. Förutom deras särskilda behov är det även viktigt att uppmärksamma de särskilda säkerhetsriskerna för denna grupp. Detta innebär att personer som arbetar med ensamkommande barn alltid måste försäkra sig om att barnen vistas på en säker plats. En plats som är fysiskt säker är inte automatiskt säker psykologiskt sett. Barnen behöver känna sig socialt och känslomässigt trygga så att de kan utvecklas i normal takt.

Mottagandedirektivet ger inte någon närmare definition av säkerhet. I sitt meddelande om skydd av barn i migration ⁽²¹⁾ kräver kommissionen dock att alla organisationer och myndigheter som kommer i kontakt med barn inrättar interna strategier för skydd av barn, även mottagningsanläggningar. En intern strategi för skydd av barn är en uppsättning interna regler som klargör vad en organisation eller grupp ska göra för att se till att barnen är säkra. Syftet med riskbedömningar är att förhindra att barn kommer till skada genom att planera för och begränsa riskfaktorer och att säkerställa att ensamkommande barn får den omsorg och det skydd som de behöver i mottagningssammanhang.

Avsikten med bedömningen av säkerhetsrisker är att säkerställa att ensamkommande barn får lämpligt stöd och vistas i lämpliga mottagningsanläggningar. Barnen måste skyddas mot faror som hotar deras välbefinnande och utveckling, både i nuet och i framtiden.

Personal som arbetar med ensamkommande barn, dvs. alla personer som kommer i direkt kontakt med sådana barn i ett mottagningssammanhang, bör vara medvetna om och kunna identifiera särskilda behov och risker. Indikationer på särskilda behov och risker bör dokumenteras så snabbt som möjligt och berörda aktörer bör informeras så att de kan tillhandahålla nödvändiga garantier (särskilda behov och säkerhetsåtgärder) samt stöd (jfr med kapitel 5: Personal, standard 25).

Dessutom är medlemsstaterna skyldiga att inom rimlig tid bedöma, ange och ta itu med ensamkommande barns särskilda behov och risker efter det att de har ansökt om internationellt skydd och se till att identifiering också är möjlig i ett senare skede om sårbarheten inte framkommer tidigare. Det är därför viktigt att mottagningspersonalen är kvalificerad och utbildas i dessa frågor (jfr med kapitel 5: Personal, standard 24) så att de kan bedöma särskilda behov och risker.

En viktig aspekt är behovet av att se till att rutiner för vidarelussning fungerar som de ska i medlemsstaterna så att särskilda behov och risker meddelas på ett effektivt sätt. Utan att det påverkar principen om tystnadsplikt bör nationella myndigheter tillämpa ett heltäckande synsätt för att identifiera särskilda behov och säkerhetsrisker och lämna relevant information. När exempelvis de tjänstemän som först kommer i kontakt med barnet, t.ex. gränsbevakningstjänstemän, noterar att barnet har särskilda behov bör detta meddelas mottagningsmyndigheterna så att de så snart som möjligt kan säkerställa nödvändiga garantier. Å andra sidan kan de personer som arbetar dagligen med ensamkommande barn ofta iaktta sökandena en längre tid och skapa förtroende. Det gör att de effektivt kan identifiera särskilda behov och risker som kanske inte framkommer i början. I den utsträckning denna

⁽²¹⁾ Europeiska kommissionen, meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: *Att skydda migrerande barn*, 12 april 2017, COM(2017) 211 final.

information även rör möjliga särskilda förfarandebestånd är det avgörande att mottagningsmyndigheten kan meddela detta till den beslutsfattande myndigheten.

Exempel på särskilda mottagandegarantier anges i de olika avsnitten i dessa riktlinjer. Mer övergripande riktlinjer finns i Easos verktyg för identifiering av personer med särskilda behov (Easos IPSN-verktyg)⁽²²⁾, som är ett praktiskt hjälpmedel i detta avseende.

Rättsliga hänvisningar – identifiering, bedömning och tillgodoseende av särskilda behov

- Artikel 18.4 i mottagandedirektivet: Vidta lämpliga åtgärder för att förhindra misshandel och könsrelaterat våld
- Artikel 18.9 a i mottagandedirektivet: Bedömning av särskilda behov
- Artikel 22 i mottagandedirektivet: Bedömning av särskilda mottagningsbehov
- Artikel 25 i mottagandedirektivet: Offer för tortyr och våld
- Artikel 3.3 i barnkonventionen: Standarder som inrättas av behöriga myndigheter
- Artikel 19 i barnkonventionen: Skydd mot alla former av våld

Standarder och indikatorer

2.1 Särskilda behov

STANDARD 7: Säkerställa att det finns ett inledande förfarande för att identifiera och bedöma ensamkommande barns särskilda behov.

Indikator 7.1: Det finns en standardiserad mekanism eller ett standardiserat förfarande för att systematiskt identifiera och bedöma ensamkommande barns särskilda behov.

- **Ytterligare anmärkning:** Enligt artikel 22.2 i mottagandedirektivet behöver inte denna mekanism/detta förfarande ha formen av ett administrativt förfarande, men den bör avse barnets skydd och skyddsnormer för barn. Easos verktyg för identifiering av personer med särskilda behov kan integreras i en sådan mekanism/ett sådant förfarande.

Indikator 7.2: Det föreskrivs tydligt i mekanismen vem som är ansvarig för identifieringen och bedömningen av särskilda behov.

Indikator 7.3: Det föreskrivs tydligt i mekanismen hur identifieringen och behovsbedömningen registreras och meddelas de ensamkommande barnen och berörda aktörer.

- **Ytterligare anmärkning:** Det är centralt att registrera och effektivt vidarebefordra informationen om särskilda behov till de ensamkommande barnen och berörda aktörer så att nödvändiga garantier kan säkerställas. Nationella bestämmelser om tystnadsplikt och skydd av personuppgifter gäller vid användning av mekanismen. I vissa fall används formella förfaranden, exempelvis nationella rutiner för vidareutredning av offer för människohandel.

Bästa praxis för inledande identifiering av särskilda behov

Det betraktas som bästa praxis

- ✓ att upprätta en mekanism för inledande identifiering och bedömning av särskilda behov som en del av de nationella rutinerna,
- ✓ att använda en mall för att redan i ett tidigt skede kunna identifiera särskilda behov och eventuella risker för barnets välbefinnande, med
 - uppgift om födelse datum och födelseort, ursprungsland, modersmål samt civilstånd och barn,
 - uppgifter om föräldrar, syskon och/eller andra släktingar som finns i den mottagande medlemsstaten, i en annan EU+-stat eller i ett tredjeland,
 - uppgifter om barnets hälsotillstånd (allmänt hälsotillstånd, kroniska sjukdomar, funktionsnedsättningar, operationer, medicinering, psykisk hälsa),
 - levnadsvillkor i ursprungslandet,
 - utbildning i ursprungslandet,
 - skäl för att lämna ursprungslandet (även föräldrarnas samtycke).

⁽²²⁾ Easos verktyg för identifiering av personer med särskilda behov (IPSN).

STANDARD 8: Se till att mekanismen/förfarandet för att identifiera och bedöma särskilda behov tillämpas effektivt och så snart som möjligt efter ankomsten.

Indikator 8.1: Tillräckliga resurser ställs till förfogande för att systematiskt identifiera och bedöma varje ensamkommande barns särskilda behov.

Indikator 8.2: Den första identifieringen och bedömningen av uppenbar utsatthet för att tillgodose särskilda behov genomförs vid ankomsten, dvs. vid mottagandet den första dagen, eller senast inom 24 timmar.

Indikator 8.3: Särskilda behov som framkommer i ett senare skede identifieras, bedöms, tillgodoses och dokumenteras på lämpligt sätt.

Indikator 8.4: I förekommande fall deltar specialister i bedömningen av särskilda behov.

- **Ytterligare anmärkningar:** Beroende på vad det är för särskilda behov kan företrädare och specialister, såsom socialarbetare, psykologer eller medicinska yrkesutövare, delta i bedömningen av de särskilda behoven. Deras sakkunskap bör vid behov vara fullständigt tillgänglig för mottagningsmyndigheterna. En utbildad tolk bör tillhandahållas om det behövs.

Indikator 8.5: Kommunikationskanaler och ett samarbete mellan mottagningsmyndigheten och den beslutsfattande myndigheten finns och används.

- **Ytterligare anmärkningar:** Identifieringen och bedömningen av särskilda behov blir effektivare när myndigheterna utbyter information, utan att det påverkar tillämpningen av nationella bestämmelser om tystnadsplikt och skydd av personuppgifter.

Indikator 8.6: Särskilda behov identifieras och bedöms utan att det påverkar prövningen av det ensamkommande barnets ansökan om internationellt skydd.

- **Ytterligare anmärkningar:** Det är viktigt att tydligt skilja mellan identifieringen och bedömningen av särskilda mottagandebehov (och förfarandebehov) och prövningen av ensamkommande barns ansökan om internationellt skydd. Även om de ensamkommande barnens utsatthet i vissa fall kan påverka resultatet av ansökan om internationellt skydd, är syftet med identifieringen och bedömningen av behov enligt dessa riktlinjer endast att garantera verklig tillgång till mottagandedirektivets rättigheter och förmåner under asylprocessen.

STANDARD 9: Se till att identifierade särskilda mottagandebehov tillgodoses inom skälig tid.

Indikator 9.1: Lämpliga och snabba åtgärder vidtas för att tillgodose identifierade och bedömda särskilda behov. Hur snabbt åtgärderna vidtas beror på behovet i fråga.

- **Ytterligare anmärkningar:** Tillräckliga resurser bör ställas till förfogande för att tillgodose särskilda behov. I förekommande fall och om så är nödvändigt bör dessutom standardförfaranden och/eller rutiner för vidareutslusning användas, exempelvis när det gäller barn som fallit offer för människohandel, gifta barn, barn med närstående vuxna eller barn med funktionsnedsättningar.

Indikator 9.2: Om särskilda behov har identifierats finns det ett sätt att regelbundet övervaka dem.

- **Ytterligare anmärkningar:** EU+-staterna bör sörja för regelbunden uppföljning av identifierade särskilda behov.

Bästa praxis för identifiering, bedömning och tillgodoseende av särskilda behov

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att upprätta en mekanism för identifiering och bedömning av särskilda behov som en del av de nationella rutinerna. Ett identifieringsverktyg bör integreras i förfarandena,
- ✓ att anordna regelbundna sektorsövergripande möten med alla berörda aktörer, även icke-statliga organisationer, och aktivt samla in information före mottagandet med hjälp av tillgängliga resurser,
- ✓ att identifieringen av särskilda behov sker i samband med det dagliga stödet till det ensamkommande barnet genom att
 - ofta ta upp ämnet med barnet, och
 - ta upp ämnet till diskussion vid flerpartssamråd (jfr med kapitel 4: Daglig omvårdnad).

2.2 Säkerhetsrisker

STANDARD 10: Säkerställa att personal som arbetar med ensamkommande barn på mottagningsanläggningar redan i ett tidigt skede identifierar säkerhetsrisker och risker för barnets välfärd.

Indikator 10.1: Det finns en standardriskbedömning för att identifiera säkerhetsrisker för ensamkommande barn.

- **Ytterligare anmärkning:** Riskbedömningarna kan användas som en checklista eller vägledning för intervjuer för att hjälpa personalen att utifrån den tillgängliga informationen bedöma om ensamkommande löper säkerhetsrisker eller riskerar att skadas till följd av övergrepp, vanvård, utnyttjande eller våld, nu eller i framtiden, och både inom och utanför mottagningsanläggningen.

Indikator 10.2: Säkerhetsrisker för ensamkommande barn bedöms under den första veckan efter ankomsten och upprepas med regelbundna mellanrum, minst en gång i halvåret.

- **Ytterligare anmärkning:** Det rekommenderas att riskbedömningen görs under eller så snart som möjligt efter det att barnet inkvarterats i mottagningsanläggningen, men inte senare än en vecka efter ankomst.

Indikator 10.3: Säkerhetsrisker bedöms systematiskt.

- **Ytterligare anmärkning:** Ensamkommande barns situation kan förändras på grund av den miljö de vistas i (på eller kring mottagningsanläggningen). Identifiering och förnyade riskbedömningar är en kontinuerlig process och bör därför göras var tredje till var sjätte månad, eller närhelst det är berättigat till följd av förändrade omständigheter eller andra händelser.

Indikator 10.4: Resultatet av riskbedömningar diskuteras i ett tvärvetenskapligt sammanhang.

- **Ytterligare anmärkning:** Företrädaren eller andra specialiserade aktörer ska delta i riskbedömningen och delges resultaten.

STANDARD 11: Säkerhetsrisker reduceras till ett absolut minimum.

Indikator 11.1: Nödvändig omvårdnad och en lämplig mottagningsanläggning tillhandahålls inom en vecka efter ankomst baserat på riskbedömningar.

- **Ytterligare anmärkning:** En säker plats att växa upp på är ett grundläggande behov för alla ensamkommande barn.

Indikator 11.2: Mottagningsmyndigheterna vidtar åtgärder omedelbart i akut osäkra situationer för att avvärja faran i situationen.

- **Ytterligare anmärkning:** När personer som arbetar med ensamkommande barn konfronteras med höga säkerhetsrisker, exempelvis tecken på människohandel eller att det finns risk för att barnet rygger till okänd plats, är det viktigt att de kan identifiera sådana situationer och vet hur de ska agera. Om en osäker situation uppstår (hot från nätverk för människohandel, hot om hedersmord, mobbning från rumskamrater osv.) är det viktigt att yrkesutövarna vidtar åtgärder för att så snabbt som möjligt skapa en säker och stabil situation.

Bästa praxis för riskreducering i allmänhet och risken för avvikande i synnerhet

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att tillfälligt konfiskera mobiltelefoner vid ankomsten för att minska risken för kontakt med nätverk om det finns indikationer på människohandel, dock alltid med barnets bästa i åtanke, att se till att barnen i sådana situationer fortfarande kan ringa under övervakning och ges möjlighet att kontakta familjen i ursprungslandet eller något annat land för att tala om att de har kommit fram säkert,
- ✓ att ordna med säkra platser/särskilda anläggningar för att skydda ensamkommande barn mot risken för människohandel, tvångsäktenskap osv. Detta kan omfatta proaktiva åtgärder som att flytta barnet till en ort på landsbygden, övervakade härbärgen och intensivstöd.

Indikator 11.3: Mottagningsanläggningarna har ett varningssystem och säkerställer systematisk rapportering och omedelbara åtgärder när ensamkommande barn försvinner.

- **Ytterligare anmärkning:** Så snart personalen märker att ett ensamkommande barn saknas ska de anmäla försvinnandet hos polisen och kontakta ungdomsvårdsmottagningen. Barn anses ha försvunnit om de har

lämnat anläggningen utan att först informera mottagningspersonalen och barnets vistelseort är okänd. Den första åtgärden är att leta efter det försvunna barnet. Hur länge sökandet pågår och hur stora resurser som sätts in beror på det ensamkommande barnets ålder, tidigare beteende, andra iakttagelser och på sammanhanget. Om barnet är under 14 år är det generellt inte godtagbart att vänta till nästa dag. De uppgifter som lämnas till polisen ska vara så exakta som möjligt, t.ex. kläder och mobiltelefonnummer. Polisen och ungdomsvården ska informeras så snart barnet återkommer eller hittas. All information från polisen eller ungdomsvården ska beaktas.

Bästa praxis för varningssystem

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att kontakta polisen och barnets företrädare innan det nationella varningssystemet aktiveras för att överväga följderna av att meddelandet går ut.

STANDARD 12: *Se till att ensamkommande barn får information om vad radikaliserings innebär och att personalen informerar ansvariga myndigheter vid tecken på (eventuell) radikaliserings av ensamkommande barn.*

Indikator 12.1: Personal som arbetar med ensamkommande barn diskuterar frågor kring radikaliserings med barnen vid behov.

Indikator 12.2: Mottagningsanläggningarna har ett varningssystem för att rapportera tecken på radikaliserings till ansvariga personer och myndigheter.

Bästa praxis i fråga om radikaliserings

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att tillhandahålla ett rapportformulär till socialarbetare så att de kan informera de behöriga myndigheterna om fall av radikaliserings,
- ✓ att främja samordning och informationsutbyte med andra behöriga myndigheter genom att utveckla eller förstärka samarbetet inom gemensamma arbetsgrupper,
- ✓ Det bör också finnas möjligheter att anlita experter på radikaliserings eller ha tillgång till personal med expertkunskap som kan tala med barnen.

3. Anvisning

Inledande anmärkningar

Utan att det påverkar befintliga nationella system för jämn fördelning av ensamkommande barn över medlemsstaternas territorium bör standarderna och indikatorerna i detta avsnitt tolkas och genomföras helt i linje med principerna om barnets bästa och familjens enhet samt med hänsyn till eventuella särskilda mottagandebehov som ensamkommande barn kan ha.

Dessa principer bör inte bara följas vid den första kontakten med mottagningssystemet, utan även när ensamkommande barn omfördelas eller flyttas till annan inkvartering. I linje med artikel 24.3 i mottagandedirektivet bör därför flyttning av ensamkommande barn till en annan anläggning begränsas till ett minimum och endast ske i barnets bästa.

Förutom gemensamt boende, småskaligt boende och vanliga anläggningar bör även familjevård och individuellt boende vara alternativ när ensamkommande barn inkvarteras om detta anses vara i barnets bästa och tillgodoser individuella särskilda behov.

Inledande och allsidiga bedömningar (när som helst under anvisningsförfarandet) bör göras i barnets bästa (t.ex. inkvartering med make eller maka eller en familjemedlem). En första bedömning bör göras vid ankomsten för att hitta bästa möjliga boende för ensamkommande barn. Allsidiga bedömningar är en fortlöpande process som spänner över ett brett spektrum och bör göras regelbundet.

Fördelning och omfördelning av ensamkommande barn

Inledande bedömning vid ankomst

Regelbundna, allsidiga och breda bedömningar i alla faser av mottagandet

Rättsliga hänvisningar – anvisning

- Artikel 18 i mottagandedirektivet: Närmare bestämmelser om materiella mottagningsvillkor
- Artikel 24 i mottagandedirektivet: Ensamkommande barn

Standarder och indikatorer

STANDARD 13: Specifika och objektiva skäl (t.ex. ålder, mognad och särskilda behov), som är knutna till de ensamkommande barnens individuella situation, den omvårdnad som mottagningsanläggningen kan erbjuda, typ av anläggning och möjligheter till icke-institutionell barnomsorg är faktorer som ska beaktas vid anvisning av boende för ensamkommande barn.

Indikator 13.1: Det finns ett system för att avgöra om det finns särskilda och objektiva skäl för anvisning av en viss inkvartering.

- **Ytterligare anmärkningar:** I denna standard avses med termen "barnens individuella situation" särskilt barnets ålder, mognad och kön (t.ex. transpersoner) samt ensamkommande barns kulturella, språkliga och religiösa bakgrund. Dessutom bör individuella överväganden beaktas, exempelvis familjeband.
- Åtgärder för att skydda ensamkommande barn från sexuellt och könsrelaterat våld bör beaktas i alla anvisningsarrangemang.
- Om ensamkommande barn undantagsvis förläggs till en mottagningsanläggning för vuxna (t.ex. tillsammans med vuxna syskon) har de samma rättigheter som alla andra ensamkommande barn (t.ex. att skyddas mot alla former av våld) och samma rättsliga garantier (t.ex. förordnande av företrädare).

Bästa praxis för anvisning av boende

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att överväga familjevård eller andra former av alternativ (icke-institutionaliserad) omsorg som ett alternativ vid anvisning,
- ✓ att först observera och bedöma barnet på nära håll dygnet runt under en begränsad period (t.ex. två veckor) vid den första mottagningsanläggningen innan slutligt boende anvisas,
- ✓ att efter en bedömning av barnets mognad och grad av självständighet förbereda ensamkommande barn så att de kan leva ett oberoende liv genom att anvisa dem till individuellt boende från 16 års ålder.

STANDARD 14: Säkerställa att principen om familjesammanhållning respekteras i linje med principen om barnets bästa.

Indikator 14.1: Ensamkommande barn som är syskon (enligt definitionen i artikel 24.2 i mottagandedirektivet) inkvarteras tillsammans om de vill.

- **Ytterligare anmärkningar:** Syskon får inkvarteras tillsammans om de vill, med hänsyn till syskonens ålder och kön och till deras bästa. Om ensamkommande barn anländer i sällskap av ett eller flera vuxna syskon kan de inkvarteras tillsammans i en mottagningsanläggning för vuxna, med hänsyn till barnets bästa samt ålder, kön och mognad.
- Barnets bästa ska bedömas och övervakas kontinuerligt av socialarbetare, andra handläggare och barnets företrädare. Undantag kan göras med hänsyn till barnets säkerhet.
- Om ensamkommande barn flyttas bör även deras syskon följa med för att undvika en framtida separation.

Indikator 14.2: Ensamkommande barn, deras make eller maka och barn kan inkvarteras tillsammans om detta är i linje med det ensamkommande barnets bästa och relevant nationell lagstiftning.

- **Ytterligare anmärkningar:** Giftna ensamkommande barn som har uppnått minimiåldern för samtycke till sexuellt umgänge enligt den nationella lagstiftningen kan inkvarteras med sin vuxna make eller maka och de barn som de eventuellt har i mottagningsanläggningar för familjer, med barnets bästa i främsta rummet.
- Barnets bästa ska bedömas och övervakas kontinuerligt av socialarbetare, andra handläggare och företrädaren, i syfte att upptäcka eventuella fall av sexuellt utnyttjande, tvångsäktenskap eller människohandel. Ensamkommande barn under den nationella minimiåldern för samtycke till sexuellt umgänge måste inkvarteras separat från sin make eller maka.
- När det gäller barnäktenskap krävs tvärvetenskapliga grupper som bedömer barnets bästa omedelbart efter ankomsten. Bedömningsgruppen bör åtminstone bestå av en socialarbetare, en läkare och barnets företrädare. Om sådana bedömningar inte görs vid ankomsten bör åtgärder vidtas för att skydda ensamkommande barn i detta avseende.
- Ensamkommande barn som är ensamstående föräldrar bör inkvarteras tillsammans med sitt eller sina barn med beaktande av barnets bästa (vilket även gäller föräldern). Barnets bästa ska bedömas och övervakas kontinuerligt av socialarbetare, andra handläggare och företrädare. Undantag kan göras med hänsyn till barnets säkerhet.

Bästa praxis för ensamkommande barn som är ensamstående föräldrar

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att tillhandahålla särskilda mottagningsanläggningar med dagvård/daghem så att föräldrarna kan gå i skolan.

Indikator 14.3: När så är möjligt och lämpligt bör principen om familjens enhet följas med avseende på medlemmar av en större familjekrets.

- **Ytterligare anmärkningar:** En bredare definition av familjemedlemmar används, med hänsyn till de ensamkommande barnens bakgrund, särskilda beroendeständigheter och barnets bästa.
- Beroende på nationella arrangemang och det ensamkommande barnets och företrädarens samtycke kan medlemmar av en större familjekrets (däribland släktingar som inte omfattas av definitionen i artikel 2 c i mottagandedirektivet) inkvarteras tillsammans med det ensamkommande barnet.
- Ensamkommande barn och vuxna medlemmar av en större familjekrets kan inkvarteras tillsammans i en mottagningsanläggning för vuxna om det är i barnets bästa. Detta bör särskilt övervägas när det gäller

ensamkommande barn som åtföljs av släktingar som inte är ansvariga för dem, varken enligt lag eller enligt den berörda medlemsstatens praxis. Barnets bästa ska bedömas och övervakas kontinuerligt av socialarbetare, andra handläggare och företrädare. Undantag kan göras med hänsyn till barnets säkerhet.

STANDARD 15: Se till att särskilda behov beaktas när en viss inkvartering tilldelas ett ensamkommande barn.

Indikator 15.1: En bedömning av det ensamkommande barnets särskilda mottagandebehov avgör vilken inkvartering som tilldelas barnet.

- **Ytterligare anmärkning:** En bedömning av det ensamkommande barnets bästa avgör i synnerhet vilken inkvartering som tilldelas barnet.

Indikator 15.2: Det är möjligt att flytta ensamkommande barn om särskilda mottagandebehov identifieras.

Indikator 15.3: Flyttar av ensamkommande barn bör begränsas till ett minimum och endast ske när det är i barnets bästa, till exempel för att flytta barnet närmare familjemedlemmar eller utbildningsverksamhet.

- **Ytterligare anmärkning:** Om särskilda behov framkommer i ett senare skede kan vissa säkerhetsöverväganden, till exempel om barnet har fallit offer för människohandel, sexuellt och könsrelaterat våld, tortyr eller andra allvarliga former av psykiskt eller fysiskt våld, göra det nödvändigt att flytta ensamkommande barn till ett annat boende för att på lämpligt sätt identifiera och bedöma dessa behov (jfr med kapitel 2: Särskilda behov och säkerhetsrisker, standard 8 och indikator 8.3).

Indikator 15.4: Om så är möjligt bör ensamkommande barn som har blivit myndiga tillåtas att stanna på samma ort/område. Särskilda åtgärder bör vidtas när ensamkommande barn som har blivit myndiga flyttas till en mottagningsanläggning för vuxna. Omflyttningen bör organiseras omsorgsfullt tillsammans med mottagningsanläggningen och det ensamkommande barnet.

Bästa praxis för (ny) anvisning av inkvartering för ensamkommande barn

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att inhämta barnets och företrädarens åsikter när ett nytt boende för ensamkommande barn planeras,
- ✓ att ta hänsyn till fortsatt skolgång, läroplaner och skollov när ensamkommande barn flyttas (t.ex. vid avveckling).

4. Daglig omvårdnad

Inledande anmärkningar

Såsom anges i barnkonventionen behöver barn särskilt skydd och omsorg eftersom de är fysiskt och psykiskt omogna, och familjen är den naturliga miljön för barnens utveckling och välbefinnande. Ensamkommande barn som vistas på mottagningsanläggningar utan sällskap av familjemedlemmar måste därför få daglig omvårdnad och delta i särskilda aktiviteter. Detta bör vara en central aspekt av mottagandet, så att en lämplig levnadsstandard för barnens fysiska, psykiska och sociala utveckling säkerställs. I dessa riktlinjer avses med termen ”daglig omvårdnad” dagligt stöd till ensamkommande barn och att det anordnas informations- och utbildningsaktiviteter samt fritids- och rekreationsaktiviteter för barnen. Vissa standarder och indikatorer är kopplade till standarderna och indikatorerna i avsnitten om tillhandahållande av information, bedömning och tillgodoseende av särskilda behov och hantering av säkerhetsrisker samt hälso- och sjukvård, skolgång och boende. De har tagits med i detta avsnitt eftersom ensamkommande barn behöver ytterligare information och stöd.

I detta avsnitt diskuteras vikten av att förbereda ensamkommande barn så att de blir självständiga, för att stärka deras återhämtningsförmåga och för att utveckla en metod för särskild vård vid mottagningsanläggningar, med de ensamkommande barnens framtidsperspektiv och färdigheter i åtanke. Ålder, mognad och särskilda behov bör beaktas. Den dagliga omvårdnaden kan variera mellan ensamkommande barn som vistas på mottagningsanläggningar och dem som bor i individuellt boende, med tanke på skillnader i ålder, självständighet och oberoende. Dessutom görs åtskillnad mellan mottagningspersonal med allmän utbildning och mottagningspersonal som har genomgått kompletterande barnvårdsutbildning om ensamkommande barn (jfr med kapitel 5: Personal). Det är särskilt viktigt att det finns mottagningspersonal med erfarenhet av att arbeta med barn tillgänglig när barnen vistas på anläggningen och inte är i skolan, men inte nödvändigtvis nattetid.

Rättsliga hänvisningar – daglig omvårdnad

- Artikel 23.1 i mottagandedirektivet: Underårigas fysiska, psykologiska, andliga, moraliska och sociala utveckling, den underåriges välbefinnande och sociala utveckling, med särskild hänsyn till den underåriges bakgrund.
- Artikel 23.3 i mottagandedirektivet: Fritidsaktiviteter
- Artikel 24.1 i mottagandedirektivet: Ensamkommande barn

Standarder och indikatorer

STANDARD 16: Säkerställa daglig omvårdnad av ensamkommande barn i inkvarteringsanläggningar (16.1) eller individuellt boende (16.2).

Alternativa indikatorer för att sörja för daglig omvårdnad:

Indikator 16.1 a: Inkvarteringsanläggningen är bemannad med utbildad personal dygnet runt.

Indikator 16.1 b: Utbildad personal finns i synnerhet tillgänglig när ensamkommande barn finns på mottagningsanläggningen, det vill säga före och efter skolan, under helger och skollov.

Indikator 16.1 c: Om nattpersonalen inte är utbildad ska de minst ha utbildning i barnskydd och barnets rättigheter samt ha tillgång till nödvändig information om situationen för de ensamkommande barn som vistas i mottagningsanläggningen.

Indikator 16.1 d: Närvarokontroller för ensamkommande barn på anläggningen görs minst en gång om dagen för att kontrollera att barnen inte har avvikit.

ELLER

Indikator 16.2 a: Om ensamkommande barn bor i individuellt boende kan utbildad personal kontaktas dygnet runt.

Indikator 16.2 b: Mottagningspersonal med erfarenhet av arbete med barn besöker ensamkommande barn som är inkvarterade i individuellt boende minst två gånger i veckan.

- **Ytterligare anmärkningar:** Ensamkommande barn som har inkvarterats i individuellt boende är minst 16 år gamla och har bedömts vara tillräckligt mogna och självständiga för att vistas i denna typ av mottagningsanläggning.
- Besöken kan exempelvis göras av socialarbetaren.

Indikator 16.2 c: Vid besök i individuellt boende kontrollerar personalen att det ensamkommande barnet verkligen finns på plats, för att försäkra sig om att barnet inte har avvikit.

Indikator 16.3: Ensamkommande barn ges stöd i vardagen och under aktiviteter.

- **Ytterligare anmärkning:** Stöd i vardagen avser ett antal olika aktiviteter, exempelvis att väcka barnen, uppmuntra dem att engagera sig i skolan och följa upp skolgången, tillhandahålla information och stöd med avseende på personlig hygien och städning, stödja ensamkommande barn så att de lär sig att leva i en gemenskap och respekterar ordningsreglerna samt hantera och förebygga konflikter.
- I ett inledande skede kan mottagningspersonalen följa med ensamkommande barn till skolan och på andra besök. Informationen ges på ett barnvänligt sätt och är anpassad till barnens ålder och mognad (Google-kartor, kollektivtrafikappar osv.).

Indikator 16.4: Ensamkommande barn får hjälp med läsläsning och ges handledning.

- **Ytterligare anmärkning:** Hjälp med läsläsning och handledning kan tillhandahållas av mottagningsanläggningen eller av externa organisationer, både inom och utanför mottagningsanläggningen.

STANDARD 17: Den dagliga omvårdnaden organiseras enligt en särskild metod för vård av ensamkommande barn.

Indikator 17.1: Metoden anges i en handbok, som all personal som har ansvar för den dagliga omvårdnaden på mottagningsanläggningen känner till och använder.

Indikator 17.2: Handboken innehåller åtminstone en beskrivning av målen för den dagliga omvårdnaden och ett samtalsschema där målen och resultaten diskuteras med de ensamkommande barnen och där även deras säkerhet, framtidsutsikter, färdigheter och särskilda behov beaktas.

Indikator 17.3: Personalen har regelbundna diskussioner med de ensamkommande barnen och deras företrädare om målen för och resultaten av den dagliga omvårdnaden.

Bästa praxis för organisering av daglig omvårdnad

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att alla mottagningsanläggningar har en handbok avsedd för ensamkommande barn. Handboken omfattar alla förfaranden och regler för mottagande av ensamkommande barn och har tagits fram i samarbete med de myndigheter som företräder ensamkommande barn. Kraven på samråd med ensamkommande barn samt registrering och samordning med andra myndigheter och organisationer beskrivs tydligt i handboken.

STANDARD 18: Ensamkommande barn förbereds för att bli självständiga och kunna leva ett självständigt liv i framtiden.

Indikator 18.1: Barnens självständighet bedöms regelbundet.

- **Ytterligare anmärkning:** Bedömningen görs genom att stödja och iaktta ensamkommande barn i deras dagliga liv och med deras deltagande. Det sker i olika skeden för att utvärdera utvecklingen av barnens färdigheter. En checklista för att bedöma självständighetsnivån kan användas. Möjliga bedömningspunkter är städning, hur man sköter en hushållskassa, energiförbrukning, tvätt, matlagning, inköp, hur man delar livsrum med andra osv.

Indikator 18.2: Ensamkommande barn ges stöd och vägledning om hur man sköter en hushållskassa och en ansvarsfull energiförbrukning.

- **Ytterligare anmärkningar:** *Yngre ensamkommande barn behöver hjälp och tillsyn när det gäller att använda eller spara fickpengar. Äldre ensamkommande barn kan ha samma behov, men kan även få använda pengarna på eget ansvar för att lära sig hur man sköter en hushållskassa.*

Indikator 18.3: Ensamkommande barn ges stöd och får lära sig hur man städar och tvättar.

- **Ytterligare anmärkningar:** *Det övergripande ansvaret för underhållet av boendet ligger naturligtvis hos mottagningsmyndigheten, men vissa underhållsuppgifter kan utföras av ensamkommande barn på frivillig basis och i utbildningssyfte, med hänsyn till barnets ålder och alltid med vägledning och tillsyn av personalen.*

Indikator 18.4: Ensamkommande barn ges stöd och får lära sig hur man lagar mat.

- **Ytterligare anmärkningar:** *Säkerhetsrisker diskuteras och hänsyn tas till de ensamkommande barnens ålder och mognad.*

STANDARD 19: Skydda och främja ensamkommande barns hälsa och välbefinnande och stärka deras återhämtningsförmåga.

Indikator 19.1: Ensamkommande barns psykiska välbefinnande och hälsa beaktas och skyddas i den dagliga omvårdnaden.

- **Ytterligare anmärkningar:** *De ensamkommande barnens psykiska välbefinnande och hälsa ges särskild uppmärksamhet genom att personalen till exempel är uppmärksam på tecken på ångest, stress, ensamhet, sorg, depression, trauman och sömnproblem. Vid behov tillhandahålls psykologiskt stöd genom att man lyssnar till och bekräftar barnets känslor, ger råd eller slussar barnet vidare till mer specialiserade yrkesutövare som psykologer eller terapeuter.*

Indikator 19.2: Ensamkommande barn har tillgång till informationsaktiviteter rörande riskerna med alkohol- och narkotikamissbruk, alltefter ålder och mognad.

- **Ytterligare anmärkningar:** *Aktiviteterna kan organiseras av mottagningsanläggningen eller externa organisationer, både inom och utanför mottagningsanläggningen. Vid behov deltar sjukvårdspersonal.*

Indikator 19.3: Ensamkommande barn har tillgång till informationsaktiviteter om sexuell och reproduktiv hälsa, olika sexuella läggningar och könsidentiteter, alltefter ålder och mognad.

Indikator 19.4: Ensamkommande barn ges information och vägledning så att de lär sig hur de kan skydda sig mot alla former av psykologiskt våld, sexuellt våld eller andra former av fysiska övergrepp och vanvård.

- **Ytterligare anmärkningar:** *Utbildningen inriktas på att förebygga risksituationer och lära barnen hur de ska agera om risker uppstår.*

Bästa praxis för daglig omvårdnad med avseende på välbefinnande

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att tillhandahålla psykologiskt inriktade utbildningsaktiviteter för ensamkommande barn, med en rad olika aktiviteter såsom avslappnings- och andningsövningar, diskussionsgrupper, kinesiologi, informationsmöten om psykosomatiska problem osv. Dessa aktiviteter organiseras av mottagningsanläggningen eller av externa organisationer, både inom och utanför anläggningen. Specialutbildade aktörer som psykologer eller terapeuter deltar.
- ✓ att sörja för att ensamkommande barn kan ta en timeout från mottagningsanläggningen om de har beteenderelaterade och/eller psykiska problem (skolfrånvaro, problem med att passa in i gruppen, fientliga attityder, mobbning osv.). För att ensamkommande barn ska få tid på sig att tänka över sin situation inkvarteras de tillfälligt i lämpliga anläggningar som tillhandahåller psykologiskt inriktade utbildnings- och fritidsaktiviteter. Särskilda utrymmen för små grupper av ensamkommande barn (två till tio barn) och kompletterande skolstöd finns tillgängliga. Vistelsens längd varierar beroende på barnets behov (från fem till femton dagar, en månad vid exceptionella omständigheter).
- ✓ att sörja för att personalen äter middag och andra mål tillsammans med ensamkommande barn på mottagningsanläggningar för att övervaka deras matvanor, skapa en känsla av samhörighet under målen och förebygga eventuella konflikter.

STANDARD 20: Stödja och följa upp ensamkommande barns psykiska och sociala utveckling genom en standardiserad omsorgsplan.

Indikator 20.1: Ensamkommande barns bakgrund, behov, färdigheter och framtidsutsikter bedöms av mottagningspersonal som arbetar med barn som en fast punkt i omsorgsplanen och med barnens deltagande.

- **Ytterligare anmärkningar:** Planen omfattar följande faktorer: barnens administrativa och förfarandemässiga situation, utbildning, färdigheter, självständighetsgrad och psykiska välbefinnande.
- Bedömningen bygger på intervjuer med ensamkommande barn som görs av utbildad personal. Det första samrådet äger rum inom en vecka efter det att barnet ankommit till mottagningsanläggningen.
- De ensamkommande barnens företrädare deltar i arbetet med att ta fram omsorgsplanen och kan ta del av planen med barnets förhandsgodkännande.

Indikator 20.2: Ensamkommande barns psykiska och sociala utveckling övervakas och diskuteras av berörda vårdnadsgivare från olika discipliner (sektorsövergripande ansats).

- **Ytterligare anmärkningar:** Regelbundna meningsutbyten och/eller möten för mottagningspersonal som arbetar med ensamkommande barn (socialarbetare, utbildare och i förekommande fall sjukvårdspersonal, psykologer, lärare osv.) organiseras för att diskutera de ensamkommande barnens situation och uppdatera omsorgsplanen.

Indikator 20.3: Information om ensamkommande barns psykiska och sociala utveckling utbyts regelbundet med företrädarna.

Indikator 20.4: När ensamkommande barn flyttas till en ny mottagningsanläggning skickas en vårdplan över till den nya anläggningen senast dagen för omflyttningen och med respekt för principen om tystnadsplikt.

Bästa praxis för daglig omvårdnad

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att socialarbetaren, företrädaren och det ensamkommande barnet gemensamt ser över vårdplanen en gång i månaden och att vårdplanen skickas över senast två dagar före flytten så att den nya mottagningsläggningen kan förbereda för barnets ankomst och vård.

STANDARD 21: Säkerställa effektiv tillgång till fritidsaktiviteter, bland annat lek- och rekreationsaktiviteter som är anpassade till det ensamkommande barnets ålder.

Indikator 21.1: Det finns daglig tillgång till ett urval av olika fritidsaktiviteter, både inomhus och utomhus, enligt ålder och i samråd med de ensamkommande barnen.

- **Ytterligare anmärkningar:** Fritidsaktiviteterna omfattar ett stort urval av idrottsaktiviteter och andra aktiviteter (rekreationsaktiviteter både inomhus och utomhus, tillgång till sällskapsspel, bio, lokala evenemang, idrottstävlingar osv.). Aktiviteterna kan organiseras av anläggningen eller externa organisationer. Särskild uppmärksamhet ägnas åt organisationen av gruppaktiviteter.
- Kompletterande aktiviteter finns tillgängliga under skollov och helger och när ensamkommande barn ännu inte har möjlighet att gå i skolan.

Indikator 21.2: Fritidsaktiviteterna organiseras och övervakas av personal som arbetar med barn på mottagningsanläggningarna och/eller andra ansvariga vuxna som arbetar inom barnomsorgen.

Indikator 21.3 a: Ensamkommande barn i åldern 0–12 år kan leka dagligen på en säker plats anpassad till deras ålder och under tillsyn **OCH**

Indikator 21.3 b: ett minimum av idrottsaktiviteter anpassade till barnens ålder tillhandahålls regelbundet (jfr med kapitel 9: Inkvartering).

Indikator 21.4: Barnens tillgång till internet och hur länge de får vara uppkopplade anpassas efter åldern och regleras och övervakas av personalen.

Bästa praxis för daglig omvårdnad

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att organisera gemensamma aktiviteter för ensamkommande barn och ungdomar från orten, både inom och utanför mottagningsanläggningen, t.ex. fotbollsturneringar.

5. Personal

Inledande anmärkningar

De viktigaste uppgifterna för personal som arbetar med ensamkommande barn är att ha tillsyn över dem samt att ge dem råd och socialt stöd. Personalen ansvarar för att identifiera och tillgodose ensamkommande barns behov, enligt vad som anges ovan (kapitel 2: Särskilda behov och säkerhetsrisker och kapitel 4: Daglig omvårdnad).

Det finns ett antal olika yrkesutövare som ansvarar för och arbetar med ensamkommande barn i mottagningssammanhang. Med "yrkesutövare" avses alla personer som kommer i direkt kontakt med ensamkommande barn, oavsett vilken arbetsgivare de har. Det kan särskilt röra sig om socialarbetare, utbildnings- och vårdpersonal, registreringsansvariga, tolkar, anläggningschefer, administrations-/samordningspersonal samt företrädare.

Inom denna ram bör riktlinjerna i detta avsnitt gälla all personal (även ledning på mellannivå och högsta nivå) som arbetar med ensamkommande barn i mottagningssammanhang. Företrädare omfattas inte direkt av detta avsnitt, men de ska övervaka och genomföra en del av de standarder och indikatorer som anges här. Om personalen ska uppfylla specifika krav (t.ex. särskilda kvalifikationer) anges det uttryckligen i riktlinjerna.

För att kunna utföra de arbetsuppgifter som anges ovan ska personer som arbetar med ensamkommande barn vara tillgängliga när de behövs, ha lämpliga kvalifikationer och utbildning och stödjas och övervakas.

Rättsliga hänvisningar – personal

- Artikel 24.4 i mottagandedirektivet: Ensamkommande barn
- Artikel 29.1 i mottagandedirektivet: Personal och resurser

Standarder och indikatorer

STANDARD 22: Se till att det finns tillräckligt med utbildad personal för den dagliga omvårdnaden av ensamkommande barn.

Indikator 22.1: Mottagningsanläggningen ska ha tillräckligt med utbildad personal som kan sköta den dagliga omvårdnaden av ensamkommande barn.

- **Ytterligare anmärkning:** För att säkerställa att ensamkommande barn får lämplig omvårdnad och att deras särskilda behov tillgodoses ska anläggningen ha tillräckligt med utbildad personal som ansvarar för mottagandet och omvårdnaden av barnen, så att de kan tillgodose och agera i fråga om de särskilda mottagandebehov som anges ovan.

Bästa praxis för tillhandahållande av personal

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att tillhandahålla utbildad personal för mottagningsanläggningarna, inte bara dagtid utan även under natten.

STANDARD 23: Säkerställa att personalen är tillräckligt utbildad.

Indikator 23.1: Personal som arbetar med ensamkommande barn i mottagningssammanhang har tydliga kompetensområden (arbetsbeskrivning).

- **Ytterligare anmärkning:** Arbetsbeskrivningarna anger de kvalifikationer som krävs för att säkerställa att den dagliga omvårdnaden av ensamkommande barn är tillfredsställande och att deras särskilda behov tillgodoses på lämpligt sätt.

Indikator 23.2: Personal som arbetar med ensamkommande barn i mottagningssammanhang är utbildad i enlighet med nationell lagstiftning och nationella bestämmelser för det berörda kompetensområdet (arbetsbeskrivning).

- **Ytterligare anmärkning:** För att säkerställa den dagliga omvårdnaden och skyddet av ensamkommande barn ska personal som ansvarar för mottagandet och vården av dessa barn vara utbildade i att tillgodose och agera i fråga om de särskilda mottagandebehov som anges ovan. De ska också ha nödvändig utbildning och kompetens vad gäller skydd av barn i allmänhet och skydd av ensamkommande barn i migration i synnerhet, barns utveckling, den berörda personalens roller och ansvar och barnets rättigheter, vilket omfattar skydd av barn, barns utveckling och rättigheter samt kommunikation med barn.

Indikator 23.3: Personal som arbetar med ensamkommande barn i mottagningsssammanhang får inte ha begått barnrelaterade brott eller brott som allvarligt kan ifrågasätta deras förmåga att ha ansvar för barn.

STANDARD 24: Se till att personalen ges nödvändig och lämplig utbildning.

Indikator 24.1: Utan att det påverkar behovet av att tillhandahålla särskild utbildning för personal som arbetar med ensamkommande barn i mottagningsssammanhang bör dessutom all utbildning anpassas till en övergripande uppförandekod med centrala begrepp och principer för arbetet i ett mottagningsssammanhang.

Indikator 24.2: Personal som arbetar med ensamkommande barn i mottagningsssammanhang ges i rätt tid en grundlig introduktion till sina arbetsuppgifter.

- **Ytterligare anmärkning:** Introduktionsutbildningen bör äga rum så snart som möjligt och senast direkt efter det att personen har anställts. Beroende på personalens uppgifter bör introduktionen ge information om standarderna i den tillämpliga mottagandelagstiftningen och/eller mottagandebestämmelser, tillgängliga nationella verktyg och tillämpliga Easo-verktyg ⁽²³⁾.

Indikator 24.3: Det finns en tydlig läroplan med angivna utbildningskrav för varje funktionell grupp när det gäller att bedöma, fastställa, dokumentera och tillgodose särskilda mottagandebehov så snabbt som möjligt och under mottagningsperioden.

- **Ytterligare anmärkning:** Huvudutbildningen för personal som arbetar i mottagningsssammanhang kan tillhandahållas genom Easos utbildningsmodul om mottagande ⁽²⁴⁾.

Indikator 24.4: Utbildningen tillhandahålls regelbundet och är anpassad till personalens behov.

- **Ytterligare anmärkning:** Ett långsiktigt utbildningsprogram bör tas fram som även räknar med regelbunden repetitionsutbildning. Utbildning bör även ges om det sker väsentliga ändringar i tillämplig lag eller praxis.

Indikator 24.5: Den utbildning som ges omfattar köns- och åldersspecifika överväganden, kulturella frågor, konflikthantering, grundläggande och specialiserade moduler om hur man identifierar personer med särskilda behov, medvetenhet om psykiska problem, hur man känner igen tecken på radikaliseringsrisk, hur man identifierar offer för människohandel samt första hjälpen och brandsäkerhet.

- **Ytterligare anmärkning:** Beroende på hur arbetet med ensamkommande barn fördelas tillhandahålls fortbildning enligt yrke/funktion. Personal som täcker/arbetar nattskift bör också få grundläggande utbildning i de ämnen som nämns ovan och om de särskilda problem som kan uppstå nattetid.
- Modulerna i den nationella läroplanen kan avse allt från datorfärdigheter och främmande språk till infektionssjukdomar, identifiering av offer för människohandel eller radikaliseringsrisk samt även förmåga att kommunicera med barn.

⁽²³⁾ För en detaljerad lista över Easos stödverktyg, jämför med kapitlet Hur riktlinjerna används, s. 15.

⁽²⁴⁾ EASO, [Training curriculum module on reception](#).

Bästa praxis för personalutbildning

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att identifiera utbildningsmöjligheter för all personal som arbetar med ensamkommande barn i mottagningsssammanhang, exempelvis särskild utbildning om metoder för att hantera trauman, hur man behandlar barn som lider av ångest eller har fallit offer för människohandel eller har övergivits, främjande av återhämtningsförmåga, att lära barnen att bli oberoende, tillträde till teoretisk och yrkesinriktad utbildning/arbetsmarknaden, och/eller
- ✓ att anordna utbildningar genom avtal med relevanta aktörer (universitet, advokater, psykologer, icke-statliga organisationer, intresseorganisationer osv.),
- ✓ att identifiera utbildningsmetoder som hjälper och uppmuntrar personalen att utföra sina arbetsuppgifter på ett enhetligt och konsekvent sätt,
- ✓ att tillhandahålla utbildning om hur man förebygger och upptäcker radikaliseringsrisker för socialarbetare och generellt för all personal vid mottagningsanläggningar.

STANDARD 25: Säkerställa och främja effektivt samarbete, informationsutbyte och medvetenhet.

Indikator 25.1: Berörda aktörer ska informeras om särskilda behov, så att de kan tillhandahålla nödvändiga garantier och tillräckligt stöd.

Indikator 25.2: Regelbundna möten för samarbete, informationsutbyte och medvetandegörande anordnas och/eller alternativa arrangemang finns för personer som kommer i kontakt med ensamkommande barn i yrket/arbetsrollen, inbegripet socialarbetare, utbildnings- och vårdpersonal, registreringsansvariga, tolkar, anläggningschefer, administrations-/samordningspersonal samt företrädare.

- **Ytterligare anmärkningar:** Regelbundna möten för samarbete, informationsutbyte och medvetandegörande och/eller alternativa arrangemang kan stödjas genom interna rapporteringsrutiner.
- Dessa möten kan inriktas på migrationsrelaterade aspekter i allmänhet och kulturella aspekter i synnerhet, samt på aspekter som konkret rör ensamkommande barn (särskilda behov). De kan exempelvis anordnas för utbildningspersonal, extern vårdpersonal, säkerhetspersonal i anläggningen eller städpersonal.

Indikator 25.3: Företrädare informeras av och informerar regelbundet berörda aktörer som arbetar med ensamkommande barn om barnens psykiska och sociala utveckling.

Indikator 25.4: Sekretessregler enligt nationell och internationell lagstiftning respekteras med avseende på all information som personer som arbetar med ensamkommande barn tar del av.

Bästa praxis för effektivt samarbete, informationsutbyte och medvetenhet

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att tillhandahålla utbildning för tolkar om översättning eller kommunikation med barn, med respekt för ensamkommande barns särskilda behov.

STANDARD 26: Tillhandahålla stöd till personal som arbetar med ensamkommande barn i mottagningsssammanhang.

Indikator 26.1: Olika åtgärder finns tillgängliga för att underlätta hanteringen av svåra situationer under mottagandearbetet.

- **Ytterligare anmärkningar:** Personalstödåtgärder kan ta formen av "intervision" (diskussion med kolleger), stresshantering, psykologiskt stöd, krisgrupper eller extern tillsyn.

Bästa praxis för personalstöd

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att hålla dagliga möten för ett effektivt informationsutbyte,
- ✓ att anordna två till tre personalutvecklingsdagar för all personal,
- ✓ att vid behov anordna avlastnings- eller avstämningssamtal,
- ✓ att främja kollegialt utbyte mellan handläggare som arbetar med barn på olika mottagningsanläggningar.

STANDARD 27: Säkerställa ledning, tillsyn och ansvarsskyldighet och kontroll genom återkoppling – åtminstone en gång om året – och stöd till personalen.

Indikator 27.1: Mottagningsanläggningarna ska ha inrättat en mekanism för regelbunden kontroll av personalen för att säkerställa att ensamkommande barn får lämplig omvårdnad.

- **Ytterligare anmärkningar:** Personalens prestationer följs upp regelbundet och de får lämpligt stöd för att säkerställa att den dagliga omvårdnaden av ensamkommande barn är tillfredsställande och att deras särskilda behov tillgodoses på lämpligt sätt.

Bästa praxis för uppföljning

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att genomföra regelbundna inbördes granskningar av den dagliga omvårdnaden av ensamkommande barn.

6. Hälsa- och sjukvård

Inledande anmärkningar

Enligt artikel 24 i barnkonventionen har barn rätt till den bästa hälsa som går att uppnå samt till inrättningar för behandling av sjukdomar och rehabilitering. Parterna i konventionen ska sträva efter att säkerställa att inget barn berövas rätten till tillgång till sådan hälso- och sjukvård. Ensamkommande barn bör dessutom ha tillgång till hälso- och sjukvård på samma villkor som de barn som fötts i landet. Särskild uppmärksamhet bör även ägnas åt ensamkommande barns särskilda utsatthet och hur detta påverkar barnets hälsa ⁽²⁵⁾.

Ensamkommande barn bör därför ges tillgång till samma hälso- och sjukvård som de barn som fötts i landet. Särskilt utsatta barn bör dessutom ges tillgång till kompletterande hälso- och sjukvård. När det gäller ensamkommande barn är det också viktigt att uppmärksamma att de inte har några föräldrar som kan informera om barnets sjukdomshistoria. Ensamkommande barn behöver därför särskilt stöd så att de får tillgång till den hälso- och sjukvård som de behöver.

Termen "hälso- och sjukvård" i detta avsnitt avser både psykisk och fysisk hälso- och sjukvård för ensamkommande barn. Termen avser även rådgivning åt ensamkommande barn som lider av allvarliga sjukdomar och nödvändiga åtgärder för att främja rehabiliteringen av personer som har drabbats av våld och tortyr. I detta avseende kan den hälsoundersökning som utförts i början av mottagningsprocessen utgöra en viktig utgångspunkt, eftersom den ger en tydligare bild av barns medicinska behov som måste beaktas under hela mottagningsprocessen. I detta avsnitt avses med termen "vårdpersonal" utbildade medicinska yrkesutövare (t.ex. läkare, tandläkare eller sjuksköterskor) samt psykologer.

Riktlinjerna bör följas i linje med de övergripande principerna om samtycke och tystnadsplikt, som gäller all mottagningspersonal och vårdpersonal som tillhandahåller hälso- och sjukvård samt tolkar. I inget skede får information lämnas ut utan patientens samtycke. Utan att det påverkar tillämpningen av nationella bestämmelser för tillgång till patientjournaler bör ensamkommande barn vid behov ha rätt att läsa sin patientjournal. Det är dessutom nödvändigt att överväga om utbildad personal eller företrädaren bör följa med det ensamkommande barnet på läkarbesök.

Utbildningsprogram eller andra arrangemang ska övervägas i samband med planeringen av hälso- och sjukvård och vissa förebyggande program för ensamkommande barn, så att tjänsterna finns tillgängliga för barnen. Detta är särskilt viktigt när hälso- och sjukvården tillhandahålls i boendet.

Rättsliga hänvisningar – personal

- Artikel 13 i mottagandedirektivet: Hälsoundersökningar
- Artikel 17 i mottagandedirektivet: Allmänna bestämmelser om materiella mottagningsvillkor och hälso- och sjukvård
- Artikel 19 i mottagandedirektivet: Hälso- och sjukvård
- Artikel 24 i barnkonventionen: Hälsa och hälso- och sjukvård

Standarder och indikatorer

STANDARD 28: Säkerställa tillgång till hälsoundersökningar, hälsobedömningar och förebyggande av hälsoproblem redan i ett tidigt skede av mottagningsprocessen.

Indikator 28.1: Ensamkommande barn bör informeras om rätten till hälso- och sjukvård, syftet och innebörden av hälsoundersökningar, hälsobedömningar och vaccinationsprogram omedelbart efter ankomsten till mottagningsanläggningen.

- **Ytterligare anmärkningar:** Denna information bör ges enligt de standarder som anges i kapitel 1. Information till och deltagande för ensamkommande barn samt deras rätt att företrädas (jfr med standard 2).

⁽²⁵⁾ FN:s kommitté för barnets rättigheter, allmän kommentar nr 6 (2005) om behandlingen av ensamkommande barn och barn som har skilts från föräldrarna utanför ursprungslandet, punkterna 46–49.

Indikator 28.2: Om de ensamkommande barnen samtycker, bör de genomgå en hälsoundersökning och hälsobedömning så snart som möjligt efter ankomsten till mottagningsanläggningen.

- **Ytterligare anmärkningar:** *Det rekommenderas att hälsoundersökningen och hälsobedömningen görs inom sju dagar efter ankomst.*
- *Hälsobedömningen omfattar både en fysisk och psykisk bedömning.*

Indikator 28.3: Om vaccineringsprogram inte ingår i de allmänna obligatoriska hälsoprogrammen bör ensamkommande barn ändå få nödvändiga vaccineringsprogram.

- **Ytterligare anmärkningar:** *Nödvändiga vaccineringsprogram bör också tillhandahållas om barnens vaccinationsprogram sannolikt har avbrutits eller om deras vaccineringsprogram inte överensstämmer med nationella normer.*

Indikator 28.4: Ensamkommande barn ges tillgång till åldersanpassad och tillräcklig information och tjänster rörande sexuell och reproduktiv hälsa.

Indikator 28.5: Ensamkommande barn ges tillgång till preventivmedel.

Bästa praxis avseende förebyggande av hälsoproblem redan i ett tidigt skede av mottagningsprocessen

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att tillhandahålla preventivmedel utan kostnad till ensamkommande barn.

STANDARD 29: Säkerställa tillgång till nödvändig hälso- och sjukvård på lika villkor som landets medborgare, inklusive förebyggande, fysisk, psykisk och psykosocial vård.

Indikator 29.1: Ensamkommande barn har tillgång till alla typer av nödvändig hälso- och sjukvård.

- **Ytterligare anmärkningar:** *När så är möjligt bör kön beaktas vid tillhandahållandet av hälso- och sjukvård (t.ex. tillgång till kvinnlig vårdpersonal om detta efterfrågas och finns tillgängligt).*

Indikator 29.2: Hälso- och sjukvården tillhandahålls av utbildad vårdpersonal.

- **Ytterligare anmärkningar:** *Detta omfattar hälso- och sjukvård som tillhandahålls i mottagningsanläggningarna.*

Indikator 29.3: Hälso- och sjukvården finns tillgänglig i mottagningsanläggningarna eller på rimligt avstånd till fots eller via kollektiva färdmedel. Vid behov åtföljs barnen av personal eller sin företrädare.

- **Ytterligare anmärkningar:** *Begreppet "rimligt avstånd" förtydligas (i kapitel 9: Boende, underavsnitt 9.1: Plats).*
- *Personalen bör samråda med barnen och deras företrädare för att bedöma om det är nödvändigt att någon följer med barnet. Om barn enligt den nationella lagstiftningen har rätt att själva bestämma om de vill genomgå vissa undersökningar utan att företrädaren måste ge sitt samtycke, ska även detta beaktas.*

Indikator 29.4: Nödvändig hälso- och sjukvård, däribland ordinerad medicin, lämnas gratis eller kompenseras ekonomiskt genom dagersättningen.

- **Ytterligare anmärkningar:** *Detta innebär att både transporten till nödvändig hälso- och sjukvård och läkemedlen är gratis (jfr med kapitel 9: Boende, underavsnitt 9.1: Plats, och kapitel 8: Livsmedel, kläder och andra artiklar för annat än livsmedel samt traktamenten, underavsnitt 8.3. Dagersättning).*

Indikator 29.5: Mottagningsanläggningen har rutiner för säker förvaring och utdelning av receptbelagda läkemedel.

Indikator 29.6: Lämpliga åtgärder har vidtagits för att se till att det ensamkommande barnet faktiskt kan kommunicera med vårdpersonalen.

- **Ytterligare anmärkningar:** *Det innebär särskilt att en utbildad tolk finns till hands vid behov (gratis) och att barnet om möjligt får välja om de föredrar en manlig eller kvinnlig tolk.*

Indikator 29.7: Åtgärder har vidtagits för att se till att första hjälpen finns tillgänglig i nödsituationer.

- **Ytterligare anmärkningar:** *En förbandslåda bör alltid finnas till hands.*

Indikator 29.8: Ensamkommande barn ges tillgång till sin patientjournal, utan att det påverkar tillämpningen av nationell lagstiftning.

- **Ytterligare anmärkningar:** Om barnet samtycker, kan patientjournalen överföras från en medicinsk yrkesutövare till en annan. Detta gäller även situationer där barn flyttas till en annan anläggning eller överförs inom ramen för Dublinprocessen.

Indikator 29.9: Det har tagits hänsyn till ensamkommande barn med särskilda medicinska behov.

- **Ytterligare anmärkningar:** Detta kan exempelvis innebära tillgång till barnläkare, gynekolog eller mödravård eller nödvändiga åtgärder för ensamkommande barn med funktionsnedsättning.

Bästa praxis avseende hälso- och sjukvård

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att utbilda all personal i första hjälpen.

STANDARD 30: Säkerställa tillgång till psykisk vård, rehabiliteringstjänster och kvalificerad rådgivning för ensamkommande barn som har psykiska problem och/eller har fallit offer för någon form av övergrepp, vanvård, utnyttjande, tortyr eller grym, omänsklig och förnedrande behandling eller har drabbats av väpnade konflikter, genom att ta fram och tillämpa standardförfaranden för psykisk hälsa och psykosocialt stöd.

Indikator 30.1: Ensamkommande barn som är i behov av psykisk vård, rehabilitering och/eller kvalificerad psykologisk rådgivning ges tillgång till sådana tjänster genom att en klinisk psykolog finns till hands i eller utanför mottagningsanläggningen.

- **Ytterligare anmärkningar:** Detta omfattar tjänster som tillhandahålls till barn som har fallit offer för någon form av övergrepp, vanvård eller utnyttjande eller barn som har drabbats av väpnade konflikter. Det omfattar även tjänster som tillhandahålls till offer för människohandel, (könsrelaterat) våld, tortyr eller andra former av psykologiskt och fysiskt våld. Lämpliga tjänster bör även finnas tillgängliga för barn som har psykiska problem på grund av långa väntetider eller lider av ovissheten kring asylprocessen. Barnens behov kan bero på något som hänt i hemlandet, under transit eller i värdlandet.

Indikator 30.2: Utbildad vårdpersonal tillhandahåller psykisk vård, rehabilitering och/eller kvalificerad psykologisk rådgivning.

- **Ytterligare anmärkningar:** Personalen bör ha utbildning i att tillgodose ensamkommande barns särskilda behov.

Bästa praxis avseende psykisk vård, rehabilitering och kvalificerad psykologisk rådgivning

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att överväga skyddsfaktorer, såsom socialt stöd, kontakt med familjen, få förflyttningar mellan olika boenden, förläggning till småskaligt boende och fritidsaktiviteter för att undvika psykisk ohälsa.

7. Utbildning – förberedande undervisning och yrkesutbildning

Inledande anmärkningar

Det är viktigt att ensamkommande barn får tillgång till utbildning så snart som möjligt under mottagningsprocessen så att de kan anpassa sig till livet i det nya landet. Förberedande undervisning och yrkesutbildning ger möjligheter till den sociala samverkan och de rutiner som barnen behöver för sin utveckling.

De största utmaningarna i samband med tillträde till utbildning är långa väntetider, segregerad utbildning, språkhinder, avsaknad av anpassade läroplaner och utbildad personal, kulturella skillnader, tillgänglighetsproblem på grund av långa avstånd, brist på information om utbildningsmöjligheter, avsaknad av stöd till traumatiserade barn och bristande möjligheter till yrkesutbildning för tonåringar.

Det kan uppstå exceptionella situationer där ensamkommande barn tillfälligtvis inte har tillgång till eller möjlighet att integreras i utbildningssystemet på grund av särskilda lokala eller nationella omständigheter. Ibland är det endast volontärer och andra aktörer (lärare, icke-statliga organisationer, utbildad personal) på mottagningsanläggningarna som tillhandahåller någon form av utbildning. Det kan även uppstå situationer där ensamkommande barn på grund av sina särskilda behov inte har möjlighet att gå i vanlig skola (t.ex. barn som är analfabeter). Därför krävs separata arrangemang för barn med särskilda undervisningsbehov.

Ensamkommande barn har sannolikt inte fått regelbunden skolundervisning före ankomsten. De behöver tid och kvalificerat stöd för att finna sig till rätta i den nya miljön. Barnen kan vara äldre än den obligatoriska skolåldern eller placeras i en lägre årskurs än sin åldersgrupp på grund av avbrott i skolgången. Ensamkommande barn kan också vara traumatiserade på grund av sina erfarenheter från tvångsexilen. Förberedande undervisning är utformad för att underlätta barnens tillgång till och deltagande i utbildningssystemet genom att de ges möjlighet att bekanta sig med utbildningssystemet, kulturen och språket i sina värdländer. Den förberedande undervisningen bör vara anpassad till barnens kunskapsnivå, tidigare skolgång och särskilda behov. Förberedande undervisning kan tillhandahållas av mottagningsanläggningarna eller av ett bredare nätverk av berörda aktörer, även icke-statliga organisationer.

Ytterligare svårigheter tillkommer när det gäller utbildning för ensamkommande barn som är äldre än den obligatoriska skolåldern, särskilt om de ännu inte har uppnått den kunskapsnivå som krävs för gymnasieskolan. Ensamkommande barn kan sakna tillräckliga språkfärdigheter och därmed hamna i en lägre årskurs och det kan saknas program för tillträde till yrkesutbildning.

Yrkes- och lärlingsutbildning kan skapa de rätta förutsättningarna för ensamkommande barn att utveckla sina färdigheter och ta sig ut på arbetsmarknaden. Yrkesutbildning ger ensamkommande barn möjlighet att bekanta sig med värdsamhällets språk och kultur och ta ansvar för sina liv. Den yrkesinriktade utbildningen bör vara anpassad till ensamkommande barns kunskapsnivå och särskilda behov. De bör gå i samma skolor som landets barn för att underlätta integrationsprocessen. De största hindren i detta sammanhang är de allmänna antagningskraven för yrkesutbildning (t.ex. studieintyg och/eller yrkeskvalifikationer i ursprungslandet) och kunskap i landets språk.

Detta avsnitt består av flera underavsnitt om följande aspekter av skolgång samt teoretisk och yrkesinriktad utbildning för ensamkommande barn:

- Tillgång till utbildningssystemet och andra utbildningsarrangemang,
- Förberedande undervisning,
- Tillträde till yrkesutbildning.

I varje underavsnitt behandlas väsentliga aspekter av ämnet som kompletterar varandra.

Rättsliga hänvisningar – utbildning

- Artikel 14 i mottagandedirektivet: Underårigas skolgång och utbildning
- Artikel 16 i mottagandedirektivet: Yrkesutbildning

7.1 Tillträde till utbildningssystemet och andra utbildningsarrangemang

Standarder och indikatorer

STANDARD 31: Säkerställa att ensamkommande barn, senast tre månader efter ansökan om internationellt skydd, har effektivt tillträde till utbildningssystemet på liknande villkor som medlemsstatens egna medborgare.

Indikator 31.1: Alla ensamkommande barn bör ges tillträde till utbildningssystemet på liknande villkor som medlemsstatens egna medborgare.

- **Ytterligare anmärkningar:** Enligt mottagandedirektivet ska medlemsstaterna bevilja underåriga personer som ansöker om internationellt skydd tillträde till utbildningssystemet på liknande villkor som de egna medborgarna, så länge som en utvisningsåtgärd mot dem inte ska verkställas. När ensamkommande barn har skrivits in i skolan bör de ha tillgång till samma tjänster som medlemsstatens barn, med hänsyn tagen till deras särskilda behov.

Indikator 31.2: Alla ensamkommande barn som har blivit myndiga bör ges möjlighet att fortsätta på gymnasiet.

- **Ytterligare anmärkningar:** Enligt artikel 14.1 i mottagandedirektivet får medlemsstaterna inte vägra någon att fortsätta sin skolgång endast på grund av att den underårige har uppnått laglig myndighetsålder. Ensamkommande barn som har blivit myndiga bör därför ges möjlighet att fortsätta sin utbildning utöver medlemsstatens lagstadgade obligatoriska skolgång.

Indikator 31.3: Utbildningsmöjligheter finns tillgängliga på rimligt avstånd utanför mottagningsanläggningarna eller i mottagningsanläggningen. Vid behov åtföljs barnen av personal eller sin företrädare.

- **Ytterligare anmärkningar:** Transportkostnaderna bör täckas av dagersättningen eller organiserad transport erbjudas.

Indikator 31.4: Ensamkommande barn som går i skolan eller deltar i andra utbildningsarrangemang kan delta i obligatoriska skolresor.

- **Ytterligare anmärkningar:** Det kan innebära att ensamkommande barn ges möjlighet att delta i aktiviteter utan att hindras av utgångsförbud.

STANDARD 32: Säkerställa tillgång till andra utbildningsarrangemang om ensamkommande barn tillfälligtvis inte har tillgång till utbildningssystemet på grund av särskilda omständigheter i EU+-staterna eller sin personliga situation.

Indikator 32.1: Det finns särskilda arrangemang för att tillhandahålla utbildning i mottagningsanläggningen eller på andra lämpliga platser.

- **Ytterligare anmärkningar:** Det finns tillräcklig och lämplig infrastruktur, läroplaner och utbildad personal för utbildningsaktiviteter.

Indikator 32.2: Det har tagits hänsyn till ensamkommande barn med särskilda behov.

- **Ytterligare anmärkningar:** Ensamkommande barn med starkt nedsatt rörlighet ska inte behöva gå till fots till skolan. I sådana fall bör alternativa utbildningsarrangemang (t.ex. skolundervisning i boendet, transport och medföljare) eller tillgång till specialiserade utbildningsformer tillhandahållas.

Bästa praxis för tillträde till utbildningssystemet och andra utbildningsarrangemang

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att förbereda skolor och lärare på att ta emot ensamkommande barn och anpassa läroplanerna därefter. När ensamkommande barn behandlas likadant som de egna medborgarna kan det uppstå situationer där dessa barns särskilda behov inte beaktas,
- ✓ att utforma mekanismer för att följa upp tillgången till utbildning, samla in uppgifter och säkerställa integrerad politik och praxis på nationell nivå,
- ✓ att fördela ensamkommande barn mellan lokala skolor för att undvika segregation,
- ✓ att engagera det civila samhället, även icke-statliga organisationer, som leverantörer av informell utbildning med målet att underlätta samverkan med lokalsamhällena och skapa förståelse för lokal kultur och lokala sedvänjor,
- ✓ att öka de berörda myndigheternas medvetenhet om skyldigheten att ge tillträde till utbildning,
- ✓ att anpassa systemet för barn med särskilda behov till de ensamkommande barnens situation och särskilda behov,
- ✓ att tillhandahålla särskild vägledning och utbildning för lärare och skolpersonal när det gäller att identifiera ensamkommande barn med trauman,
- ✓ att tillhandahålla stöd som är anpassat till barnets olika sårbarheter,
- ✓ att utveckla möjligheten till utbildningsaktiviteter på barnens egna språk,
- ✓ att ge ensamkommande barn som går i skolan eller deltar i andra utbildningsarrangemang möjlighet att delta i fritidsverksamhet,
- ✓ att ensamkommande barn får rådgivning och psykologiskt stöd av specialutbildad personal inom ramen för skolsystemet.

7.2 Förberedande undervisning

Standarder och indikatorer

STANDARD 33: Säkerställa tillträde till och deltagande i utbildningssystemet.

Indikator 33.1: Alla ensamkommande barn bör ha tillgång till intern eller extern förberedande undervisning, vid behov även språkundervisning, för att underlätta deras tillträde till och deltagande i utbildningssystemet.

- **Ytterligare anmärkningar:** Ensamkommande barn behöver stöd, ibland permanent, för att bekanta sig med utbildningssystemet och förvärva de färdigheter och kunskaper som de behöver för att delta i den ordinarie undervisningen.

Indikator 33.2: Det finns interna eller externa arrangemang, även infrastruktur, läroplaner och utbildad personal, som säkerställer en ändamålsenlig förberedande undervisning i linje med barnens behov.

- **Ytterligare anmärkningar:** Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt de resurser som krävs för en ändamålsenlig förberedande undervisning.

Bästa praxis för förberedande undervisning

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att tillhandahålla intensivspråkundervisning alltefter de ensamkommande barnens behov, mognad och kulturella bakgrund,
- ✓ att tillhandahålla riktlinjer och kriterier för bedömning av ensamkommande barns färdigheter och tidigare skolgång när de skrivs in i skolan,
- ✓ att öka medvetenheten bland lärare och utbildare, både internt och externt, om ensamkommande barns särskilda behov och bakgrund.

7.3 Tillträde till yrkesutbildning

Standarder och indikatorer

STANDARD 34: Säkerställa tillträde till yrkesutbildning när vanlig undervisning inte anses vara i barnets bästa.

Indikator 34.1: Ensamkommande barn bör ha tillträde till yrkesutbildning, oavsett om deras tidigare utbildning har erkänts.

- **Ytterligare anmärkningar:** Enligt mottagandedirektivet får medlemsstaterna ge sökande tillträde till yrkesutbildning oavsett om de har tillträde till arbetsmarknaden eller ej. Denna möjlighet bör övervägas om det under diskussioner med de ensamkommande barnen och deras företrädare framkommer att barnet har andra intressen än den undervisning det har fått tidigare.

Indikator 34.2: Det har tagits hänsyn till ensamkommande barn med särskilda behov.

- **Ytterligare anmärkningar:** Ensamkommande barn med starkt nedsatt rörlighet ska exempelvis inte behöva gå till fots till yrkesutbildningen. I sådana fall bör alternativa former av yrkesutbildning tillhandahållas.

Bästa praxis avseende yrkesutbildning

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att tillhandahålla flexibel yrkesutbildning med språkundervisning och kulturell vägledning som är anpassad till ensamkommande barns särskilda behov,
- ✓ att tillhandahålla mentorprogram med elever/anställda från lika områden, som hjälper ensamkommande barn att förvärva specifika färdigheter,
- ✓ att tillhandahålla praktikplatser inom olika områden som hjälper barnen att bestämma sig för vilket yrke de vill välja,
- ✓ att engagera specialiserade icke-statliga organisationer.

8. Mat, kläder och andra artiklar än mat samt ersättningar

Inledande anmärkningar

Mat, kläder och andra artiklar än mat samt dag ersättningar är en viktig del av de materiella mottagningsvillkoren.

Standarderna i detta avsnitt bör övervägas oavsett om ensamkommande barn får mat, kläder och andra artiklar än mat in natura eller i form av ekonomiska bidrag eller kuponger. Det innebär att EU+-stater som väljer att ge ensamkommande barn ett ekonomiskt bidrag som ska täcka kostnaderna för mat, kläder och andra artiklar än mat måste se till att det räcker för att de ensamkommande barnen ska kunna köpa mat, kläder och andra artiklar än mat som överensstämmer med standarderna i detta avsnitt. Detta påverkar inte situationer då ensamkommande barn redan har tillräckligt med kläder eller andra artiklar än mat i linje med standarderna i detta avsnitt och därför inte behöver ytterligare artiklar.

Termen "mat" i detta avsnitt avser både mat och alkoholfria drycker. Termen "kläder" i detta avsnitt avser både kläder och skor. Termen "andra artiklar än mat" avser grundläggande hushållsartiklar utom mat, exempelvis produkter för personlig hygien, rengörings- och tvättprodukter, sänglinne och handdukar. Andra artiklar än mat omfattar även skolmateriel.

Andra artiklar än mat bör alltid tillhandahållas med beaktande av det ensamkommande barnets personliga situation. Närmare bestämt bör typen av och antalet andra artiklar än mat anpassas till det berörda barnets personliga behov.

Dag ersättningens utformning och syfte beskrivs inte närmare i mottagandedirektivet. Dag ersättningen är dock väsentlig för att tillgodose ensamkommande barns behov. Dag ersättningen täcker andra grundläggande behov hos ensamkommande barn enligt mottagandedirektivet, utöver mat och kläder (som täcks av ekonomiska bidrag när de inte tillhandahålls in natura eller i form av kuponger).

I detta dokument har "dag ersättning" tre olika syften, nämligen

- att göra det möjligt för ensamkommande barn att uppnå en fysisk minimiexistensnivå, utöver grundläggande inkvartering, mat eller kläder,
- att se till att ensamkommande barn åtminstone i viss mån deltar i det sociokulturella livet i den EU+-stat de vistas i, och
- att ge barnen en viss grad av självständighet.

I dessa riktlinjer är "dag ersättning" ett minsta penningbidrag som det ensamkommande barnet fritt kan föfoga över för ett inte närmare angett syfte ("fickpengar"). Om vissa andra artiklar än mat eller andra kompletterande artiklar inte tillhandahålls in natura eller i form av kuponger, kan kostnaderna för dem dessutom också beaktas när dag ersättningsbeloppet till ensamkommande barn beräknas.

Tillhandahållandet av ersättning ("fickpengar") föranleds samtidigt av att en värdig levnadsstandard endast kan uppnås om de ensamkommande barnen har en viss grad av ekonomisk självständighet. Åtminstone en del av ersättningen bör med andra ord inte öronmärkas för något bestämt syfte, utan ska få användas av de ensamkommande barnen alltefter deras egna personliga behov och preferenser. De ensamkommande barnens behov av tillsyn och hjälp när det gäller dag ersättningen kan dock bero på barnets ålder och mognad (jfr med kapitel 4: Daglig omvårdnad).

Med tanke på att standarderna och levnadskostnaderna varierar mellan EU+-staterna syftar standarderna för dag ersättningar inte till att ange någon exakt ersättningsnivå till ensamkommande barn. Oavsett hur dag ersättningen beräknas bör den alltid fylla de tre ovannämnda angivna funktionerna.

Rättsliga hänvisningar – mat, kläder och andra artiklar än mat samt ersättningar

- Artikel 2 g i mottagandedirektivet: definition av materiella mottagningsvillkor
- Artikel 18 i mottagandedirektivet: Närmare bestämmelser om materiella mottagningsvillkor

Standarder och indikatorer

8.1 Mat

STANDARD 35: Se till att ensamkommande barn har tillgång till tillräcklig och lämplig mat.

Indikator 35.1: Standarderna för livsmedelssäkerhet följs.

- **Ytterligare anmärkning:** I linje med FN:s livsmedels- och jordbruksorganisations (FAO) faroanalys och kritiska styrpunkter (HACCP) ⁽²⁶⁾ för livsmedelssäkerhet bör renhållningen av inkvarteringen, särskilt köksutrymmen, ske på ett förebyggande snarare än korrigerande sätt. I linje med denna standard bör köksutrymmenas renhet garanteras, eftersom bristande renhet kan utgöra en risk för allmänhälsan i inkvarteringen.
- Livsmedelssäkerhetsstandarderna för renhållningsinfrastruktur och allmänna standarder för renhållning av köksutrymmen ska följas även när ensamkommande barn lagar mat själva.

Indikator 35.2: Minst fem måltider serveras per dag, av vilka minst en måltid är tillagad och serveras varm.

- **Ytterligare anmärkning:** Ett mål definieras som både en tillagad kall eller varm rätt och som ett lätt mål eller frukt. Måltiderna serveras inte nödvändigtvis fem gånger under dagen.

Indikator 35.3: Måltidsserveringen bör anpassas till de ensamkommande barnens dagsschema.

- **Ytterligare anmärkning:** Det kan innebära att ge ensamkommande barn möjlighet att serveras separat tillagade eller uppvärmda måltider om de till exempel går i skolan, arbetar och/eller deltar i fritidsaktiviteter och därför missar de ordinarie måltiderna.

Indikator 35.4: Måltiderna ger en balanserad och varierad kost.

- **Ytterligare anmärkning:** Måltidernas sammansättning varierar. Måltiderna består av spannmål, bröd och ris, frukt och grönsaker, mjölk, mejeriprodukter, kött, ägg eller fisk.

Indikator 35.5: De ensamkommande barnen informeras om måltidernas sammansättning.

- **Ytterligare anmärkning:** Informationen kan lämnas på ett generellt sätt (genom etiketter och liknande) eller på begäran.

Indikator 35.6: Det har tagits hänsyn till ensamkommande barn med särskilda kostbehov.

- **Ytterligare anmärkning:** Man bör exempelvis ta hänsyn till ensamkommande barn med vissa sjukdomar och födoämnesallergier.

Indikator 35.7: Särskilda gruppers matpreferenser och kostbegränsningar beaktas.

- **Ytterligare anmärkning:** "Särskilda grupper" avser ensamkommande barn med en viss religiös och/eller kulturell bakgrund samt vegetarianer/veganer.
- EU+-stater som väljer att ge ensamkommande barn ett ekonomiskt bidrag eller kuponger som ska täcka matkostnaderna måste se till att ensamkommande barn med matpreferenser och kostbegränsningar får ett tillräckligt ekonomiskt bidrag eller kuponger som täcker barnets särskilda behov.

Bästa praxis avseende mat

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att när så är möjligt och lämpligt låta ensamkommande barn laga mat själva om barnen är gamla nog och kan laga mat själva, eftersom detta främjar deras självständighet, ger en känsla av normala förhållanden/gör att de känner sig hemma,
- ✓ att inhämta de ensamkommande barnens åsikter om menyn och matlagningen.

⁽²⁶⁾ Se FN:s livsmedels- och jordbruksorganisations faroanalys och kritiska styrpunkter, 1997 (HACCP-systemet).

STANDARD 36: Se till att ensamkommande barn har tillgång till dricksvatten dygnet runt.

Indikator 36.1: Varje barn får minst 2,5 liter vatten per dag, med beaktande av barnets konstitution och klimatet.

- **Ytterligare anmärkningar:** Ytterligare information om minsta dagliga dricksvattenmängd finns i de standarder som har utarbetats inom ramen för Sphere-projektet ⁽²⁷⁾.

Alternativa indikatorer för tillgång till dricksvatten:

Indikator 36.2 a: Inkvarteringens infrastruktur är lämplig för dricksvatten **ELLER**

Indikator 36.2 b: dricksvatten distribueras i brist på lämplig infrastruktur.

- **Ytterligare anmärkningar:** Ensamkommande barn bör i tillämpliga fall informeras om huruvida kranvattnet kan användas som dricksvatten.

Bästa praxis avseende drycker

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att tillhandahålla varma drycker förutom dricksvatten.

8.2 Kläder och andra artiklar än mat**STANDARD 37: Se till att ensamkommande barn har tillräckligt med kläder.**

Indikator 37.1: Ensamkommande barn får kläder så snart som möjligt.

- **Ytterligare anmärkningar:** Inom ett par timmar efter att ha tilldelats en anläggning ska alla ensamkommande barn ha åtminstone grundläggande (provisoriska) kläder som gör att de kan röra sig fritt i alla tillgängliga utrymmen (både inne och ute) avsedda för dem.

Indikator 37.2: Det ensamkommande barnet har tillräckligt med underkläder för en vecka utan att behöva tvätta.

- **Ytterligare anmärkningar:** Ovanstående bör motsvara minst åtta uppsättningar underkläder.

Indikator 37.3: Det ensamkommande barnet har åtminstone ett minimum av klädesplagg.

- **Ytterligare anmärkningar:** Ovanstående bör motsvara minst fem inre klädesplagg för överkroppen (såsom t-tröja, skjorta, blus), minst tre plagg för nedre delen av kroppen (byxor, kjol, shorts), minst tre plagg i form av munkjackor, tröjor och jackor samt två nattkläder.

Indikator 37.4: Det ensamkommande barnet har minst två olika par skor.

- **Ytterligare anmärkningar:** Detta kan innebära ett par skor för hemmabruk och ett par för utomhusbruk.

Indikator 37.5: Om några kläder inte längre kan användas på grund av att de är för slitna finns det rutiner för att få ett annat plagg i stället.

Indikator 37.6: Ensamkommande barn med spädbarn eller småbarn har tillräckligt med kläder för en vecka för sina barn utan att behöva tvätta.

Bästa praxis för tillhandahållande av tillräckligt med kläder

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att inte ge alla ensamkommande barn ett "uniformsartat utseende" (om kläder tillhandahålls in natura) för att undvika stigmatisering,
- ✓ att ha ett lager av kläder som skänkts av allmänheten och etablera kontakter med humanitära icke-statliga organisationer för att anskaffa och distribuera begagnade kläder,
- ✓ att låta ensamkommande barn köpa kläder själva så att de lär sig att sköta ekonomin.

⁽²⁷⁾ Jfr med Världshälsorganisationen, [How much water is needed in emergencies?](#) 2013.

STANDARD 38: Se till att ensamkommande barn har lämpliga kläder.

Indikator 38.1: Kläderna passar det ensamkommande barnet storleksmässigt rimligen bra.

- **Ytterligare anmärkning:** Det innebär också att det måste finnas rutiner för att ge ensamkommande barn nya kläder när de har växt ur de gamla.

Indikator 38.2: Kläderna är i ett rimligen bra skick och passar den rådande standarden i värdsamhället och barnets bakgrund.

- **Ytterligare anmärkning:** Klädesplaggen (med undantag av underkläder) måste inte vara nya, men de bör vara i gott skick.

Indikator 38.3: Lämpliga säsongskläder är tillgängliga.

- **Ytterligare anmärkning:** Detta innebär exempelvis att det ensamkommande barnet vid behov kan ha en vinterrock/vinterjacka, handskar, en vintermössa, en keps, en vinterhalsduk och vinterskor.

Indikator 38.4: Tillräckligt med kläder för deltagande i skolresor och fritidsverksamhet tillhandahålls.

Bästa praxis för tillhandahållande av lämpliga kläder

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att erbjuda flickor åtminstone en extra slöja som en del av de kläder som de får om de begär det.

STANDARD 39: Se till att ensamkommande barn har tillgång till tillräckliga och lämpliga produkter för personlig hygien.

Indikator 39.1: Det finns en förteckning över typ och antal produkter för personlig hygien som sökande av en viss ålder och ett visst kön har rätt till.

- **Ytterligare anmärkning:** Ensamkommande barn får tydlig information om förteckningen.

Indikator 39.2: Barnen har tillgång till nödvändiga produkter för personlig hygien, antingen genom regelbunden utdelning till varje person in natura eller genom dagersättningen.

- **Ytterligare anmärkning:** Barnen bör ha tillgång till grundläggande hygienprodukter för att kunna hålla sig rena, sköta sin hygien och förebygga infektionssjukdomar. Dessa produkter kan exempelvis vara följande: tandborste, tandkräm, toalettpapper, tvål, schampo, rakhyvel/raklödder och dambindor. För ensamkommande barn som själva har barn bör blöjor och andra hygienprodukter som krävs för att ta hand om spädbarn ingå.

STANDARD 40: Se till att ensamkommande barn har tillgång till ytterligare basartiklar utöver mat.

Indikator 40.1: Tillräckligt med sänglinne och handdukar tillhandahålls.

- **Ytterligare anmärkning:** De ensamkommande barnen får minst två uppsättningar sänglinne om de själva tvättar sitt sänglinne.

Indikator 40.2: Tvättpulver är tillgängligt om de ensamkommande barnen själva tvättar sina kläder.

Indikator 40.3: Det har tagits hänsyn till ensamkommande barn med särskilda mottagningsbehov.

- **Ytterligare anmärkning:** Ensamkommande barn som har en fysisk funktionsnedsättning eller som återhämtar sig från en skada eller medicinsk behandling kan exempelvis få kryckor, en rullstol eller annan medicinsk utrustning om dessa inte kan anskaffas från annat håll (exempelvis från den offentliga hälso- och sjukvården). Ensamkommande barn med behov av synkorrigering bör ha tillgång till glasögon eller kontaktlinser. Ensamkommande barn med spädbarn har tillgång till en praktisk barnvagn. Små barn har leksaker i gott skick som är anpassade till deras ålder.

Bästa praxis för tillhandahållande av ytterligare basartiklar utöver mat

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att vid behov ge äldre barn tillgång till strykbräda, strykjärn och en hårtork.

STANDARD 41: Se till att ensamkommande barn som går i skolan eller deltar i andra utbildningsarrangemang får lämpliga kläder och skolmateriel som gör att de kan delta till fullo i all utbildningsverksamhet.

Indikator 41.1: Ensamkommande barn som går i skolan eller deltar i andra utbildningsarrangemang får lämpliga kläder för skolverksamheten.

- **Ytterligare anmärkningar:** Detta kan omfatta obligatorisk skoluniform samt kläder och skor för idrott.

Indikator 41.2: Ensamkommande barn som går i skolan eller deltar i andra utbildningsarrangemang får skolväska (ryggsäck eller annan typ) och all nödvändig skolmateriel gratis.

- **Ytterligare anmärkningar:** Utöver skolböcker och andra skolsaker som barnen behöver i den ordinarie undervisningen kan skolmateriel även innebära nödvändigt material för yrkesutbildning.

Indikator 41.3: Tillräckligt med kläder för deltagande i skolresor och fritidsverksamhet tillhandahålls.

8.3 Dagersättning

STANDARD 42: Se till att en lämplig dagersättning tillhandahålls.

Indikator 42.1: En tydlig definition av dagersättningens omfattning finns.

Indikator 42.2: Hur dagersättningen ska beräknas är tydligt fastställt.

- **Ytterligare anmärkningar:** "Fastställt" betyder att det finns en beskrivning av de element som beaktas när dagersättningsbeloppet fastställs och av de faktorer som beaktas när varje enskilt belopp bedöms.

Indikator 42.3: Barnen kan fritt förfoga över dagersättningen ("fickpengar").

- **Ytterligare anmärkningar:** Dagersättning som sökanden "fritt förfogar över" kan aldrig tillhandahållas in natura. Det faktiska beloppet bör fastställas med hänsyn till de nationella förhållandena. Beloppet bör vara anpassat efter kompletterande behov utöver de grundläggande behoven, såsom produkter eller tjänster av eget val (t.ex. kulturaktiviteter, nöjen, spel eller uteliv).
- Yngre ensamkommande barn behöver hjälp och tillsyn när det gäller att använda eller spara fickpengar, och tillhandahållandet av dagersättningar bör bedömas utifrån varje barns behov av hjälp (jfr med kapitel 4: Daglig omvårdnad).

Indikator 42.4: Dagersättningsbeloppet beräknas också med tanke på åtminstone följande utgifter, såvida de inte tillhandahålls in natura: kommunikation och information, skolmateriel, personlig hygien och kroppsvård, fritidsverksamhet och resekostnader vid besök hos vårdinrättningar och uthämtning av läkemedel, asylprocessen och rättsligt bistånd samt skolgång eller deltagande i andra utbildningsarrangemang för barn.

- **Ytterligare anmärkningar:** När det gäller tillhandahållandet av skolmateriel och personlig hygien och kroppsvård in natura, jfr med standarderna 39 och 41 samt kapitel 6: Hälso- och sjukvård, standard 29).

Indikator 42.5: Dagersättningen tillhandahålls regelbundet och minst en gång i månaden.

- **Ytterligare anmärkningar:** Hur ofta ersättningen tillhandahålls beror på syftet (om det anges), beloppet och formen för tillhandahållandet av ersättningen. Tillhandahållandet bör alltid präglas av öppenhet.

Bästa praxis för tillhandahållandet av dagersättning

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att ta hänsyn till det ensamkommande barnets individuella situation (t.ex. ålder/familjesammansättning) när dagersättningsbeloppet beräknas,
- ✓ att tillhandahålla dagersättningen före den berörda perioden,
- ✓ att beloppet för dagersättningarna motsvarar de ersättningar som ges till barn i allmänna socialtjänster,
- ✓ att tillhandahålla dagersättningar på kort för att undvika att barnen rör sig med mycket kontanter.

9. Boende

Inledande anmärkningar

Detta avsnitt består av olika underavsnitt om följande aspekter av inkvartering:

- Plats,
- Anläggningens infrastruktur,
- Anläggningens säkerhet,
- Gemensamma utrymmen,
- Renhållning,
- Underhåll,
- Kommunikationsutrustning och kommunikationstjänster.

I varje underavsnitt behandlas väsentliga aspekter hos anläggningen som kompletterar varandra.

EU+-staterna kan välja mellan olika typer av inkvartering för ensamkommande barn, så länge deras särskilda mottagandebehov beaktas. Inkvarteringen kan ta formen av förläggningar eller alternativa typer av inkvartering, däribland familjevård, privata hus, lägenheter eller andra lokaler som anpassats för barn ⁽²⁸⁾.

EU+-staterna använder i praktiken olika typer av inkvartering beroende på skede i asylprocessen, bland annat transitcentrum, första linjens mottagningscentrum eller särskilda anläggningar för personer som ansöker om internationellt skydd inom ramen för Dublinprocessen. Anläggningarnas funktion kan följaktligen variera beroende på hur länge det är tänkt att sökandena ska vistas där. Därför kan vissa standarders och indikatorers tillämplighet i detta avsnitt bero på typ av vald inkvartering och dess syfte (t.ex. för längre eller kortare vistelse för ensamkommande barn). Det anges om en standard endast gäller en viss typ av inkvartering.

Rättsliga hänvisningar – inkvartering

- Artikel 17 i mottagandedirektivet: Allmänna bestämmelser om materiella mottagningsvillkor och hälso- och sjukvård
- Artikel 18.1 i mottagandedirektivet: Närmare bestämmelser om materiella mottagningsvillkor

9.1. Plats

Inledande anmärkningar

Standarderna och indikatorerna i detta avsnitt avser anläggningarnas läge i förhållande till omgivningarna. Inkvarteringsplatsen påverkar i hög grad andra aspekter av mottagningssystemet, bland annat tillgången till relevanta tjänster (t.ex. utbildningstjänster, hälso- och sjukvård, rättsligt bistånd eller tjänster som har samband med de olika instanserna i asylprocessen), och har ännu större inflytande på möjligheterna och utsikterna till integrering. Därför är standarderna och indikatorerna i detta avsnitt nära knutna till standarderna och indikatorerna i efterföljande avsnitt. Det innebär att man vid val av inkvarteringsplats till fullo bör ta hänsyn till andra aspekter av mottagningsvillkoren som tas upp i dokumentets olika avsnitt.

Definitionen av vissa indikatorer i detta avsnitt (t.ex. baserat på en utvärdering av mognadsgraden: vad som är ett "rimligt gångavstånd", en "rimlig restid" eller "regelbunden organiserad transport") beror samtidigt på vilken typ av tjänst som efterfrågas och hur ofta tjänsten behövs. När ensamkommande barn behöver skolgång krävs exempelvis daglig tillgång och kort restid. Restiden för att personer som ansöker om internationellt skydd ska kunna delta i en personlig intervju kan däremot vara längre, särskilt om transporten tillhandahålls av den ansvariga myndigheten.

Anläggningarna bör i allmänhet vara belägna i bostadsområden.

⁽²⁸⁾ Jfr med European Network of Guardianship Institutions (ENGI), [Alternative Family Care \(ALFACA\)](#).

Standarder och indikatorer

STANDARD 43: Säkerställa verklig geografisk tillgång till relevanta tjänster, såsom samhällsservice, skola, hälso- och sjukvård, socialt och rättsligt bistånd, en butik för vardagsbehov, tvättinrättning och fritidsverksamhet.

Indikator 43.1: Det har tagits hänsyn till ensamkommande barn med särskilda behov.

- **Ytterligare anmärkning:** Ensamkommande barn med starkt nedsatt rörlighet ska exempelvis inte behöva gå till fots till de relevanta tjänsterna. Det ankommande barnets ålder och mognad ska också beaktas. I sådana fall bör alternativa åtgärder vidtas.

Alternativa indikatorer för geografisk tillgänglighet:

Indikator 43.1 a: De relevanta tjänsterna tillhandahålls inom ramen för inkvarteringen **ELLER**

Indikator 43.1 b: anläggningen är belägen på rimligt gångavstånd från relevanta tjänster och den tillgängliga infrastrukturen är säker för gångtrafikanter **ELLER**

- **Ytterligare anmärkning:** Denna indikator bör avse ett maximalt bestämt avstånd, med beaktande av de nationella förhållandena och miljön (om det finns en gångväg, om området är mycket backigt osv.) – t.ex. maximalt 3 km till samhällsservice i allmänhet och 2 km till vårdinrättningar och skola.

Indikator 43.1 c: relevanta tjänster är tillgängliga via kollektivtrafik och restiden är rimlig.

- **Ytterligare anmärkning:** Bedömningen av om restiden är rimlig beror på vilken typ av tjänst som efterfrågas och hur ofta tjänsten behövs (t.ex. den tid det ska ta för ett ensamkommande barn att komma till skolan via kollektivtrafik, den tid det ska ta för barnet att resa till en personlig intervju). Det bör dessutom beaktas hur regelbunden kollektivtrafiken är, så att det ensamkommande barnet faktiskt kan utnyttja tjänsten genom en säker tur- och returresa. Tillgänglighet via kollektivtrafik bör åtminstone innebära att transportkostnaderna ersätts eller att transporten vid behov är gratis för följande tjänster: hälso- och sjukvård och uthämtning av läkemedel, asylprocessen och rättsligt bistånd samt skolgång och yrkesutbildning för ensamkommande barn.

ELLER

Indikator 43.1 d: Relevanta tjänster är tillgängliga via transporter som organiseras av EU+-staten.

- **Ytterligare anmärkning:** Tillgången på transport bör preciseras genom uppgift om hur regelbunden EU+-statens transport är.

Bästa praxis för fastställande av inkvarteringsplats.

Det betraktas som bästa praxis

- ✓ att fastställa inkvarteringsplats för längre tids vistelse så att de ensamkommande barnen kan interagera med lokalbefolkningen, för att undvika isolering och underlätta integreringen på lång sikt,
- ✓ att en resa med kollektivtrafik (en väg) får ta högst 45 minuter till skola eller yrkesutbildning,
- ✓ att låta lokalbefolkningen vara med och bestämma inkvarteringsplats.

9.2. Infrastruktur

Inledande anmärkningar

Följande definitioner gäller standarderna och indikatorerna i detta avsnitt:

- "(Sov)rum": Ett separat rum, avgränsat av fyra väggar med en dörr som kan stängas, ett fönster som kan öppnas och ett innertak. I förläggningar eller annan delad inkvartering bör "sovrums" alltid vara låsbara rum som personalen har tillgång till.
- "Familjemedlemmar" definieras enligt artikel 2 c i mottagandedirektivet.

Standarder och indikatorer

STANDARD 44: Se till att sovrum i kollektiv inkvartering är tillräckligt stora.

Indikator 44.1: Minst 4 m² per person finns tillgängligt för varje ensamkommande barn.

- **Ytterligare anmärkningar:** Denna indikator kan ytterligare preciseras beroende på om rummet hyser ensamkommande barn som inte är släkt eller familjemedlemmar. Även åldern bör beaktas, exempelvis om en underårig mamma inkvarteras med sina små barn. Det kan hänvisas till nationell lagstiftning om minsta boyta per person, om denna har fastställts.

Indikator 44.2: Vid ett minsta utrymme på 4 m² per person är den minsta takhöjden 2,10 m.

Indikator 44.3: Sovrummet är stort nog för att en säng och ett skåp för varje sökande ska få plats.

STANDARD 45: Se till att barnens privatliv och säkerhet respekteras i kollektiv inkvartering.

Indikator 45.1: Högst fyra barn inkvarteras i ett sovrum.

Indikator 45.2: Det finns separata sovrum för enskilda ensamkommande pojkar och flickor, utan tillträde för barn av motsatta könet.

Indikator 45.3: Tillträdet bör begränsas genom att barnen inkvarteras i lokaler som är åtskilda från de lokaler där vuxna inkvarteras.

- **Ytterligare anmärkningar:** Vuxna kan under besöksstid besöka avdelningar där ensamkommande barn är inkvarterade, efter att ha avtalat ett besök med personalen och det berörda ensamkommande barnet.

Indikator 45.4: Ett rum (i eller utanför anläggningen) för privata möten med företrädare, offentliga biträden, socialarbetare eller andra relevanta aktörer föreskrivs och finns tillgängligt för ensamkommande barn vid behov.

Bästa praxis avseende ensamkommande barns privatliv

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att ha en minst 90 cm bred gång mellan sängarna för att ge avskildhet,
- ✓ att ge barnen en personlig nyckel till sovrummet. Detta ökar säkerheten för barn som löper större risk att falla offer för könsrelaterat våld, utan att det påverkar mottagningsanläggningens säkerhetsbestämmelser.

STANDARD 46: Se till att inkvarteringen har tillräckligt med inredning.

Indikator 46.1: Inredningen i varje sovrum omfattar åtminstone

46.1.1: en enskild säng per person **OCH**

46.1.2: ett skrivbord och en stol per person, antingen i sovrummet eller i de gemensamma utrymmena **OCH**

46.1.3: ett låsbart skåp per barn, stort nog för personliga tillhörigheter (såsom kläder, läkemedel eller handlingar).

Indikator 46.2: I gemensamma sovrum är skåpet låsbart.

Indikator 46.3: Inredningen i de gemensamma utrymmena bör vara hemtrevlig och barnvänlig, med tillräckligt många bord, stolar, soffor och fåtöljer. Det bör finnas ett gemensamt vardagsrum.

Indikator 46.4: I anläggningar där ensamkommande barn lagar mat själva finns allt av det följande tillgängligt i köket:

46.4.1: tillräcklig kylskåpsvolym per person **OCH**

46.4.2: tillräckligt hyllutrymme per person **OCH**

46.4.3: minst en tillgänglig spis per person **OCH**

46.4.4: ett minsta antal fat, koppar, kokkärl och matbestick per person.

- **Ytterligare anmärkning:** Det tillräckliga kylskåpsutrymmet kan ytterligare preciseras genom uppgift om antalet tillgängliga liter eller hyllor per person.

Indikator 46.5: Vid anläggningar som tillhandahåller cateringtjänster måste ensamkommande barn ha tillgång till hemkunskapsundervisning och allt av det följande ska finnas tillgängligt i köket:

46.5.1: tillräcklig kylskåpsvolym per person, ugn/spis och tillräckligt hyllutrymme per person **OCH**

46.5.2: tillräckligt med fat, koppar, kokkärl och matbestick tillhandahålls och finns tillgängliga.

STANDARD 47: Se till att det finns tillräcklig, lämplig och fungerande sanitär infrastruktur i inkvarteringen.

Indikator 47.1: Alla barn bör ha säker och effektiv tillgång till dusch/badkar/tvättställ med varmt och kallt vatten och en låsbar och fungerande toalett som kan öppnas från utsidan av personalen.

Indikator 47.2: Minst en fungerande och låsbar toalett per åtta ensamkommande barn är tillgänglig dygnet runt.

Indikator 47.3: Minst en fungerande dusch eller ett bad med varmt och kallt vatten per åtta barn är tillgänglig(t).

- **Ytterligare anmärkning:** Antalet barn som delar på en dusch kan justeras om tillgängligheten garanteras under en större del av dagen.

Indikator 47.4: Minst ett fungerande tvättställ med varmt och kallt vatten per tio barn är tillgängligt dygnet runt.

Indikator 47.5: Om det finns flera duschar i badrummet är de visuellt avskilda.

Indikator 47.6: Det finns separata toaletter, tvättställ och duschar för pojkar och flickor (synligt och begripligt märkta), med undantag för små anläggningar.

- **Ytterligare anmärkning:** Lägenheter, minilägenheter och annan inkvartering för färre än åtta personer kan vara undantagna.

Indikator 47.7: Det finns rutiner för att se till att ensamkommande barn har säkert tillträde till anläggningen och för att deras privatliv alltid respekteras.

Indikator 47.8: Det har vidtagits åtgärder för att se till att kläder och handdukar inte blir blöta när de ensamkommande barnen duschar.

Indikator 47.9: Det har tagits hänsyn till ensamkommande barn med särskilda behov.

- **Ytterligare anmärkning:** Ensamkommande barn som är föräldrar bör ha obegränsad tillgång till hygienprodukter för att kunna ta hand om sina spädbarn eller småbarn.

Bästa praxis avseende sanitär infrastruktur

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att placera toaletten i samma byggnad som sovrummet och de gemensamma utrymmena och inte utanför,
- ✓ att se till att varje dusch kan låsas och att tillträdet inte är tidsmässigt begränsat,
- ✓ att uppmärksamma barnens säkerhet, exempelvis att placera sanitetsinstallationer i närheten eller på säkert avstånd med väl upplyst tillträde.

STANDARD 48: Se till att inkvarteringen överensstämmer med tillämpliga nationella och lokala bestämmelser.

Indikator 48.1: Inkvarteringen är byggd i enlighet med tillämpliga lokala och nationella bestämmelser.

Indikator 48.2: Inkvarteringen underhålls och sköts i enlighet med tillämpliga lokala och nationella bestämmelser, med beaktande av alla potentiella risker.

- **Ytterligare anmärkningar:** Följande är exempel för bedömning av framsteg gällande de aktuella standarderna i en förläggning: det finns en evakueringsplan för förläggningen som alltid är synlig, evakueringsvägarna är fria från hinder och brandsläckare är tillgängliga.

Indikator 48.3: Tillräckligt med naturligt ljus och frisk luft kommer in i inkvarteringsens sovrums och gemensamma utrymmen, och det finns gardiner och/eller jalousier för att vid behov stänga ute ljuset.

Indikator 48.4: Det finns ett lämpligt temperaturregleringssystem för alla inkvarteringsens utrymmen.

- **Ytterligare anmärkningar:** Lämpligt temperaturintervall fastställs i förhållande till klimatet på platsen och de allmänna standarderna för landets medborgare. Lägsta inomhustemperatur under vintertid måste vara 18 grader och på sommaren får inomhustemperaturen vara högst 28 grader.

Indikator 48.5: Sovrummen och de gemensamma utrymmena är skyddade mot alltför högt omgivningsbuller.

- **Ytterligare anmärkningar:** Omgivningsbuller kan exempelvis orsakas av maskiner, flygplan, tåg osv.

STANDARD 49: Se till att den inre och yttre infrastrukturen i inkvartering för ensamkommande barn med nedsatt rörlighet är anpassad till deras behov.

Alternativa indikatorer för säkerställande av inom- och utomhusinfrastruktur som är anpassad till särskilda behov:

Indikator 49.1: Inkvarteringen

49.1 a): är placerad på bottenplan, **ELLER**

49.1 b): har en hiss som är anpassad för personer med nedsatt rörlighet, **ELLER**

49.1 c): har trappor med ett högsta antal trappsteg, alltefter graden av nedsatt rörlighet.

Indikator 49.2: De yttre tillträdesvägarna, såsom gångar eller körvägar, har en fast och plan yta.

Indikator 49.3: Ingången är anpassad för sökande med nedsatt rörlighet.

Indikator 49.4: Dörröppningar och korridorer i anläggningen är breda nog för rullstolsbundna.

Indikator 49.5: Det finns stödhandtag i rum och utrymmen som används av ensamkommande barn med nedsatt rörlighet.

Indikator 49.6: Det finns anpassad sanitär infrastruktur, exempelvis tröskelfria duschar, stödhandtag, tvättställ och toaletter på lämplig höjd för rullstolsbundna samt lämpliga bad- och toalettrumsgolv för rullstolar.

9.3. Säkerhet

Inledande anmärkningar

Inkvarteringsens, anläggningens, möblernas och inredningens säkerhet bör vara i linje med tillämplig nationell lagstiftning, med det övergripande målet att garantera en säker miljö för ensamkommande barn och anläggningens personal.

Standarder och indikatorer

STANDARD 50: Vidta tillräckliga säkerhetsåtgärder.

Indikator 50.1: En riskbedömning av inkvarteringen och anläggningen genomförs regelbundet, med beaktande av yttre och inre faktorer.

- **Ytterligare anmärkningar:** Följande faktorer bör beaktas vid riskbedömningen: säkerhetsfrågor som tas upp av de ensamkommande barnen, inkvarteringsens skick och läge, lokalbefolkningens inställning, antal personer som ska inkvarteras, vilka nationaliteter som är inkvarterade, ålder, kön och barnens familjesituation, inkvarterade barn med särskilda behov samt tidigare incidenter.

Indikator 50.2: Lämpliga säkerhetsåtgärder vidtas på grundval av riskbedömningens resultat.

- **Ytterligare anmärkning:** Dessa åtgärder kan exempelvis omfatta följande: att underlätta tillträdeskontrollen genom att sätta upp ett stängsel kring anläggningen, se till att området kring anläggningen har tillräcklig belysning, vid behov begränsa allmänhetens tillträde med tanke på de barnens säkerhet samt ta med säkerhetsrelaterade aspekter i ordningsreglerna.
- Ensamkommande barn ska få anvisningar i hur man använder brandfiltar och brandsläckare i händelse av brand.

Indikator 50.3: Tillträdet till lokalerna övervakas.

- **Ytterligare anmärkning:** Om lokalerna har ett videoövervakningssystem bör det endast täcka entréområdet och gemensamma utrymmen. Ensamkommande barn bör dessutom informeras om att lokalerna är videoövervakade och varför.

Indikator 50.4: Anläggningen är brandsäker enligt nationell lagstiftning.

- **Ytterligare anmärkning:** Det ska finnas en särskild utrymningsplan, bland annat med information om brandövningar, antalet rökdetektorer och deras placering och brandsläckare.

Indikator 50.5: Det är möjligt att på ett säkert sätt anmäla säkerhetsfrågor (t.ex. stöld, våld, hot eller fientlighet från lokalbefolkningens sida) till ansvarig personal.

- **Ytterligare anmärkning:** Ensamkommande barn bör vara informerade om rapporteringsvägen vid säkerhetsrelaterade incidenter.

Indikator 50.6: Larmnummer anges på en synlig plats och en telefon finns tillgänglig.

- **Ytterligare anmärkning:** Telefonnumret till anläggningen (telefonen ska vara bemannad dygnet runt) anges på en synlig plats så att barnen kan spara numret i sina egna telefoner eller anteckna det, för att alltid kunna kontakta någon om de behöver det.

Indikator 50.7: Säkerhetsåtgärderna är även inriktade på att upptäcka och förebygga sexuellt och könsrelaterat våld.

- **Ytterligare anmärkning:** Sådana åtgärder kan exempelvis vara att se till att området kring anläggningen har tillräcklig belysning och att ensamkommande barn inte behöver gå ensamma genom eller till isolerade områden, begränsa tillträdet för vuxna, låsbara dörrar osv.

Indikator 50.8: Det har tagits hänsyn till ensamkommande barn med särskilda behov.

- **Ytterligare anmärkning:** Särskilda åtgärder bör vidtas för att garantera alla barns säkerhet, särskilt sökande med särskilda behov på grund av ålder, familjesituation, kön, könsidentitet eller sexuell läggning samt fysiska eller psykiska hälsoproblem. Man bör i säkerhetshänseende även ta hänsyn till offer för människohandel, sexuellt och könsrelaterat våld, tortyr eller andra former av psykologiskt och fysiskt våld (jfr med kapitel 3: Anvisning, standard 15: Se till att särskilda behov beaktas när en viss inkvartering tilldelas ett ensamkommande barn).

Indikator 50.9: Det ska finnas ett skyddat område där ensamkommande barn kan leka utan risk.

Bästa praxis avseende säkerhetsåtgärder

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att upplåta utrymmen där särskilda grupper kan ta upp säkerhetsproblem mellan fyra ögon för att uppmuntra anmälningar av våld,
- ✓ att använda ett system för registrering av säkerhetsrelaterade incidenter.

9.4. Gemensamma utrymmen

Inledande anmärkningar

Inom ramen för dessa riktlinjer avses med termen ”gemensamma utrymmen” en lokal där ensamkommande barn äter och tillbringar sin fritid. Det gemensamma utrymmets storlek, planlösning och funktion beror på typen av inkvartering där de ensamkommande barnen befinner sig. Gemensamma utrymmen för ensamkommande barn ska inredas på ett barnvänligt sätt, exempelvis bekväma sittplatser (soffor och fåtöljer). Möblerna ska också vara brandsäkra. De

ska också ha allmän heminredning, exempelvis mattor, kuddar, krukväxter och gardiner. "Gemensamma utrymmen" kan avse ett eller flera rum som kan användas av de ensamkommande barnen.

I större anläggningar kan "gemensamma utrymmen" avse en rad olika rum som vart och ett har flera ändamål, dvs. äta, tillbringa fritiden eller delta i andra kollektiva aktiviteter (t.ex. läsläsning, språkkurser eller informationsmöten osv.). Mindre anläggningar kan ha ett flerk Funktionsrum som kan användas som matrum/vardagsrum eller studie- eller fritidsrum, beroende på behov och tid på dygnet. Detta bygger på det viktiga sambandet mellan de barnens möjligheter till fritidsverksamhet och deras psykiska hälsa. Utrymme för fritidsaktiviteter eller möjligheter för ensamkommande barn att göra saker tillsammans (t.ex. spela inomhusspel, utföra småsyslor, delta i språkkurser, gruppinformationsmöten eller idrottsaktiviteter) tjänar ett viktigt syfte, eftersom det ger struktur åt barnens vardag och därför kan bidra till att minska de spänningar som uppstår när barnen tillbringar mycket tid utan att ha något att göra.

Standarder och indikatorer

STANDARD 51: Se till att ensamkommande barn har tillräckligt utrymme för måltider.

Indikator 51.1: Alla barn har möjlighet att äta i en särskild lokal.

- **Ytterligare anmärkningar:** Det är möjligt för alla ensamkommande barn att äta i en matsal (i en större anläggning) eller i ett rum med ett bord och tillräckligt antal stolar. Lokalen för måltider kan även ha andra funktioner, men den måste vara tillgänglig för måltider vid bestämda tider.

STANDARD 52: Se till att ensamkommande barn har tillräckligt utrymme för fritids- och gruppverksamheter.

Indikator 52.1: Det finns ett lämpligt utrymme för fritidsverksamheter i anläggningen eller på offentlig plats i närheten.

- **Ytterligare anmärkningar:** De ensamkommande barnens kön, ålder och kultur är faktorer som bör beaktas vid rumsplaneringen för fritidsaktiviteter i gemensamma boenden (t.ex. omklädningsrum). Om möjligt kan det finnas separata rum eller tider då fritidsrum kan användas.

Indikator 52.2: När EU+-staterna anordnar gruppverksamheter finns det tillräckligt och lämpligt utrymme, exempelvis i form av ett separat rum.

- **Ytterligare anmärkningar:** Termen "gruppverksamhet" avser exempelvis språkkurser, informationsgruppmöten, idrottsverksamhet osv.

Indikator 52.3: Det finns ett säkert rum/område där ensamkommande barn kan leka och boendet har ett område för utomhusaktiviteter.

Indikator 52.4 a: Det finns ett minimum av fritidsaktiviteter på lämpligt och säkert gångavstånd. **OCH**

Indikator 52.4 b: I gemensamma boenden finns ett minimum av fritidsaktiviteter anpassade till barnens ålder tillgängliga inom boendet, **OCH**

Indikator 52.4 c: ytterligare aktiviteter finns tillgängliga via kollektiva färdmedel eller organiserad transport som tillhandahålls av EU+-staten.

Indikator 52.5 a: Ensamkommande barn i åldern 0–12 år har daglig tillgång till lekplatser och lekrum som är anpassade till deras ålder, **OCH**

Indikator 52.5 b: ensamkommande barn i åldern 13–17 år har tillgång till inom- och utomhusanläggningar för idrott varje vecka.

Bästa praxis avseende gemensamma utrymmen.

Det betraktas som bästa praxis:

- ✓ att ordna med ett separat läsläsrum eller avdela vissa tider i ett flerk Funktionsrum för läsläsning, där barnen kan göra sina läxor i fred.

9.5. Renhållning

Inledande anmärkningar

Termen "renhållning" avser arbetet med att hålla platser fria från smuts, infektion, sjukdom osv. genom rengöring och bortskaffande av avfall. I linje med detta avser termen "ren" frånvaron av skadedjur, baciller, bakterier och andra faror. De tillämpliga sanitära standarder som beskrivs i detta avsnitt gäller hela inkvarteringen, inklusive privata och gemensamma utrymmen i och utanför anläggningen (i förekommande fall). Beroende på de nationella förhållandena kan andra behöriga myndigheter (t.ex. tillsynsorgan för renhållning) ha ansvar för utarbetandet och uppföljningen av dessa standarder.

I större anläggningar avser termen "privata utrymmen" endast sovrummet, medan alla andra rum tillhör kategorin gemensamma utrymmen. Icke desto mindre varierar de sanitära standarderna mellan olika typer av gemensamma utrymmen, exempelvis kök, sanitetsutrymmen och andra rum, såsom kontor eller aktivitetsrum. I mindre anläggningar bör däremot även kök, badrum och andra rum betraktas som privata utrymmen.

Behöriga myndigheter i medlemsstaterna har övergripande ansvar för att lämpliga sanitära standarder följs, men de ensamkommande barnen kan också bidra beroende på ålder och utvecklingsnivå. I praktiken brukar barnen ha ansvar för städningen av de privata utrymmena. Beroende på nationella lagar/föreskrifter kan även andra områden städas av ensamkommande barn i utbildningssyfte, med hänsyn till barnens ålder. Personal bör finnas till hands för att hjälpa till och övervaka städningen. I vissa fall kan detta arbete ske mot ersättning som en del av mindre arbetsuppgifter som tilldelas inom den kollektiva inkvarteringen. I dessa fall bör städningen övervakas av ansvarigt organ eller av ett särskilt städföretag.

En detaljerad beskrivning av vem som har ansvar för att hålla rent på inkvarteringen bör tas med i ordningsreglerna.

Standarder och indikatorer

STANDARD 53: Se till att privata och gemensamma utrymmen hålls rena.

Indikator 53.1: Anläggningen följer ett städschema.

- **Ytterligare anmärkning:** Det anges hur ofta och noga varje utrymme ska städas.

Indikator 53.2: Renheten i inkvarterings privata och gemensamma utrymmen kontrolleras regelbundet.

- **Ytterligare anmärkning:** Kontrollerna tar hänsyn till de ensamkommande barnens behov av privatliv.

Indikator 53.3: Renheten kontrolleras när de inkvarterade flyttar till ett annat rum eller till en annan anläggning.

Indikator 53.4: Om ensamkommande barn deltar i städningen (i utbildningssyfte) är det viktigt att personalen tar hänsyn till deras ålder och utvecklingsnivå och hjälper till vid behov. Det är också nödvändigt att de har tillgång till produkter och artiklar för rengöring samt skyddsutrustning som handskar och masker.

STANDARD 54: Se till att kök och sanitetsutrymmen är väl underhållna.

Indikator 54.1: Utrymmenas renhet är i linje med lokala och nationella bestämmelser och standarder.

- **Ytterligare anmärkning:** Dessa bestämmelser kan exempelvis avse regelbunden städning för att undvika gnagare och ohyra.

Indikator 54.2: Utrymmena städas minst en gång om dagen (i förläggningar) eller oftare om det är nödvändigt.

Indikator 54.3: Utrymmena genomgår regelbundet en grundlig rengöring.

- **Ytterligare anmärkning:** I förläggningar kan sådan grundlig rengöring ske minst fyra gånger om året. Renhetsstandarderna för kök som används av ensamkommande barn skiljer sig från vad som förväntas när vuxna lagar mat.

Bästa praxis avseende anläggningens infrastruktur

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att ha ett städschema som sätts upp på en tydligt synlig plats så att barnen vet när det ska städas,
- ✓ att personalen aktivt kontrollerar att städuppgifterna har utförts.

STANDARD 55: Se till att de ensamkommande barnen regelbundet kan tvätta eller lämna in sin tvätt.

Indikator 55.1: Om sänglinne tillhandahålls in natura och tvättas av anläggningen bör de tvättas minst varannan vecka.

Alternativa indikatorer:

Indikator 55.1 a: Ensamkommande barn bör ha möjlighet att tvätta minst en gång i veckan (även handdukar). De kan tvätta själva eller med nödvändig tillsyn, **ELLER**

- **Ytterligare anmärkningar:** Denna indikator kan preciseras i det nationella sammanhanget genom att specificera antalet tvättmaskiner och en lämplig möjlighet att torka tvätten för ett visst antal personer.

Indikator 55.1 b: Om det finns en tvättinrättning bör den vara öppen tillräckligt ofta, dvs. minst fem dagar i veckan (inklusive helger).

9.6. Underhåll

Inledande anmärkningar

I detta avsnitt avses med termen "underhåll" åtgärder som krävs och vidtas för att så långt och länge som möjligt bevara inkvarteringens ursprungliga skick.

Behöriga myndigheter i EU+-staterna har övergripande ansvar för underhållet av mottagningsanläggningen, men de ensamkommande barnen kan också bidra frivilligt, om detta möjliggörs av nationella lagar/bestämmelser. För ensamkommande barn måste detta ske i utbildningssyfte, med hänsyn till barnens ålder. Personal ska finnas till hands för hjälp och tillsyn. I vissa fall kan detta arbete ske mot ersättning som en del av mindre arbetsuppgifter som tilldelas inom den kollektiva inkvarteringen. I dessa fall bör underhållet övervakas av ansvarigt organ eller av ett särskilt företag som är ansvarigt för underhåll.

Standarder och indikatorer

STANDARD 56: Genom regelbundet underhåll se till att anläggningarna är säkra och fungerar som de ska.

Indikator 56.1: Det bedöms regelbundet om inkvarteringen, möblerna och inredningen fungerar som de ska.

- **Ytterligare anmärkning:** Dessa kontroller bör äga rum minst en gång per år. En checklista kan underlätta bedömningen.

Indikator 56.2: Ensamkommande barn kan anmäla behovet av underhåll och reparationer.

Indikator 56.3: Nödvändiga reparationer och utbyten i inkvarteringen utförs utan dröjsmål och med tillräcklig kvalitet.

- **Ytterligare anmärkningar:** Det övergripande ansvaret för underhållet av boendet ligger naturligtvis hos mottagningsmyndigheten, men vissa underhållsuppgifter kan utföras av ensamkommande barn på frivillig basis och i utbildningssyfte, med hänsyn till barnets ålder och alltid med vägledning och tillsyn av personalen. Det ansvariga organet bör i varje fall stå för den övergripande tillsynen.

9.7. Kommunikationsutrustning och kommunikationstjänster

Inledande anmärkningar

Kommunikation är viktigt för ensamkommande barn under hela mottagningsprocessen. Termen ”kommunikation” avser både kommunikation om ensamkommande barns process och privat kommunikation, exempelvis med familjemedlemmar. Tillräcklig tillgång till kommunikation kan framför allt bidra till barnens psykiska hälsa, eftersom det kan förebygga oro på grund av brist på kontakt med familjemedlemmar och vänner i ursprungslandet eller på resa eller på grund av otillräcklig kommunikation med företrädare, organisationer som tillhandahåller rättsligt bistånd eller andra relevanta tjänster.

Standarder och indikatorer

STANDARD 57: *Se till att ensamkommande barn har tillräcklig möjlighet att kommunicera per telefon för att hålla kontakt med familjen och ringa samtal om sin process, rättsliga frågor, hälso- och sjukvård och utbildning.*

Indikator 57.1: Det är åtminstone möjligt att kommunicera per telefon för att hålla kontakt med familjen, kontakta företrädaren och ringa samtal om processen, rättsliga frågor, hälso- och sjukvård eller utbildning.

Indikator 57.2: Ensamkommande barn har daglig tillgång till minst en telefon per anläggning.

- **Ytterligare anmärkning:** Antalet telefoner i lokalerna beror på antalet inkvarterade barn.

Indikator 57.3: Ensamkommande barn kan ta emot samtal i en privat miljö, dvs. andra barn kan inte höra samtalet.

STANDARD 58: *Se till att ensamkommande barn har tillräcklig tillgång till internet.*

Indikator 58.1: Ensamkommande barn har daglig och gratis tillgång till internet i boendet för skoländamål och för att kontakta familjen.

- **Ytterligare anmärkning:** Tillgången till internet och hur länge de får vara uppkopplade bör anpassas efter åldern och regleras och övervakas av personalen. Tillgången till internet i anläggningen kan underlättas genom ett trådlöst nätverk för ensamkommande barn med egna kommunikationsenheter (t.ex. smarta telefoner) och genom ett tillräckligt antal datorer för ett bestämt antal personer.

STANDARD 59: *Se till att ensamkommande barn har möjlighet att ladda sina kommunikationsenheter.*

Indikator 59.1: Det finns minst ett tillgängligt vägguttag per barn för laddning av elektroniska enheter.

- **Ytterligare anmärkning:** För att undvika konflikter om vägguttagen bör det finnas flera uttag per rum.

Bästa praxis för att underlätta tillgången till kommunikationsutrustning och kommunikationstjänster

Följande betraktas som bästa praxis:

- ✓ att ge ensamkommande barn möjlighet att gratis kopiera eller skriva ut dokument som rör skolan, asylprocessen eller hälso- och sjukvård,
- ✓ att ge tillgång till tv-kanaler på minst två av de språk som talas av de flesta av de ensamkommande barnen i boendet.

Bilaga – Översiktstabell

Operativa standarder och indikatorer om mottagningsvillkor för ensamkommande barn			
Kapitel	Underkapitel	Standard	Indikatorer
1. Information till och deltagande för ensamkommande barn samt deras rätt att företrädas	1.1 Information	1. Säkerställa att ensamkommande barn får relevant information.	<p>1.1 Informationen ska ges inom en rimlig tid, som inte får vara längre än 15 dagar, efter det att de som ansöker om internationellt skydd har lämnat in sina ansökningar, och ensamkommande barn ska åtminstone få information om fastställda förmåner och vilka skyldigheter de ska fullgöra för att komma i åtnjutande av mottagningsvillkoren.</p> <p>1.2 Informationen ska tillhandahållas utan kostnad.</p> <p>1.3 Den information som ges ska besvara de ensamkommande barnens eller deras företrädares frågor.</p> <p>1.4 Informationen omfattar alla aspekter av mottagningsvillkoren i fråga om ensamkommande barn, åtminstone rätten till mottagande, hur de materiella mottagningsvillkoren kommer att tillhandahållas (boende, mat, kläder och dagersättning), tillgång till hälso- och sjukvård, utbildning, fritidsaktiviteter, samt i förekommande fall särskilda arrangemang för personer med särskilda behov som ansöker om internationellt skydd.</p> <p>1.5 Information lämnas i enlighet med det ensamkommande barnets särskilda behov och individuella omständigheter.</p> <p>1.6 Information ges om rollerna för personal som arbetar med ensamkommande barn.</p> <p>1.7 Information om skyldigheten att utse en företrädare som bistår ensamkommande barn i förfarandefrågor och i deras vardag.</p> <p>1.8 Informationen omfattar de viktigaste aspekterna i förfarandet för internationellt skydd, inklusive tillträde till asylprocessen, tillgänglig rättshjälp och hur barnen kan få tillgång till den samt möjligheter till familjespårande, familjeåterförening, frivilligt återvändande och överklagandeprocessen som är relevanta för deras ärende.</p>
		2. Säkerställa att ensamkommande barn förstår den information som lämnas.	<p>2.1 Information lämnas på ett barn-vänligt sätt och är ålders- och kulturanpassad.</p> <p>2.2 Informationen ska ges systematiskt under processen och uppgifter om tillhandahållandet bör dokumenteras (när informationen lämnades, av vem osv.).</p> <p>2.3 Tolkar och/eller språkmedlare måste finnas tillgängliga vid mottagningsanläggningarna så att de ensamkommande barnen kan kommunicera på sitt modersmål.</p>

Operativa standarder och indikatorer om mottagningsvillkor för ensamkommande barn			
Kapitel	Underkapitel	Standard	Indikatorer
1. Information till och deltagande för ensamkommande barn samt deras rätt att företrädas (forts.)	1.2 Deltagande	3. Säkerställa att barnens synpunkter och åsikter beaktas i frågor som rör dem i förhållande till deras ålder och mognad.	<p>3.1 Ensamkommande barn ges möjlighet att uttrycka sina synpunkter och åsikter under trygga och inkluderande förhållanden och deras åsikter beaktas efter ålder och mognad.</p> <p>3.2 Ett konfidentiellt och lättillgängligt internt klagomålsförfarande för ensamkommande barn inrättas och kommuniceras inom mottagningsanläggningen.</p> <p>3.3 Ensamkommande barn får återkoppling minst en gång i månaden, där de får veta hur deras åsikter beaktades och hur detta påverkade åtgärderna.</p>
	1.3 Företrädare	4. Se till att en företrädare utses så snabbt som möjligt, men senast inom 15 arbetsdagar från det att ansökan om internationellt skydd lämnades in, och att företrädarna kan bistå ensamkommande barn i åtgärder gällande deras rättsliga skyldigheter.	<p>4.1 Se till att företrädarna kan kontrollera att boendet och omsorgen är lämpliga för barnets fysiska, psykologiska, andliga, moraliska och sociala utveckling.</p> <p>4.2 Se till att företrädarna kan rapportera eventuella problem till personalen vid mottagningsanläggningar där barn vistas. I förekommande fall bör kulturmedlare delta och rådfrågas.</p> <p>4.3 Se till att företrädarna ges möjlighet att informera barn om deras rättigheter och skyldigheter i fråga om boende och materiellt stöd, och att de kan hjälpa barnen att klaga om det behövs.</p> <p>4.4 Se till att företrädarna kan kontrollera att barn informeras om personalens och vårdgivarnas roll och ansvar vid mottagningsanläggningar.</p> <p>4.5 Se till att företrädarna kan kontrollera att barn ges verklig tillgång till utbildningssystemet och att de går till skolan varje dag.</p> <p>4.6 Se till att företrädarna kan värna om barnets tillgång till fritidsaktiviteter och att lek- och fritidsaktiviteterna är anpassade till hans eller hennes ålder, mognad och intressen.</p>
		5. Se till att juridiska ombud eller rådgivare samt personer som företräder internationella organisationer och relevanta icke-statliga organisationer som har erkänts av de berörda EU+-staterna ges tillräckligt tillträde till mottagningsstrukturerna för att bistå ensamkommande barn.	<p>5.1 Tillträdet för ovanstående aktörer får endast begränsas med hänsyn till säkerheten vid anläggningarna och för de ensamkommande barnen, förutsatt att tillträdet inte begränsas mycket kraftigt eller omöjliggörs helt.</p> <p>5.2 Ovanstående aktörer har möjlighet att träffa och prata med ensamkommande barn i lämplig avskildhet.</p>

Operativa standarder och indikatorer om mottagningsvillkor för ensamkommande barn			
Kapitel	Underkapitel	Standard	Indikatorer
1. Information till och deltagande för ensamkommande barn samt deras rätt att företrädas (forts.)	1.3 Företrädare (forts.)	6. Se till att det finns ett förfarande för att börja spåra familjemedlemmar till ensamkommande barn så snabbt som möjligt efter ankomst och identifiering, vid behov med bistånd från internationella organisationer och andra relevanta organisationer, samtidigt som barnets bästa skyddas.	6.1 Tillsammans med företrädaren inleder mottagningsmyndigheter och/eller annan ansvarig personal spårandet av familjemedlemmar utifrån de uppgifter som barnen har gett och i deras bästa intresse.
2. Bedömning och tillgodoseende av särskilda behov.	2.1 Särskilda behov	7. Säkerställa att det finns ett inledande förfarande för att identifiera och bedöma ensamkommande barns särskilda behov.	7.1 Det finns en standardiserad mekanism eller ett standardiserat förfarande för att systematiskt identifiera och bedöma ensamkommande barns särskilda behov. 7.2 Det föreskrivs tydligt i mekanismen vem som är ansvarig för identifieringen och bedömningen av särskilda behov. 7.3 Det föreskrivs tydligt i mekanismen hur identifieringen och behovsbedömningen registreras och meddelas det ensamkommande barnet och berörda aktörer.
		8. Se till att mekanismen/ förfarandet för att identifiera och bedöma särskilda behov tillämpas effektivt och så snart som möjligt efter ankomsten.	8.1 Tillräckliga resurser ställs till förfogande för att systematiskt identifiera och bedöma varje ensamkommande barns särskilda behov. 8.2 Den första identifieringen och bedömningen av uppenbar utsatthet för att tillgodose särskilda behov genomförs vid ankomsten, dvs. vid mottagandet den första dagen, eller senast inom 24 timmar. 8.3 Särskilda behov som framkommer i ett senare skede identifieras, bedöms, tillgodoses och dokumenteras på lämpligt sätt). 8.4 I förekommande fall deltar specialister i bedömningen av särskilda behov. 8.5 Kommunikationskanaler och ett samarbete mellan mottagningsmyndigheten och den beslutsfattande myndigheten finns och används. 8.6 Särskilda behov identifieras och bedöms utan att det påverkar prövningen av det ensamkommande barnets behov av internationellt skydd.
		9. Se till att identifierade särskilda mottagandebeställningar tillgodoses inom skälig tid.	9.1 Lämpliga och snabba åtgärder vidtas för att tillgodose identifierade och bedömda särskilda behov. Hur snabbt åtgärderna vidtas beror på behovet i fråga. 9.2 Om särskilda behov har identifierats finns det ett sätt att regelbundet övervaka dem.

Operativa standarder och indikatorer om mottagningsvillkor för ensamkommande barn			
Kapitel	Underkapitel	Standard	Indikatorer
2. Bedömning och tillgodoseende av särskilda behov. (forts.)	2.2 Riskbedömning	10. Säkerställa att personal som arbetar med ensamkommande barn på mottagningsanläggningar redan i ett tidigt skede identifierar säkerhetsrisker och risker för barnets välbefinnande.	<p>10.1 Det finns en standardriskbedömning för att identifiera säkerhetsrisker för ensamkommande barn.</p> <p>10.2 Säkerhetsrisker för ensamkommande barn bedöms under den första veckan efter ankomsten och upprepas med regelbundna mellanrum, minst en gång i halvåret.</p> <p>10.3 Säkerhetsrisker bedöms systematiskt.</p> <p>10.4 Resultatet av riskbedömningar diskuteras i ett tvärvetenskapligt sammanhang.</p>
		11. Personal som arbetar med mottagande av barn ser till att säkerhetsriskerna begränsas till ett absolut minimum.	<p>11.1 Nödvändig omvårdnad och en lämplig mottagningsanläggning tillhandahålls inom en vecka efter ankomst baserat på riskbedömningar.</p> <p>11.2 Mottagningsmyndigheterna vidtar åtgärder omedelbart i akuta osäkra situationer för att undvika situationen.</p> <p>11.3 Mottagningsanläggningarna har ett varningssystem och säkerställer systematisk rapportering och omedelbara åtgärder när ensamkommande barn försvinner.</p>
		12. Se till att ensamkommande barn får information om vad (av) radikaliserings innebär och att personalen informerar ansvariga myndigheter vid tecken på (eventuell) radikaliserings av ensamkommande barn.	<p>12.1 Personal som arbetar med ensamkommande barn diskuterar frågor kring radikaliserings med barnen vid behov.</p> <p>12.2 Mottagningsanläggningarna har ett varningssystem för att rapportera tecken på radikaliserings till ansvariga personer och myndigheter.</p>
3. Anvisning		13. Specifika och objektiva skäl (t.ex. ålder, mognad och särskilda behov), som är knutna till det ensamkommande barnets individuella situation, den omvårdnad som mottagningsanläggningen kan erbjuda, typ av anläggning och möjligheter till icke-institutionell barnomsorg är faktorer som ska beaktas vid anvisning av boende för ensamkommande barn.	<p>13.1 Det finns ett sätt att avgöra om det finns särskilda och objektiva skäl för anvisning av en viss inkvartering.</p>

Operativa standarder och indikatorer om mottagningsvillkor för ensamkommande barn			
Kapitel	Underkapitel	Standard	Indikatorer
3. Anvisning (forts.)		14. Säkerställa att principen om familjesammanhållning respekteras i linje med principen om barnets bästa.	<p>14.1 Ensamkommande barn som är syskon (enligt definitionen i artikel 24.2 i mottagandedirektivet) inkvarteras tillsammans om de vill.</p> <p>14.2 Ensamkommande barn, deras make eller maka och barn kan inkvarteras tillsammans om detta är i linje med det ensamkommande barnets bästa och relevant nationell lagstiftning.</p> <p>14.3 När så är möjligt och lämpligt bör principen om familjens enhet följas med avseende på medlemmar av en större familjekrets.</p>
		15. Se till att särskilda behov beaktas när en viss inkvartering tilldelas ett ensamkommande barn.	<p>15.1 En bedömning av det ensamkommande barnets särskilda mottagandebehov avgör vilken inkvartering som tilldelas barnet.</p> <p>15.2 Det är möjligt att flytta ett ensamkommande barn om särskilda mottagandebehov identifieras.</p> <p>15.3 Omfördelning av ensamkommande barn bör begränsas till ett minimum och endast ske när det är i barnets bästa, till exempel för att flytta barnet närmare familjemedlemmar eller utbildningstjänster.</p> <p>15.4 Om så är möjligt bör ensamkommande som fyllt 18 förläggas till samma ort/område. Särskilda åtgärder bör vidtas när ensamkommande barn som fyllt 18 flyttas till en mottagningsanläggning för vuxna. Omflyttningen bör organiseras omsorgsfullt tillsammans med mottagningsanläggningen och det ensamkommande barnet.</p>
4. Daglig omvårdnad		16. Säkerställa daglig omvårdnad av ensamkommande barn i inkvarteringsanläggningar eller individuellt boende.	<p>16.1.a) Personal som arbetar med mottagande av barn finns tillgänglig på inkvarteringsanläggningen dygnet runt.</p> <p>16.1.b) Sådan personal finns i synnerhet tillgänglig när ensamkommande barn finns på mottagningsanläggningen, det vill säga före och efter skolan, under helger och skollov.</p> <p>16.1.c) Om nattpersonalen inte har erfarenhet av mottagande av barn ska de minst ha utbildning i barnskydd och barnets rättigheter samt ha tillgång till nödvändig information om situationen för de ensamkommande barn som vistas i mottagningsanläggningen.</p> <p>16.1.d) Närvarokontroller för ensamkommande barn på anläggningen görs minst en gång om dagen för att kontrollera att barnen inte har avvikit.</p> <p>ELLER</p> <p>16.2.a) Om ensamkommande barn bor i individuellt boende kan personal som arbetar med mottagande av barn kontaktas dygnet runt.</p> <p>16.2.b) Mottagningspersonal med erfarenhet av arbete med barn besöker ensamkommande barn som är inkvarterade i individuellt boende minst två gånger i veckan.</p> <p>16.2.c) Vid besök i individuellt boende kontrollerar personalen att det ensamkommande barnet verkligen finns på plats, för att försäkra sig om att barnet inte har avvikit.</p> <p>16.3 Ensamkommande barn ges stöd i vardagen och under aktiviteter.</p> <p>16.4 Ensamkommande barn får hjälp med läsläsning och ges handledning.</p>

Operativa standarder och indikatorer om mottagningsvillkor för ensamkommande barn			
Kapitel	Underkapitel	Standard	Indikatorer
4. Daglig omvårdnad (<i>forts.</i>)		17. Den dagliga omvårdnaden organiseras enligt en särskild metod för vård av ensamkommande barn.	<p>17.1 Metoden anges i en handbok, som all mottagande personal som har ansvar för den dagliga omvårdnaden på mottagningsanläggningen känner till och använder.</p> <p>17.2 Handboken innehåller minst en beskrivning av målen för den dagliga omvårdnaden och ett samtalsschema där målen och resultaten diskuteras med de ensamkommande barnen och där även deras säkerhet, framtidsutsikter, färdigheter och särskilda behov beaktas.</p> <p>17.3 Mottagandepersonalen har regelbundna diskussioner med de ensamkommande barnen och deras företrädare om målen för och resultaten av den dagliga omvårdnaden.</p>
		18. Ensamkommande barn förbereds för att bli självständiga och kunna leva ett självständigt liv i framtiden.	<p>18.1 Barnens självständighet bedöms regelbundet.</p> <p>18.2 Ensamkommande barn ges stöd och vägledning om hur man sköter en hushållskassa och en ansvarsfull energiförbrukning.</p> <p>18.3 Ensamkommande barn ges stöd och får lära sig hur man städar och tvättar.</p> <p>18.4 Ensamkommande barn ges stöd och får lära sig hur man lagar mat.</p>
		19. Skydda och främja ensamkommande barns hälsa och välbefinnande och stärka deras återhämtningsförmåga.	<p>19.1 Ensamkommande barns psykiska välbefinnande och hälsa beaktas och skyddas i den dagliga omvårdnaden.</p> <p>19.2 Ensamkommande barn har tillgång till informationsaktiviteter rörande riskerna med alkohol- och narkotikamissbruk, alltefter ålder och mognad.</p> <p>19.3 Ensamkommande barn har tillgång till informationsaktiviteter rörande sexuell och reproduktiv hälsa samt könsroller, alltefter ålder och mognad.</p> <p>19.4 Ensamkommande barn ges information och vägledning så att de lär sig hur de kan skydda sig mot alla former av psykologiskt och sexuellt våld eller andra former av fysiska övergrepp och vanvård.</p>
		20. Stödja och följa upp ensamkommande barns psykiska och sociala utveckling genom en standardiserad omsorgsplan.	<p>20.1 Ensamkommande barns bakgrund, behov, färdigheter och framtidsutsikter bedöms av mottagningspersonal som arbetar med barn som en fast punkt i omsorgsplanen och med barnens deltagande.</p> <p>20.2 Ensamkommande barns psykiska och sociala utveckling diskuteras av berörda vårdnadsgivare från olika discipliner (sektorsövergripande ansats).</p> <p>20.3 Information om det ensamkommande barnets psykiska och sociala utveckling utbyts regelbundet med företrädaren.</p> <p>20.4 När ensamkommande barn flyttas till en ny mottagningsanläggning skickas en vårdplan över till den nya anläggningen senast dagen för omflyttningen och med respekt för principen om tystnadsplikt.</p>

Operativa standarder och indikatorer om mottagningsvillkor för ensamkommande barn			
Kapitel	Underkapitel	Standard	Indikatorer
4.	Daglig omvårdnad (<i>forts.</i>)	21. Säkerställa effektiv tillgång till fritidsaktiviteter, bland annat lek- och rekreation-aktiviteter som är anpassade till det ensamkommande barnets ålder.	<p>21.1 Det finns daglig tillgång till ett urval av olika fritidsaktiviteter, både inomhus och utomhus, enligt ålder och i samråd med de ensamkommande barnen.</p> <p>21.2 Fritidsaktiviteterna organiseras och övervakas av personal som arbetar med barn på mottagningsanläggningarna och/eller andra ansvariga vuxna som arbetar inom barnomsorgen.</p> <p>21.3.a) Ensamkommande barn i åldern 0–12 år kan leka dagligen på en säker plats anpassad till deras ålder och under tillsyn, OCH</p> <p>21.3.b) ett minimum av idrottsaktiviteter anpassade till barnens ålder tillhandahålls regelbundet.</p> <p>21.4 Barnens tillgång till internet och hur länge de får vara uppkopplade anpassas efter åldern och regleras och övervakas av personalen.</p>
5.	Personal	22. Se till att det finns tillräckligt med utbildad personal för den dagliga omvårdnaden av ensamkommande barn.	22.1 Mottagningsanläggningen ska ha tillräckligt med utbildad personal som kan sköta den dagliga omvårdnaden av ensamkommande barn.
		23. Säkerställa att personalen är tillräckligt utbildad.	<p>23.1 Personal som arbetar med ensamkommande barn i mottagningssammanhang har tydliga kompetensområden (arbetsbeskrivning).</p> <p>23.2 Personal som arbetar med ensamkommande barn i mottagningssammanhang är utbildad i enlighet med nationell lagstiftning och nationella bestämmelser för det berörda kompetensområdet (arbetsbeskrivning).</p> <p>23.3 Personal som arbetar med ensamkommande barn i mottagningssammanhang får inte ha begått barnrelaterade brott eller brott som allvarligt kan ifrågasätta deras förmåga att ha ansvar för barn.</p>
		24. Se till att personalen ges nödvändig och lämplig utbildning.	<p>24.1 Utan att det påverkar behovet av att tillhandahålla särskild utbildning för personal som arbetar med ensamkommande barn i mottagningssammanhang bör dessutom all utbildning anpassas till en övergripande uppförandekod med centrala begrepp och principer för arbetet i ett mottagningssammanhang.</p> <p>24.2 Personal som arbetar med ensamkommande barn i mottagningssammanhang ges i rätt tid en grundlig introduktion till sina arbetsuppgifter.</p> <p>24.3 Det finns en tydlig läroplan med angivna utbildningskrav för varje funktionell grupp när det gäller att bedöma, fastställa, dokumentera och tillgodose särskilda mottagandebehov så snabbt som möjligt och under mottagningsperioden.</p> <p>24.4 Utbildningen tillhandahålls regelbundet och är anpassad till personalens behov.</p> <p>24.5 Den utbildning som ges omfattar köns- och åldersspecifika överväganden, kulturella frågor, konflikthantering, grundläggande och specialiserade moduler om hur man identifierar personer med särskilda behov, medvetenhet om psykiska problem, hur man känner igen tecken på radikalisering, hur man identifierar offer för människohandel samt första hjälpen och brandsäkerhet.</p>

Operativa standarder och indikatorer om mottagningsvillkor för ensamkommande barn			
Kapitel	Underkapitel	Standard	Indikatorer
5. Personal (forts.)		25. Säkerställa och främja effektivt samarbete, informationsutbyte och medvetenhet	<p>25.1 Berörda aktörer ska informeras om särskilda behov, så att de kan tillhandahålla nödvändiga garantier (särskilda behov) och tillräckligt stöd.</p> <p>25.2 Regelbundna möten för samarbete, informationsutbyte och medvetandegörande anordnas och/eller alternativa arrangemang finns för personer som kommer i kontakt med ensamkommande barn i yrket/arbetsrollen, inbegripet socialarbetare, utbildnings- och vårdpersonal, registreringsansvariga, tolkar, anläggningschefer, administrations-/samordningspersonal samt företrädare.</p> <p>25.3 Företrädare informeras av och informerar regelbundet berörda aktörer som arbetar med ensamkommande barn om barnens psykiska och sociala utveckling.</p> <p>25.4 Sekretessregler enligt nationell och internationell lagstiftning respekteras med avseende på all information som personer som arbetar med ensamkommande barn tar del av.</p>
		26. Tillhandahålla stöd till personal som arbetar med ensamkommande barn i mottagnings-sammanhang.	<p>26.1 Olika åtgärder finns tillgängliga för att underlätta hanteringen av svåra situationer under mottagandearbetet.</p>
		27. Säkerställa ledning, tillsyn och ansvarsskyldighet och kontroll genom återkoppling – åtminstone en gång om året – och stöd till personalen.	<p>27.1 Mottagningsanläggningarna ska ha inrättat en mekanism för regelbunden kontroll av personalen för att säkerställa att ensamkommande barn får lämplig omvårdnad.</p>
6. Hälsa- och sjukvård		28. Säkerställa tillgång till hälsoundersökningar, hälsobedömningar och förebyggande av hälsoproblem redan i ett tidigt skede av mottagningsprocessen.	<p>28.1 Ensamkommande barn bör informeras om rätten till hälso- och sjukvård, syftet och innebörden av hälsoundersökningar, hälsobedömningar och vaccinationsprogram omedelbart efter ankomsten till mottagningsanläggningen.</p> <p>28.2 Om de ensamkommande barnen samtycker bör de genomgå en hälsoundersökning och hälsobedömning så snart som möjligt efter ankomsten till mottagningsanläggningen.</p> <p>28.3 Om vaccineringsprogram inte ingår i de allmänna obligatoriska hälsoprogrammen bör ensamkommande barn ändå få nödvändiga vaccineringsprogram.</p> <p>28.4 Ensamkommande barn ges tillgång till åldersanpassad och tillräcklig information om sexuell och reproduktiv hälsa samt tjänster i samband med detta.</p> <p>28.5 Ensamkommande barn ges tillgång till preventivmedel.</p>

Operativa standarder och indikatorer om mottagningsvillkor för ensamkommande barn			
Kapitel	Underkapitel	Standard	Indikatorer
6. Hälsa- och sjukvård (forts.)		29. Säkerställa tillgång till nödvändig hälso- och sjukvård på lika villkor som landets medborgare, inklusive förebyggande, fysisk, psykisk och psykosocial vård.	<p>29.1 Ensamkommande barn har tillgång till alla typer av nödvändig hälso- och sjukvård.</p> <p>29.2 Hälso- och sjukvården tillhandahålls av utbildad vårdpersonal.</p> <p>29.3 Hälso- och sjukvården finns tillgänglig i mottagningsanläggningarna eller på rimligt avstånd till fots eller via kollektiva färdmedel. Vid behov åtföljs barnen av personal eller sin företrädare.</p> <p>29.4 Nödvändig hälso- och sjukvård, däribland ordinerad medicin, lämnas gratis eller kompenseras ekonomiskt genom dagersättningen.</p> <p>29.5 Mottagningsanläggningen har rutiner för säker förvaring och utdelning av receptbelagda läkemedel.</p> <p>29.6 Lämpliga åtgärder har vidtagits för att se till att det ensamkommande barnet faktiskt kan kommunicera med vårdpersonalen.</p> <p>29.7 Åtgärder har vidtagits för att se till att första hjälpen finns tillgänglig i nödsituationer.</p> <p>29.8 Ensamkommande barn ges tillgång till sin patientjournal, utan att det påverkar tillämpningen av nationell lagstiftning.</p> <p>29.9 Det har tagits hänsyn till ensamkommande barn med särskilda medicinska behov.</p>
		30. Säkerställa tillgång till psykisk vård, rehabiliterings-tjänster och kvalificerad rådgivning för ensamkommande barn som har psykiska problem och/eller har fallit offer för någon form av övergrepp, vanvård, utnyttjande, tortyr eller grym, omänsklig och förnedrande behandling eller har drabbats av väpnade konflikter, genom att ta fram och tillämpa standardförfaranden för psykisk hälsa och psykosocialt stöd.	<p>30.1 Ensamkommande barn som är i behov av psykisk vård, rehabilitering och/eller kvalificerad psykologisk rådgivning ges tillgång till sådana tjänster genom att en klinisk psykolog finns till hands i eller utanför mottagningsanläggningen.</p> <p>30.2 Utbildad vårdpersonal tillhandahåller psykisk vård, rehabilitering och/eller kvalificerad psykologisk rådgivning.</p>
7. Utbildning – förberedande undervisning och yrkesutbildning	7.1 Tillträde till utbildningssystemet och andra utbildningsarrangemang	31. Säkerställa att ensamkommande barn, senast tre månader efter dagen för ansökan om internationellt skydd, har effektivt tillträde till utbildningssystemet på liknande villkor som medlemsstatens egna medborgare.	<p>31.1 Alla ensamkommande barn bör ges tillträde till utbildningssystemet på liknande villkor som medlemsstatens egna medborgare.</p> <p>31.2 Alla ensamkommande barn som har blivit myndiga bör ges möjlighet att fortsätta på gymnasiet.</p> <p>31.3 Utbildningsmöjligheter finns tillgängliga på rimligt avstånd utanför boendet eller i boendet. Vid behov åtföljs barnen av personal eller sin företrädare.</p> <p>31.4 Ensamkommande barn som går i skolan eller deltar i andra utbildningsarrangemang kan delta i obligatoriska skolresor.</p>

Operativa standarder och indikatorer om mottagningsvillkor för ensamkommande barn			
Kapitel	Underkapitel	Standard	Indikatorer
7. Utbildning – förberedande undervisning och yrkesutbildning (forts.)	7.1 Tillträde till utbildnings-systemet och andra utbildnings-arrangemang (forts.)	32. Säkerställa tillgång till andra utbildnings-arrangemang om barnet tillfälligtvis inte har tillgång till utbildningssystemet på grund av särskilda omständigheter i medlemsstaterna eller sin personliga situation.	<p>32.1 Det finns särskilda arrangemang om utbildning tillhandahålls i mottagningsanläggningen eller på andra lämpliga platser.</p> <p>32.2 Det har tagits hänsyn till personer som ansöker om internationellt skydd med särskilda behov.</p>
	7.2 Förberedande undervisning	33. Säkerställa tillträde till och deltagande i utbildnings-systemet.	<p>33.1 Alla ensamkommande barn bör ha tillgång till intern eller extern förberedande undervisning, vid behov även språkundervisning, för att underlätta deras tillträde till och deltagande i utbildningssystemet.</p> <p>33.2 Det finns interna eller externa arrangemang, även infrastruktur, läroplaner och utbildad personal, som säkerställer en ändamålsenlig förberedande undervisning i linje med barnens behov.</p>
	7.3 Tillträde till yrkesutbildning	34. Säkerställa tillträde till yrkesutbildning när vanlig undervisning inte anses vara i barnets bästa.	<p>34.1 Ensamkommande barn bör ha tillträde till yrkesutbildning, oavsett om deras tidigare utbildning har erkänts.</p> <p>34.2 Det har tagits hänsyn till ensamkommande barn med särskilda behov.</p>
8. Mat, kläder och andra artiklar än mat samt ersättningar	8.1 Mat	35. Se till att ensamkommande barn har tillgång till tillräcklig och lämplig mat.	<p>35.1 Standarderna för livsmedelssäkerhet följs.</p> <p>35.2 Minst fem måltider serveras per dag, av vilka minst en måltid är tillagad och serveras varm.</p> <p>35.3 Måltidsserveringen bör anpassas till de ensamkommande barnens dagsschema.</p> <p>35.4 Måltiderna ger en balanserad och varierad kost.</p> <p>35.5 De ensamkommande barnen informeras om måltidernas sammansättning.</p> <p>35.6 Det har tagits hänsyn till ensamkommande barn med särskilda kostbehov.</p> <p>35.7 Särskilda gruppers matpreferenser och kostbegränsningar beaktas.</p>
		36. Se till att ensamkommande barn har tillgång till dricksvatten dygnet runt.	<p>36.1 Varje barn får minst 2,5 liter vatten per dag, med beaktande av barnets konstitution och klimatet.</p> <p>36.2.a. Inkvarteringens infrastruktur är lämplig för dricksvatten ELLER</p> <p>36.2.b. dricksvatten distribueras i brist på lämplig infrastruktur.</p>

Operativa standarder och indikatorer om mottagningsvillkor för ensamkommande barn			
Kapitel	Underkapitel	Standard	Indikatorer
8. Mat, kläder och andra artiklar än mat samt ersättningar (forts.)	8.2 Kläder och andra artiklar än mat	37. Se till att ensamkommande barn har tillräckligt med kläder.	<p>37.1 Ensamkommande barn får kläder så snart som möjligt.</p> <p>37.2 Det ensamkommande barnet har tillräckligt med underkläder för en vecka utan att behöva tvätta.</p> <p>37.3 Det ensamkommande barnet har åtminstone ett minimum av klädesplagg.</p> <p>37.4 Det ensamkommande barnet har minst två olika par skor.</p> <p>37.5 Om några kläder inte längre kan användas på grund av att de är för slitna finns det rutiner för att få ett annat plagg i stället.</p> <p>37.6 Ensamkommande barn med spädbarn eller småbarn har tillräckligt med kläder för en vecka för sina barn utan att behöva tvätta.</p>
		38. Se till att ensamkommande barn har lämpliga kläder.	<p>38.1 Kläderna passar det ensamkommande barnet storleksmässigt rimligen bra.</p> <p>38.2 Kläderna är i ett rimligt bra skick och passar den rådande standarden i vårdsamhället och barnets bakgrund.</p> <p>38.3 Lämpliga säsongskläder är tillgängliga.</p> <p>38.4 Tillräckligt med kläder för deltagande i skolresor och fritidsverksamhet tillhandahålls.</p>
		39. Se till att ensamkommande barn har tillgång till tillräckliga och lämpliga produkter för personlig hygien.	<p>39.1 Det finns en förteckning över typ och antal produkter för personlig hygien som sökande av en viss ålder och ett visst kön har rätt till.</p> <p>39.2 Barnet har tillgång till nödvändiga produkter för personlig hygien, antingen genom regelbunden utdelning till varje person in natura eller genom dagersättningen.</p>
		40. Se till att ensamkommande barn har tillgång till ytterligare basartiklar utöver mat.	<p>40.1 Tillräckligt med sänglinne och handdukar tillhandahålls.</p> <p>40.2 Tvättpulver är tillgängligt om de ensamkommande barnen själva tvättar sina kläder.</p> <p>40.3 Det har tagits hänsyn till ensamkommande barn med särskilda mottagningsbehov.</p>
		41. Se till att ensamkommande barn som går i skolan eller deltar i andra utbildningsarrangemang får lämpliga kläder och skolmateriel som gör att de kan delta till fullo i all utbildningsverksamhet.	<p>41.1 Ensamkommande barn som går i skolan eller deltar i andra utbildningsarrangemang får lämpliga kläder för skolverksamheten.</p> <p>41.2 Ensamkommande barn som går i skolan eller deltar i andra utbildningsarrangemang får skolväska (ryggsäck eller annan typ) och all nödvändig skolmateriel gratis.</p> <p>41.3 Tillräckligt med kläder för deltagande i skolresor och fritidsverksamhet tillhandahålls.</p>

Operativa standarder och indikatorer om mottagningsvillkor för ensamkommande barn			
Kapitel	Underkapitel	Standard	Indikatorer
8. Mat, kläder och andra artiklar än mat samt ersättningar (forts.)	8.3 Dagersättning	42. Se till att en lämplig dagersättning tillhandahålls.	<p>42.1 En tydlig definition av dagersättningens omfattning finns.</p> <p>42.2 Hur dagersättningen ska beräknas är tydligt fastställt.</p> <p>42.3 Barnen kan fritt förfoga över dagersättningen ("fickpengar").</p> <p>42.4 Dagersättningsbeloppet beräknas också med tanke på åtminstone följande utgifter, såvida de inte tillhandahålls in natura: kommunikation och information, skolmateriel, personlig hygien och kroppsvård, fritidsverksamhet och resekostnader vid besök hos vårdinrättningar och uthämtning av läkemedel, asylprocessen och rättsligt bistånd samt skolgång eller deltagande i andra utbildningsarrangemang för barn.</p> <p>42.5 Dagersättningen tillhandahålls regelbundet och minst en gång i månaden.</p>
9. Boende	9.1 Plats	43. Säkerställa verklig geografisk tillgång till relevanta tjänster, såsom samhällsservice, skola, hälso- och sjukvård, socialt och rättsligt bistånd, en butik för vardagsbehov, tvättinrättning och fritidsverksamhet.	<p>43.1 Det har tagits hänsyn till barn med särskilda behov.</p> <p>43.2.a) De relevanta tjänsterna tillhandahålls inom ramen för inkvarteringen ELLER</p> <p>43.2.b) anläggningen är belägen på rimligt gångavstånd från relevanta tjänster och den tillgängliga infrastrukturen är säker för gångtrafikanter ELLER</p> <p>43.2.c) relevanta tjänster är tillgängliga via kollektivtrafik och restiden är rimlig ELLER</p> <p>43.2.d) relevanta tjänster är tillgängliga via transporter som organiseras av medlemsstaten.</p>
	9.2 Infrastruktur	44. Se till att sovrum i kollektiv inkvartering är tillräckligt stora.	<p>44.1 Minst 4 m² per person finns tillgängligt för varje ensamkommande barn.</p> <p>44.2 Vid ett minsta utrymme på 4 m² per person är den minsta takhöjden 2,10 m.</p> <p>44.3 Sovrummet är stort nog för att en säng och ett skåp för varje sökande ska få plats.</p>
		45. Se till att barnens privatliv och säkerhet respekteras i kollektiv inkvartering.	<p>45.1 Högst fyra barn inkvarteras i ett sovrum.</p> <p>45.2 Det finns separata sovrum för enskilda pojkar och flickor, utan tillträde för barn av motsatta könet.</p> <p>45.3 Tillträdet bör begränsas genom att barnen inkvarteras i lokaler som är åtskilda från de lokaler där vuxna inkvarteras.</p> <p>45.4 Ett rum (i eller utanför anläggningen) för privata möten med företrädare, offentliga biträden, socialarbetare eller andra relevanta aktörer föreskrivs och finns tillgängligt för barnen vid behov.</p>

Operativa standarder och indikatorer om mottagningsvillkor för ensamkommande barn			
Kapitel	Underkapitel	Standard	Indikatorer
9. Boende (forts.)	9.2 Infrastruktur (forts.)	46. Se till att inkvarteringen har tillräckligt med inredning.	<p>46.1 Inredningen i varje sovrum omfattar åtminstone:</p> <p>46.1.1 en enskild säng per person OCH</p> <p>46.1.2 ett skrivbord och en stol per person, antingen i sovrummet eller i de gemensamma utrymmena OCH</p> <p>46.1.3 ett låsbart skåp per barn, stort nog för personliga tillhörigheter (såsom kläder, läkemedel eller handlingar).</p> <p>46.2 I gemensamma sovrum är skåpet låsbart.</p> <p>46.3 Inredningen i de gemensamma utrymmena bör vara hemtrevlig och barnvänlig, med tillräckligt många bord, stolar, soffor och fåtöljer. Det bör finnas ett gemensamt vardagsrum.</p> <p>46.4 I anläggningar där ensamkommande barn lagar mat själva finns allt av det följande tillgängligt i köket:</p> <p>46.4.1 tillräcklig kylskåpsvolym per person OCH</p> <p>46.4.2 tillräckligt hyllutrymme per person OCH</p> <p>46.4.3 minst en tillgänglig spis per person OCH</p> <p>46.4.4 ett minsta antal fat, koppar, kokkärl och matbestick per person.</p> <p>46.5 Vid anläggningar som tillhandahåller cateringtjänster måste barn ha tillgång till hemkundsunderservisning och allt av det följande ska finnas tillgängligt i köket:</p> <p>46.5.1 tillräcklig kylskåpsvolym per person, ugn/spis och tillräckligt hyllutrymme per person,</p> <p>46.5.2 tillräckligt med fat, koppar, kokkärl och matbestick tillhandahålls och finns tillgängliga.</p>
		47. Se till att det finns tillräcklig, lämplig och fungerande sanitär infrastruktur i inkvarteringen.	<p>47.1 Alla barn bör ha säker och effektiv tillgång till dusch/badkar/tvättställ med varmt och kallt vatten och en låsbar och fungerande toalett som kan öppnas från utsidan av personalen.</p> <p>47.2 Minst en fungerande och låsbar toalett per åtta ensamkommande barn är tillgänglig dygnet runt.</p> <p>47.3 Minst en fungerande dusch eller ett bad med varmt och kallt vatten per åtta barn är tillgänglig(t).</p> <p>47.4 Minst ett fungerande tvättställ med varmt och kallt vatten per tio barn är tillgängligt dygnet runt.</p> <p>47.5 Om det finns flera duschar i badrummet är de visuellt avskilda.</p> <p>47.6 Det finns separata toaletter, tvättställ och duschar för pojkar och flickor (synligt och begripligt märkta), med undantag för små anläggningar.</p> <p>47.7 Det finns rutiner för att se till att barnen har säkert tillträde till anläggningen och för att deras privatliv alltid respekteras.</p> <p>47.8 Det har vidtagits åtgärder för att se till att kläder och handdukar inte blir blöta när barnen duschar.</p> <p>47.9 Det har tagits hänsyn till barn med särskilda behov.</p>

Operativa standarder och indikatorer om mottagningsvillkor för ensamkommande barn			
Kapitel	Underkapitel	Standard	Indikatorer
9. Boende (forts.)	9.2 Infrastruktur (forts.)	48. Se till att inkvarteringen överensstämmer med tillämpliga nationella och lokala bestämmelser.	<p>48.1 Inkvarteringen är byggd i enlighet med tillämpliga lokala och nationella bestämmelser.</p> <p>48.2 Inkvarteringen underhålls och sköts i enlighet med tillämpliga lokala och nationella bestämmelser, med beaktande av alla potentiella risker.</p> <p>48.3 Tillräckligt med naturligt ljus och frisk luft kommer in i inkvarterings sovrums och gemensamma utrymmen, och det finns gardiner och/eller jalousier för att vid behov stänga ute ljuset.</p> <p>48.4 Det finns ett lämpligt temperaturregleringssystem för alla inkvarterings utrymmen.</p> <p>48.5 Sovrummen och de gemensamma utrymmena är skyddade mot alltför högt omgivningsbuller.</p>
		49. Se till att den inre och yttre infrastrukturen i inkvartering för sökande av internationellt skydd med nedsatt rörlighet är anpassad till dessa sökandes behov.	<p>49.1 Inkvarteringen 49.1.a) är placerad på bottenplan ELLER 49.1.b) har en hiss som är anpassad för personer med nedsatt rörlighet ELLER 49.1.c) har trappor med ett högsta antal trappsteg, alltefter graden av nedsatt rörlighet.</p> <p>49.2 De yttre tillträdesvägarna, såsom gångar eller körvägar, har en fast och plan yta.</p> <p>49.3 Ingången är anpassad för ensamkommande barn med nedsatt rörlighet.</p> <p>49.4 Dörröppningar och korridorer i anläggningen är breda nog för rullstolsbundna.</p> <p>49.5 Det finns stödhandtag i rum och utrymmen som används av barn med nedsatt rörlighet.</p> <p>49.6 Det finns anpassad sanitär infrastruktur, exempelvis tröskelfria duschar, stödhandtag, tvättställ och toaletter på lämplig höjd för rullstolsbundna samt lämpliga bad- och toalettrumsgolv för rullstolar.</p>
	9.3 Säkerhet	50. Vidta tillräckliga säkerhetsåtgärder.	<p>50.1 En riskbedömning av inkvarteringen och anläggningen genomförs regelbundet, med beaktande av yttre och inre faktorer.</p> <p>50.2 Lämpliga säkerhetsåtgärder vidtas på grundval av riskbedömningens resultat.</p> <p>50.3 Tillträdet till lokalerna övervakas.</p> <p>50.4 Anläggningen är brandsäker enligt nationell lagstiftning.</p> <p>50.5 Det är möjligt att på ett säkert sätt anmäla säkerhetsfrågor (t.ex. stöld, våld, hot eller fientlighet från lokalbefolkningens sida) till ansvarig personal.</p> <p>50.6 Larmnummer anges på en synlig plats och en telefon finns tillgänglig.</p> <p>50.7 Säkerhetsåtgärderna är även inriktade på att upptäcka och förebygga sexuellt och könsrelaterat våld.</p> <p>50.8 Det har tagits hänsyn till barn med särskilda behov.</p> <p>50.9 Det finns ett skyddat utrymme där barnen kan leka utan att utsättas för fara.</p>

Operativa standarder och indikatorer om mottagningsvillkor för ensamkommande barn			
Kapitel	Underkapitel	Standard	Indikatorer
9. Boende (<i>forts.</i>)	9.4 Gemensamma utrymmen	51. Se till att sökande har tillräckligt utrymme för måltider.	51.1 Alla barn har möjlighet att äta i en särskild lokal.
		52. Se till att barn har tillräckligt utrymme för fritids- och gruppverksamheter.	52.1 Det finns ett lämpligt utrymme för fritidsverksamheter i anläggningen eller på offentlig plats i närheten. 52.2 När gruppverksamheter organiseras av medlemsstaten finns det tillräckligt och lämpligt utrymme, exempelvis i form av ett separat rum. 52.3 Det finns ett säkert rum/område där barn kan leka och boendet har ett område för utomhusaktiviteter. 52.4.a) Det finns ett minimum av fritidsaktiviteter på lämpligt och säkert gångavstånd OCH 52.4.b) i gemensamma boenden finns ett minimum av fritidsaktiviteter anpassade till barnens ålder tillgängliga inom boendet, OCH 52.4.c) ytterligare aktiviteter finns tillgängliga via kollektiva färdmedel eller organiserad transport som tillhandahålls av medlemsstaten. 52.5.a) Barn i åldern 0–12 år har <i>daglig</i> tillgång till lekplatser och lekrum som är anpassade till deras ålder, OCH 52.5.b) barn i åldern 13–17 år har tillgång till inom- och utomhusanläggningar för idrott <i>varje vecka</i> .
	9.5 Renhållning	53. Se till att privata och gemensamma utrymmen hålls rena.	53.1 Anläggningen följer ett städschema. 53.2 Renheten i inkvarteringens privata och gemensamma utrymmen kontrolleras regelbundet. 53.3 Renheten kontrolleras när de inkvarterade flyttar till ett annat rum eller till en annan anläggning. 53.4 Om barn deltar i städningen (i utbildningssyfte) är det viktigt att personalen tar hänsyn till deras ålder och utvecklingsnivå och hjälper till vid behov. Det är också nödvändigt att de har tillgång till produkter och artiklar för rengöring samt skyddsutrustning som handskar och masker.
		54. Se till att kök och sanitetsutrymmen är väl underhållna.	54.1 Utrymmenas renhet är i linje med lokala och nationella bestämmelser och standarder. 54.2 Utrymmena städas minst en gång om dagen (i förläggningar) eller så ofta det är nödvändigt. 54.3 Utrymmena genomgår regelbundet en grundlig rengöring.
		55. Se till att barnen regelbundet kan tvätta eller lämna in sin tvätt.	55.1 Om sänglinne tillhandahålls in natura och tvättas av anläggningen bör de tvättas minst varannan vecka. 55.2.a) Barn bör ha möjlighet att tvätta minst en gång i veckan (även handdukar). De kan tvätta själva eller med nödvändig tillsyn. 55.2.b) Om det finns en tvättinrättning bör den vara öppen tillräckligt ofta, dvs. minst fem dagar i veckan (inklusive helger).

Operativa standarder och indikatorer om mottagningsvillkor för ensamkommande barn			
Kapitel	Underkapitel	Standard	Indikatorer
9. Boende (<i>forts.</i>)	9.6 Underhåll	56. Genom regelbundet underhåll se till att anläggningarna är säkra och fungerar som de ska.	<p>56.1 Det bedöms regelbundet om inkvarteringen, möblerna och inredningen fungerar som de ska.</p> <p>56.2 Personer som ansöker om internationellt skydd kan anmäla behovet av underhåll och reparationer.</p> <p>56.3 Nödvändiga reparationer och utbyten i inkvarteringen utförs utan dröjsmål och med tillräcklig kvalitet.</p>
	9.7 Kommunikation- utrustning och kommunikation- tjänster	57. Se till att barnen har tillräcklig möjlighet att kommunicera per telefon för att hålla kontakt med familjen och ringa samtal om sin process, rättsliga frågor, hälso- och sjukvård och utbildning.	<p>57.1 Det är åtminstone möjligt att kommunicera per telefon för att hålla kontakt med familjen, kontakta företrädaren och ringa samtal om processen, rättsliga frågor, hälso- och sjukvård eller utbildning.</p> <p>57.2 Barn har daglig tillgång till minst en telefon per anläggning.</p> <p>57.3 Barn kan ta emot samtal i en privat miljö. dvs. andra barn kan inte höra samtalet.</p>
		58. Se till att barn har tillräcklig tillgång till internet.	58.1 Barnen har daglig och gratis tillgång till internet i boendet för skoländamål och för att kontakta familjen.
		59. Se till att barn har möjlighet att ladda sina kommunikationsenheter.	59.1 Det finns minst ett tillgängligt vägguttag per barn för laddning av elektroniska enheter.

Komma i kontakt med EU

Personligen

Europa direkt har hundratals informationskontor spridda över hela EU. Du hittar adressen till närmaste informationskontor på https://europa.eu/european-union/contact_sv

Per telefon eller e-post

Europa direkt är en tjänst som besvarar dina frågor om Europeiska unionen. Du kan kontakta Europa direkt via ett

- gratis telefonnummer: 00 800 67 89 10 11 (vissa operatörer kan ta betalt för samtalen),
- på följande vanliga telefonnummer: 00 32 22 99 96 96 eller
- via mejl: https://europa.eu/european-union/contact_sv

Hitta information om EU

På webben

Information om Europeiska unionen på alla officiella EU-språk finns på EU:s officiella webbplats: https://europa.eu/european-union/index_sv

EU-publikationer

Du kan ladda ner eller beställa kostnadsfria och avgiftsbelagda EU-publikationer på <https://publications.europa.eu/en/publications>. Flera kopior av gratispublikationer kan erhållas genom att kontakta Europa direkt eller ditt lokala informationskontor (se https://europa.eu/european-union/contact_sv).

EU-rätten och andra officiella dokument

Rättslig information från EU, inklusive all EU-lagstiftning från 1952 på alla officiella språkversioner, hittar du på EUR-Lex: <http://eur-lex.europa.eu>

Öppna data från EU

EU:s portal för öppna data (<http://data.europa.eu/euodp/sv/home>) ger dig tillgång till dataset från EU. Data kan laddas ner och användas gratis, både för kommersiella och icke-kommersiella ändamål.

■ Europeiska unionens
publikationsbyrå